8 Sosyal Demokrasinin Çöküşü
10 Emperyalizmin "Kürt Planı"
Orta Sayfa İşçi Hareketi Tarihinden Kesitler
18 Kapitalist Düzende Sanat
20 Emperyalizm ve Ortadoğu
Ek ENGELS

Kızıl Bayrak

15 Günlük Sosyalist Siyasal Gazete

1-15 Ağustos '94, Sayı:5, Fiyatı:15 000 TL

"Başlangıç Yapıldı" Mücadele Sürmeli!

İlk Adım Atıldı. 20 Temmuz'un Derslerinden Öğrenmeli, Genel Grev-Genel Direnişe Götürecek Bir Mücadele Süreci Örgütlemeliyiz.

20 Temmuz genel uyarı eyleminin hemen öncesinde işçi hareketi saflarında şu şiar yükseltildi: "20 Temmuz Başlangıç... Mücadele Sürecek!" Bu şiar 20 Temmuz eyleminin sınırlarını ve işlevini doğru tanımlıyor, bu genel uyarı eylemini, yeni ve daha etkili bir mücadele sürecine bir çağrı ilan ediyordu. Eylem günü alanlarda da yankılanan bu şiar, 20 Temmuz'un en önemli kazanımlarından biridir.

20 Temmuz gerçekleşti, ilk adım atıldı, "başlangıç" yapıldı. Şimdi işçi hareketi mücadeleyi daha etkili ve daha güçlü, bir genel grevi mümkün ve kaçınılmaz kılacak bir biçimde sürdürme görev ve sorumluluğu ile yüzyüzedir.

20 Temmuz'a ilişkin tartışmalar halen sürmektedir. Aradan 10 günü aşan bir süre geçmiş olmasına rağmen yazık ki eylemin pratik bilançosunda henüz yeterli bir açıklık yoktur. Kuşkusuz bu, sendika bürokratlarının eylemin gücüne, etkisine ve açığa çıkardığı sorunlara ilgisizliğini göstermektedir. Onlar için aslolan yasak savmaktı. Bunu yaptılar, gerisi onları ilgilendirmiyor.

Katılımın gerçek oranı ile çeşitli iş kolları ve işletmelerde eylemin aldığı pratik biçim hakkında ayrıntılı bilgiler olmamakla birlikte, 20 Temmuz'un herşeye rağmen sınıf hareketinin bugüne kadarki seyrinde yeni bir aşama olduğu tartışmasızdır. İşçiler ve kamu çalışanları ülke çapındaki bir genel uyarı eyleminde ilk olarak birlikte davranmışlar, birçok işkolu ve işyerinde üretimi durdurmuşlar, özellikle büyük kentlerde binlerce işçi ve emekçi hemen tümüyle politik şiarların egemen olduğu yürüyüş ve gösteriler yapmışlardır.

Buradaki nispi başarıyı doğru değerlendirebilmek için, sendika bürokratlarının, eylemi sahipsiz bırakmaktan öte, onu bizzat kırmak için gösterdikleri çabaları gözönünde bulundurmak gerekir. Eylem Türk-İş Başkanlar Kurulu'nda "oybirliği" ile alındığı halde, faşist yönetimlerin egemen olduğu bir çok sendika eyleme cepheden karşı çıkmış, kendi iş kollarında çalışma çağrısı yapmışlardır. Öteki bazıları aynı tutumu daha üstü kapalı, daha ikiyüzlü biçimde uygulamışlardır. Muhakkak ki sendikasının bile sahip çıkmadığı bir eyleme katılmada işçi kitleleri duraksamış, hain bürokratları aşma gücünü ortaya koyamamışlardır. Bu durumun katılım oranını ciddi boyutlarda etkilediğine kuşku yoktur.

Öte yandan Türk-İş bürokratlarının, hükümetin ve Refah Partili belediyelerin tehditlerine karşı eylemi savunmak bir yana, bu tehditlerin ciddiye alınması ve boyun eğilmesi doğrultusunda çalıştıkları, böylece eylem kırıcılığı yaptıkları da bilinmektedir. Bu tehditler Ankara kamu çalışanları ile bu tür eylemleri etkili kılan belediye çalışanlarının katılımını büyük ölçüde sınırlandırmıştır.

20 Temmuz eyleminin herhangi ciddi bir hazırlıktan yoksun gerçekleşeceği önden bilinmekteydi. Türk-İş merkez bürokratlarının böyle bir sorunu zaten yoktu. Zaman zaman, *"gerekirse genel merkeze rağmen genel greve gideriz"*, çıkışları yapabilen mahalli sendika platformlarının da kayda değer bir hazırlık yapmadıkları onların da yürüyüş ve gösterileri güçlü ve etkili kılmak gibi bir sorunları olmadığı 20 Temmuz günü açığa çıktı. Çoğu "dürüst ve namuslu sendikacılar"dan oluşan bu platform isteseydi, hiç değilse İstan

Devamı 3. Sayfada

Kızıl Bayrak

20 Temmuz'un gösterdikleri

20 Temmuz'un herşeye rağmen işçi sınıfı hareketi için atılmış önemli bir adım olduğuna kuşku yoktur. Fakat çok kimse eylemin bu yanı üzerinde fazlasıyla durduğu için biz onu bir yana koymayı tercih ediyoruz.

20 Temmuz'un açığa çıkardığı asıl önemli gerçek nedir? Bu onun, güvenilir bir önderlik ve güven veren bir eylem organizasyonunun yokluğu koşullarında, yıllardır genel eylem isteyen geniş işçi kitlelerininineylem günü geldiğinde aşırı bir temkinlilikle hareket ettiğini, ya en geri biçimlerle yetindiğini ya da eylemden bile geri durabildiğini bir kez daha göstermiş olmasıdır.

İşçi sınıfı hareketinin zayıflıkları genel olarak bilinmektedir. Hareket önderlik boşluğu içindedir ve hain bürokratların tam denetimindeki sendikalar dışında herhangi bir mücadeleci örgütlenmeden de yoksundur. Çeşitli işyeri ya da fabrikalardaki komiteler ise, öteki kusurları bir yana, bir genel eylem sırasında, sonucu belirgin bir biçimde etkileyecek bir güç ve yaygınlıktan uzaktırlar. Bu komitelerde genellikle "öncü işçi" olarak nitelenen ileri işçiler yer almaktadır. Ve bu işçi kuşağı da, 20 Temmuz'un da gösterdiği gibi , sınıfla aynı ruh halini paylaşmaktadırlar. Eylemi, sendika bürokratlarının ihanetine rağmen, etkin ve militan kılacak bir inisiyatifden yoksundurlar. Önderlik ve örgüt sorunu onların da sorunudur.

Devamı 3. Sayfada

Aslan Sosyal Demokratlar "İş Başında"!

Aslan sosyal demokratlar yine işbaşındalar. Dün sermayeye daha iyi hizmet etmek için koalisyon ortağı olan aslan sosyal demokratlar, bugün bu koalisyonu ayakta tutmak için her ipte oynuyorlar. Son bir haftadır iktidar yeni bir kriz yaşıyor. Bu kriz, Karayalçın'ın beceriksizliğinden dolayı sermayenin aslan sosyal demokratlarında görülen koltuk kavgası krizidir.

Gelelim son bir haftadır aslan sosyal demokratların oynadığı komediye..! Bir yandan parti içi muhalefeti bastırmaya çalışan, diğer yandan da sermayenin isteğiyle koalisyona yeni yüzler getirerek sol potansiyali kazanma, dizginleme sevdasına düşen Karayalçın, işleri yüzüne gözüne bulaştırdı. Eski bakanların istifasını almadan yeni bakanların listesini başbakanın onayına sundu. Hesaplarda olmayan bir çıkışla, eski bakanlar olmayan onurlarıyla bürokrasinin tam uygulanmadığını söyleyerek istifa etmeyince, iş onların görevden alınmasına dek vardı. Burada da görev en büyük koltukta oturan Cumhurbaşkanına düşüyordu. Fakat Demirel, onay vermediğini belirtince, olay tam bir fiyaskoya dönüştü ve yönetememe krizi kendini açıktan gösterdi. İş sonunda fedakar eski soyal demokrat bakanların geri çekilmesi, koltuklarını istemeyerek de olsa yeni bakanlara bırakmasıyla tatlıya bağlandı. Öyle ki görev teslimi sırasında CMUK Seyfi çok duygulanıp işi ağlamaya kadar vardırdı.

Her ne kadar Çiller-Karayalçın ikilisi birbirlerini koruyup gözetiyorlarsa da, sermaye artık bu koalisyonun görevini tamamladığını düşünüyor. Bir DYP-MHP ittifakının gündeme gelmesi, RP'nin allanıp düzen karşıtı bir parti imajıyla vitrindeki yerini alması, ANAP'ı tekrar diriltme çabasıvb. sermaye cephesinin planlarının bazı örneklerdir.

Bizim aslan sosyal demokratlarımız ise bu sonu geciktirmek kaygısıyla dünün solcularından Mümtaz Soysal'ı, Livaneli'yi kullanarak kitleleri tatmin etmeye çalışmaktalar. Oysa Özal, Çiller, Demirel, Karayalçın ne kadar sermayeye bağlılarsa, Soysal ve Livaneli de o kadar sermayenin uşaklarıdır. Soysal'ın bakan olur olmaz MGK ile görüşmesi sermayenin çıkarları doğrultusunda hareket edeceğini göstermektedir.

" Denize düşen yılana sarılır." Sermayenin sözcüsü koalisyon hüküme-tinin bakan değiştirerek taze kan bulmaya çalışması boşunadır. Çünkü CMUK Seyfi gider Hoca Soysal gelir. Fakat bu düzenin sorunları çelişkileri bitmez. Kürt özgürlük mücadelesi varken, özelleştirmeler, işsizlikler, işkenceler gözaltında kayıplar vb. devam ediyorken, aslan sosyal demokrat Soysal bile bu hükümeti kurtaramaz.

Gemi su almaya başlamıştır ve batması çok uzak değildir.

BAYRAM DEĞİL, SEYRAN DEĞİL, DEMİREL WALESA'YI NEDEN ÖPTÜ?

20 Temmuz '94 sadece Türkiyeli hain bürokratların işçi sınıfımızı oyuna getirmesine sahne olmadı. Türk-İş'in genel eylem şarlatanlığı sürerken, aynı gün Polanya Cumhurbaşkanı, eski sendikacı, işçi "önder"i Lech Walesa Türkiye'ye geldi. '80'li yılların ilk yarısında tüm dünyanın ilgisini üzerine toplayan Polonya işçi hareketinin ve sonradan büyük bir siyasi güç kazanarak iktidar olan Dayanışma Sendikası'nın başında bulunan Walesa, dünya işçi sınıfının gördüğü gelmiş geçmiş en ünlü dalgakıranlardan birisidir. Polonya işçi sınıfının bürokrasiye yönelik öfkesini örgütleyen Dayanışma Hareketi'ni uluslararası emperyalist-kapitalist sistemin bir eklentisi haline getirerek etkisizleştirme başarısı göstermiş, bundan dolayı bütün büyük ağabeylerin takdirini kazanmıştır. Polonya'yı emperyalist dünya sistemine kelimenin en saf anlamıyla bir işçi kalkışması aracılığıyla ekleme cambazlığını gösterebilmek öyle kolay bir iş de değildir hani... Bu yüzden olsa gerek Walesa burjuva medya tarafından her zaman ideal bir işçi önderi olarak sunuldu ve şişirildi.

Türkiye'de de işçi hareketini sırtından hançerlemek için ne zaman bir dalgakıran çıksa, medya ona Walesa etiketini yamıyor. Dün onurlu Zonguldak madencilerini Mengen barikatından döndürerek bu payeyi hakeden Şemsi Denizer ve bugün 20 Temmuz soytarılığının mimarı, burjuvazinin bayramı Bayram Meral, medya tarafından Türkiye'nin Walesa'sı olarak sunuluyorlar.

Burjuvazi de bu "işçi önderleri"ni Walesa'ya benzedikleri için kutluyor, ödüllendiriyor. Bugünse Walesa'nın dünya ve özel olarak Türkiye burjuvazisine yaptığı katkılardan dolayı doğrudan ödüllendirilmesinin zamanı gelmiştir. Bu yüzden Türkiye devletinin başkanı dünyaya yaptığı hizmetlerden dolayı Walesa'ya devlet nişanı veriyor.

Burjuvazi haklıdır. Hem Bayram, hem Denizer Walesa'yı örnek almışlar ve görevlerini başarıyla yerine getirmişlerdir. Medyanın Walesa çığırtkanlığının nedeni budur.

İşçi sınıfı üzerine örtülmüş sendika bürokrasisi ağını parçalamadıkça, nice Walesalarla karşılaşacak ve yükselen her işçi hareketi dalgası bu türden dalgakıranlara çarparak kırılacaktır.

RP'li Bay Başkan İliç'in Sokaklarını Satıyor

Kapitalizm toplumsal üretimin tamamının pazara endekslendiği bir sistemdir. Bu sistemde, her şey alınıp satılabilen bir maldan ibarettir. Sadece maddi ürünler değil, insanlığın binlerce yıldır biriktirdiği tüm bilimsel, sanatsal ve kültürel değerleri de kapitalizm için yalnızca bir maldır. Sevinçler, aşklar, coşkular da zaman zaman haraç mezat satışa çıkartılır. Hatta bazen akla en son gelecek şeyler dahi pazarda bir mal haline geliverir. Erzincan'ın İliç ilçesinin sokakları gibi...

İliç'in RP'li Belediye Başkanı ilçesinin adını Lenin'in İlyiç olan ikinci adını çağrıştırıyor diye Hilaliye olarak değiştireceğini fetva ettiğinde şaşırmamıştık. Ağzı salyalı bu bayların her fırsatta sosyalizme ve onun değerlerine saldırdığını zaten biliyoruz. Ama bu bayın İliç'in sokak adlarını satışa çıkarttığını öğrendiğimizde küçük bir şaşkınlık geçirmediğimizi söylemek yalan olur. RP'li Başkan Tulum Peyniri Festivali düzenlemek için ihtiyacı olan parayı ilçedeki iki cadde ve yüz sokak adını satarak karşılamaya karar vermiş. İçede altı cadde ve sokak dışında kalan tüm yerlerin isimleri satılacakmış. Satış dışı kalan yerlerse daha önceden TC'nin kirli savaş "şehitler"ine taltif edilmiş olanlarmış.

RP'li Başkan, İliç'in adını değiştirmeye kalkmakla anlaşılan pek iyi bir şey yapmamış. Öyle ya, madem parayı veren düdüğü çalıyor, İliç adı için ödeme yapacak birisi çıkarsa tüm çabası boşa gitmiş olmayacak mı?

Açıkça belli ki, ya burada bir mantık hatası var, ya da burjuvazinin mantığı bizim mantığımıza çok yabancı. İlyiç (Vladimir İlyiç Ulyanov) adı İliç'e benziyor diye ilçenin adını değiştirmeye kalkan bu baylar, üç kuruş için halkın kültürel birikiminin doğrudan ifadesi olan cadde ve sokak adlarını satışa çıkartmaktan hiç utanmıyorlar. Pazara sürdükleri değerler toplumun manevi değerleridir. Maneviyatı Suudi petro-dolarlarına endekslenmiş kapitalizmin bu takkeli temsilcileri seçim dönemlerinde oy avcılığı yaparken sözde bu düzene alternatif bir düzeni savunuyorlardı. Oysa takke düşmüş kel görünmüştür. Ankara'nın ve İstanbul'un RP'li başkanları metropollerin taşını, toprağını sermayedarlara peşkeş çekerlerken İliç'in "zavallı" başkanı bir kaç sokağı pazarlayacakmış çok mu?

"Başlangıç Yapıldı" Mücadele Sürmeli!

Baş Sayfadan Devam

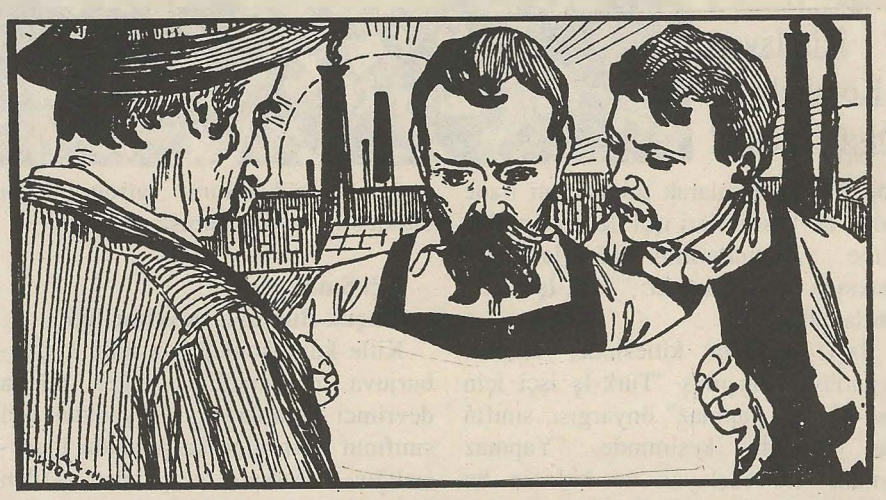
Temmuz genel uyarı eyleminin hemen öncesinde işçi hareketi saflarında şu şiar yükseltildi: "20 Temmuz Başlangıç... Mücadele Sürecek!" Bu şiar 20 Temmuz eyleminin sınırlarını ve işlevini doğru tanımlıyor, bu genel uyarı eylemini, yeni ve daha etkili bir mücadele sürecine bir çağrı ilan ediyordu. Eylem günü alanlarda da yankılanan bu şiar, 20 Temmuz'un en önemli kazanımlarından biridir.

20 Temmuz gerçekleşti, ilk adım atıldı, "başlangıç" yapıldı. Şimdi işçi hareketi mücadeleyi daha etkili ve daha güçlü, bir genel grevi mümkün ve kaçınılmaz kılacak bir biçimde sürdürme görev ve sorumluluğu ile yüzyüzedir.

20 Temmuz'a ilişkin tartışmalar halen sürmektedir. Aradan 10 günü aşan bir süre geçmiş olmasına rağmen yazık ki eylemin pratik bilançosunda henüz yeterli bir açıklık yoktur. Kuşkusuz bu, sendika bürokratlarının eylemin gücüne, etkisine ve açığa çıkardığı sorunlara ilgisizliğini göstermektedir. Onlar için aslolan yasak savmaktı. Bunu yaptılar, gerisi onları ilgilendirmiyor.

Katılımın gerçek oranı ile çeşitli iş kolları ve işletmelerde eylemin aldığı pratik biçim hakkında ayrıntılı bilgiler olmamakla birlikte, 20 Temmuz'un herşeye rağmen sınıf hareketinin bugüne kadarki seyrinde yeni bir aşama olduğu tartışmasızdır. İşçiler ve kamu çalışanları ülke çapındaki bir genel uyarı eyleminde ilk olarak birlikte davranmışlar, birçok işkolu ve işyerinde üretimi durdurmuşlar, özellikle büyük kentlerde binlerce işçi ve emekçi hemen tümüyle politik şiarların egemen olduğu yürüyüş ve gösteriler yapmışlardır.

Buradaki nispi başarıyı doğru değerlendirebilmek için, sendika bürokratlarının, eylemi sahipsiz bırakmaktan öte, onu bizzat kırmak için gösterdikleri çabaları gözönünde bulundurmak gerekir. Eylem Türk-İş Başkanlar Kurulu'nda "oybirliği" ile alındığı halde, faşist yönetimlerin egemen olduğu bir çok sendika eyleme cepheden karşı çıkmış, kendi iş kollarında çalışma çağrısı yapmışlardır. Öteki bazıları aynı tutumu daha üstü kapalı, daha ikiyüzlü biçimde uygulamışlardır. Muhakkak ki sendikasının bile sahip çıkmadığı bir eyleme katılmada işçi kitleleri duraksamış, hain bürokratları aşma gücünü ortaya koyamamışlardır. Bu durumun katılım oranını ciddi boyutlarda etkilediğine kuşku yoktur.

Öte yandan Türk-İş bürokratlarının, hükümetin ve Refah Partili belediyelerin tehditlerine karşı eylemi savunmak bir yana, bu tehditlerin ciddiye alınması ve boyun eğilmesi doğrultusunda çalıştıkları, böylece eylem kırıcılığı yaptıkları da bilinmektedir. Bu tehditler Ankara kamu çalışanları ile bu tür eylemleri etkili kılan belediye çalışanlarının katılımını büyük ölçüde sınırlandırmıştır.

20 Temmuz eyleminin herhangi ciddi bir hazırlıktan yoksun gerçekleşeceği önden bilinmekteydi. Türk-İş merkez bürokratlarının böyle bir sorunu zaten yoktu. Zaman zaman, *"gerekirse genel merkeze rağmen genel greve gideriz"*, çıkışları yapabilen mahalli sendika platformlarının da kayda değer bir hazırlık yapmadıkları onların da yürüyüş ve gösterileri güçlü ve etkili kılmak gibi bir sorunları olmadığı 20 Temmuz günü açığa çıktı. Çoğu "dürüst ve namuslu sendikacılar"dan oluşan bu platform isteseydi, hiç değilse İstanbul'da, 20 Temmuz'a ayrı bir hava hakim olabilirdi. Türk-İş'in en azından resmi planda bir genel eylem kararı almak zorunda kaldığı bir durumda bile kendini gösteremeyen İstanbul Sendikalar Platformu'nun, gerekirse Türk-İş'e rağmen genel greve çıkarız iddialarına bundan böyle tümüyle bir palavra gözüyle bakılacaktır.

Önderlikten ve organizasyondan yoksun bir genel eylemin tatmin edici bir katılımı, coşkuyu ve militanlığı gösterememesine şaşırmamak gerekir. Bunu gösteremeyince de karşı cepheden, hükümet ve sermaye cephesinden fazla ciddiye alınmamasına da şaşmamak gerekir. Eylemin "uyarı" amacı çerçevesinde başarıya ulaştığını söylemek mümkün değil. Hükümet tınmadı bile. Son ana kadar sendika bürokratları ile yakın temasta olan ve eylemin boşa çıkarılacağı konusunda onlara sonsuz bir güven duyan hükümet için 20 Temmuz, hoşgörüyle karşılanması gereken bir "deşarj" olma günüydü. Bürokratlar birikmiş emekçi tepkisinin havasını boşaltacak, eylemi zayıf kıldıkları ölçüde ise, daha etkili eylem türleri için işçilerin kendilerine olan güvenini sarsmış olacaklardı.

Eylemin hükümet üzerindeki etkisi eylem sonrasında nihayet bir sonuca bağlanan memur zammı üzerinden değerlendirilebilir. Hükümet, 20 Temmuz'da işçilere göre daha etkin ve politik bir tutum alan memurlara 200 bin liralık bir sadaka vermeyi yeterli görmüştür. Bu "uyarı" eyleminin uyarıcı etkisine iyi bir örnektir. Şu günlerde süren ve acelesi yok havasıyla Eylül'e savsaklanan asgari ücret tartışmaları bunun bir başka örneğidir. Zaten başta Başbakan, hükümet sözcüleri, eylemin hemen sonrasında, işçileri anlıyoruz ama bir şey verecek durumda değiliz deme rahatlığını da gösterdiler.

Sermaye basının en arsız temsilcilerinden *Sabah* gazetesi, eylemin ertesi günü yayınlanan başyazısında şunları yazdı: *"Dünyanın en uysal işçileri bizde... İşçiler 'Türkiye bir ekonomik kurtuluş savaşına giriyor' denildiği günden bu yana, üstlerine düşenin fazlasını yaptı. Ücretlere dokunulmadan fiyatlara yapılan büyük zamlara gık çıkarmadı. 600 bini işten atıldı, ağlama, sızlama, küfür, protesto duyulmadı... 'Yeter ki üretim durmasın' diye ücret almadan çalışmaya bile razı oldular..."* Yazı, nitekim 20 Temmuz eylemine de "korkulduğu kadar" bir katılım gösterilmediğini belirterek, işçilerdeki uysallığın devam ettiğini, fakat yine de hükümetin bu "uyarı"ya artık bir parça kulak vermesinin, bu sadık kullardan biraz sadaka esirgememesinin uygun düşeceğini belirterek noktalanıyor.

20 Temmuz'un gösterdikleri

Baş Sayfadan Devam

Temmuz'un herşeye rağmen işçi sınıfı hareketi için atılmış önemli bir adım olduğuna kuşku yoktur. Fakat çok kimse eylemin bu yanı üzerinde fazlasıyla durduğu için biz onu bir yana koymayı tercih ediyoruz.

20 Temmuz'un açığa çıkardığı asıl önemli gerçek nedir? Bu onun, güvenilir bir önderlik ve güven veren bir eylem organizasyonunun yokluğu koşullarında, yıllardır genel eylem isteyen geniş işçi kitlelerininineylem günü geldiğinde aşırı bir temkinlilikle hareket ettiğini, ya en geri biçimlerle yetindiğini ya da eylemden bile geri durabildiğini bir kez daha göstermiş olmasıdır.

İşçi sınıfı hareketinin zayıflıkları genel olarak bilinmektedir. Hareket önderlik boşluğu içindedir ve hain bürokratların tam denetimindeki sendikalar dışında herhangi bir mücadeleci örgütlenmeden de yoksundur. Çeşitli işyeri ya da fabrikalardaki komiteler ise, öteki kusurları bir yana, bir genel eylem sırasında, sonucu belirgin bir biçimde etkileyecek bir güç ve yaygınlıktan uzaktırlar. Bu komitelerde genellikle "öncü işçi" olarak nitelenen ileri işçiler yer almaktadır. Ve bu işçi kuşağı da, 20 Temmuz'un da gösterdiği gibi , sınıfla aynı ruh halini paylaşmaktadırlar. Eylemi, sendika bürokratlarının ihanetine rağmen, etkin ve militan kılacak bir inisiyatifden yoksundurlar. Önderlik ve örgüt sorunu onların da sorunudur.

Bunlara, işçi sınıfı hareketinin politik açıdan içinde bulunduğu zayıflığı ekleyebiliriz. Ama, bu zaten devrimci önderlik boşluğu ile tabandan yükselen ve sendikal bürokrasiyi aşan bir örgütlenme yokluğunun öteki yüzüdür.

Genel grev istemi işçi kitleleri için yeni bir istem değil, neredeyse on yıllık bir geçmişi var. Akan yıllar içinde bu istem sürekli güçlendi. 5 Nisan'ı izleyen dönemde ayrı bir güncellik kazandı. İşçiler Türk-İş yönetimine bir genel grev kararı için, zaman zaman artan ya da azalın, sürekli bir basınç uyguladılar. Türk-İş 3 Ocak 1991'de böyle bir karar almak zorunda kaldı. Fakat eyleme öylesine sınırlar çizdi ki, sonradan "3 Ocak soytarılığı" diye anılan bu çerçeveyi, yazıkki işçiler herhangi bir biçimde kıramadırlar.

Şimdi, 20 Temmuz'da da aşağı yukarı benzer bir durum yaşandı. İşçilerin basıncıyla bir genel uyarı eylemi kararı alındı. Fakat, kamu çalışanları ile işçilerin çok küçük bir kesiminin yürüyüş ve gösterileri hariç, sendika bürokratlarının çizdiği çerçeve geniş işçi tabanı tarafından aşılamadı. Aşılmak bir yana, "bir günlük iş bırakma" olan bu çerçeve, bir çok işkolunda yada işyerinde uygulanamadı bile. Bugünkü bilinç, önderlik ve örgütlülük durumları ile geniş işçi kitleleri, çok arzuladıkları bir eylemi yeterli güç ve etkinlikte, çizilen "resmi" sınırlar içinde bile hayata geçiremediklerini gösterdiler. Sendikanın aktif bir biçimde sahip çıkmadığı, doğan boşluğu güvenilir bir başka gücün dolduramadığı durumlarda, işçiler ya eylemden geri durmakta, ya da en geri eylem biçimleri ile yetinmektedirler.

20 Temmuz eylemi net olarak göstermiştir ki, kitlelerin genel eylem isteği ile bu çapta bir eyleme hazırlığı aynı şey demek değildir. Hatta İşçi hareketinin son on yıllık deneyimi göstermiştir ki, bunlar önemli ölçüde farklı şeylerdir. İşçi sınıfındaki genel eylem isteği, onu bu tür bir eylem için örgütlemek ve hazırlamak için son derece elverişli bir durumdur. Fakat işçi sınıfı tabanda yürütülecek özel bir çalışmayla buna hazırlanmadığı sürece, işçilerin bu çapta bir eylem için haklı olarak güvenmedikleri sendika bürokrasisine alternatif bir somut önderlik ortaya konamadığı sürece, işçiler etkin bir eylemden geri durabilmektedirler. Kuşkusuz bunu başarmak için sınıf genelini tabandan örgütlemek hiç de gerekmez. Büyük kentlerin, dahası üç büyük kentin en etkili

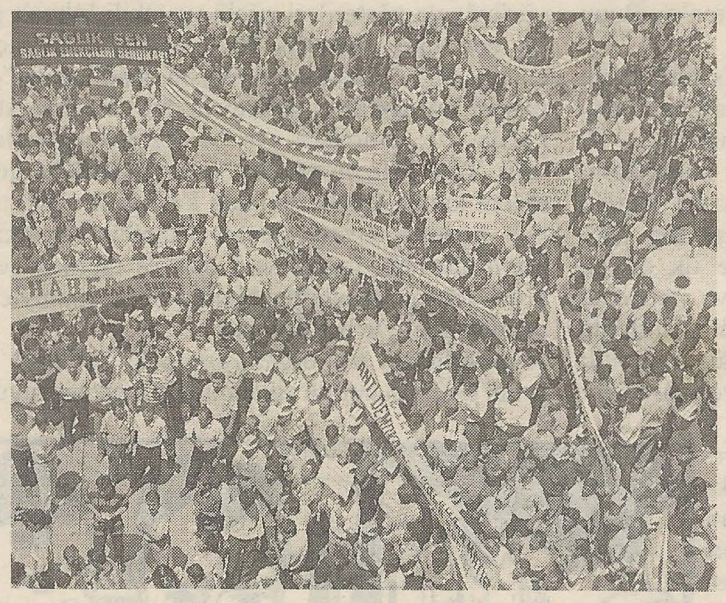
20 Temmuz ve "Öncü"nün Reformizimle Dansı

Sınıfın "Öncü"sü Kim?

Devrimci işçiler, burjuva demokrasisini "devrimci" lafazanlıklarla gizleyerek savunmayı ve bununla işçi sınıfının bilincini çarpıtarak burjuvaziye hizmet etmeyi küçük burjuva aydınlara bırakmalı ve sosyalizmin kızıl bayrağını fabrikalara taşımanın, işçi sınıfını kendi sınıf ideolojisi doğrultusunda militan ve birleşik bir mücadeleye örgütlemenin araçlarıyla ilgilenmelidirler.

Son yıllarda sarı sendikacılığa karşı öfkesini her fırsatta dile getiren işçi sınıfı, 20 Temmuz'u, hazırlanışından uygulamasına dek tuhaf bir suskunlukla karşıladı. Oysa son bir kaç yılın kitle eylemlerine bakılınca, sendika bürokratizmine karşı bu suskunlukla açıktan çelişen bir bilinç birikimi gözlemlenebiliyordu. Gerçekten nasıl oluyordu da daha dün, "Hain Türk-İş!", "Satılmış Türk-İş!", "İşçi Memur Elele Genel Greve!" sloganlarıyla yürüyen işçi sınıfı, 20 Temmuz gibi bir oyuna hiç itirazsız boyun eğiyor, hatta bu senaryoyu bizzat oynuyordu?

Bunun kuşkusuz uluslararası ve yerel, tarihi ve güncel pek çok nedeni var. Ama bugün, Türkiye için önde gelen neden, işçi sınıfının güven duyabileceği, onu proleter bilinçle donatacak, yol gösterecek ihtilalci sınıf partisinin henüz oluşturulamamış olmasıdır. Politik önderlikten yoksunluk, sınıfın "kahrettiği" sendika ağalarının güdüm ve yönetimine girmesi sonucunu doğurmaktadır. Bu bağlamda, "Hain Bürokratlar Sendikalardan Defolsun!" şiarı, böylesi bir örgütlülüğün yaratılması çabasıyla birlikte ele alınabildiği oranda yaşam bulacaktır. Ama sarı sendikalar sınıf hareketinin gelişiminin önündeki barikatlardan yalnızca biridir. Sınıf içinde varolmaya çalışan, en radikal söylemleri kullanarak muhalefet odağı/odakları olduklarını iddia eden, "devrimci" demokrat çevreler, sınıfın direniş arzusunu sendika bürokratlarının ellerine terkederek bir başka barikat örmektedirler.

Genel Grev-Genel Direniş İçin İşyeri Komitelerini Örgütleyelim!

Sendikal Platformlarda Genel Grev Tartışmaları

20 Temmuz'un, sınıfın genel grev talebinin basıncıyla alınan bir karar olduğu Türk-İş içinde de bilinen/konuşulan bir gerçek. Başka bir gerçekse, Türk-İş'in bir genel grev yapmayacağı, yapamayacağıdır. Özellikle son bir yılın getirdiği bir görüştür bu. Toplantılar, genel olarak Türk-İş'e bağlı sendikaların düzenlediği toplantılardır ve aynı görüşü dile getirenlerin büyük çoğunluğunu Türk-İş'e bağlı sendikaların şubelerinin yöneticileri oluşturmaktadır. Bunların arasında "namuslu" ve "dürüst" olanları Türk-İş yönetimini eleştirmekte en hızlı davrananlardır. Bu toplantılara katılarak görüşlerini ifade eden bir kesim ileri işçi ile sözü edilen şube yöneticilerinin görüşleri bir noktada çakışmaktadır: "Türk-İş'i buna zorlamalıyız".

İşçi sınıfının kitlesinde, sınıfsal içgüdüyle oluşmuş "Türk-İş işçi için hiç bir şey yapmaz" önyargısı, sınıfın bu "bilinçli" kesiminde, "Yapmaz ama..." ile başlayan ve kitlenin bu kendiliğinden bilincini çarpıtarak değiştiren, "hain Türk-İş"e karşı bir umut ve beklentiye dönüştüren, "zorlamalı ve yaptırmalıyız"la tamamlanmaktadır. Bu durumda sermayeye karşı görevlerinde titizliğiyle tanınan Türk-İş'e "evde oturma", "fabrikada oturma" senaryoları hazırlamak, işçi sınıfına da saldırılar karşısında "elini kolunu bağlayıp oturma" oyununda figüranlık yapmak kalmaktadır. "Saldırılar yoğunlaştı, birşeyler yapmalıyız", "üretimden gelen gücümüz", "Genel Grev-Genel Direniş" diye çırpınan proletarya, böylece kendi "öncüleri" eliyle de sendika bürokratizminin ihanetine götürülüp teslim edilmektedir. Platformlar tarafından düzenlenen, son bir kaç yıla yayılan toplantılar zincirinin şimdiki sonucu 20 Temmuz dur. 20 Temmuz'da bu "namuslu" sendikacılar üstlerinin direktiflerinin dışına çıkmayarak, şarlatan olduklarını göstermekten başka bir şey yapmamışlardır.

İşçi Sınıfı ve Küçük Burjuva Devrimciliği

Kitle kuyrukçuluğuyla ünlü küçükburjuva devrimciliği, diğer adıyla devrimci demokrasi, bir yandan işçi sınıfının devrimine karşı bütün inançsızlığını korurken, öte yandan '80'den sonra yükselen sınıf hareketinin çekimine kapılarak, ideolojisiyle çelişen bir işçicilik söylem ve çalışması başlatmıştı. Türkiye devrimci hareketinin son 30 yılına damgasını vurmuş olmasıyla da birleşen bu çaba, devrimcileşen işçilerin, doğal olarak "devrimci demokrat"laşmasını da getirmiş bulunuyor. İşte işçi sınıfının bugünkü "öncü"lerinin belli bir kesimini bunlar oluşturuyor ve ister işçi olsun, isterse temsilci veya "dürüst" sendikacı, devrimci demokrasinin çeşitli olumsuzluklarının sınıfa taşınmasında aracılık yapıyorlar.

Emek-sermaye çelişkisinin giderek keskinleştiği ve proletaryanın devrimin merkezine oturduğu bir Türkiye'de küçük burjuva devrimciliği de, giderek eski misyonunu yitiriyor. Devrimci demokratlığındaki "devrimci"lik giderek silikleşirken, "demokratlık" netleşiyor. Soldan savunulan devrimci demokrasi reformizm oluyor ve sendikacılığın reformizmiyle eninde sonunda buluşuyor.

Öncü İşçiler Ne yapmalı?

Bu koşullarda "namuslu" veya "dürüst" sendikacılara sözümüz yok. Ama "devrimci" işçiler 20 Temmuz suçundaki sorumluluklarını ciddi olarak düşünmeli ve saflarını artık belirlemelidirler. Çünkü "devrimci" işçinin sorumluluğu salt kendine karşı değil, esasında sınıfına karşıdır. Türkiye işçi sınıfının son kriz ve sömürgeci savaşla yoğunlaşan saldırıları göğüsleyebilmesi, birleşik ve militan bir mücadelenin örgütlenmesine bağlıdır. Bu örgütlenmede temel görev de öncü işçinindir. Ama öncü işçi sınıf hareketinin önündeki sendika engelini aşmadığı, mücadelesine iktidarı ele geçirmek perspektifiyle yaklaşmadığı, "Kahrolsun Sendika Ağaları!" sloganını, "Kahrolsun Sermaye Düzeni!" şiarıyla birleştirip yükseltemediği oranda sınıfın mücadele istek ve azmini örgütlemek şöyle dursun, 20 Temmuzların, 3 Ocakların sorumluluğundan kurtulamaz .

Kendilerini ve onlardan "öncü"lük bekleyen sınıfı götürüp sendika bürokratlarının eline teslim eden öncü işçiler, bilinçlerindeki çarpıklığın nedenlerini açığa çıkarmak ve altetmek zorundadırlar. Proletaryanın sınıf bilinci ne devrimci-demokrat reformizm ve ne de sendikal reformizm değil, proleter sosyalizmdir. Öncülerin bilinçlemesi ve gerçek öncülüklerini yapabilmeleri, her türden burjuva ve küçük burjuva ideolojiyi terkederek kendi sınıf ideolojilerini, sosyalist düşünceyi benimsemelerinden geçer.

Devrimci işçiler, burjuva demokrasisini "devrimci" lafazanlıklarla gizleyerek savunmayı ve bununla işçi sınıfının bilincini çarpıtmak yoluyla burjuvaziye hizmet etmeyi küçük burjuva aydınlara bırakmalı ve sosyalizmin kızıl bayrağını fabrikalara taşımanın, işçi sınıfını kendi sınıf ideolojisi doğrultusunda militan ve birleşik bir mücadeleye örgütlemenin araçlarıyla ilgilenmelidirler. Çünkü saldırılara karşı etkin bir mücadele yürütmek de, sendika bürokratizmini altetmek de sınıf hareketinin politikleşmesinden, sosyalist mücadeleden geçmektedir.

Emek-sermaye çelişkisinin giderek keskinleştiği ve proletaryanın devrimin merkezine oturduğu bir Türkiye'de küçük burjuva devrimciliği de, giderek eski misyonunu yitiriyor. Devrimci demokratlığındaki "devrimci"lik giderek silikleşirken, "demokratlık" netleşiyor. Soldan savunulan devrimci demokrasi reformizm oluyor ve sendikacılığın reformizmiyle eninde sonunda buluşuyor.

Bürokratların 20 Temmuz soytarılığı

20 Temmuz eylemliliği ile sendika bürokratlarının ihaneti bir kez daha tüm açıklığıyla gözler önüne serildi. Hangi safta yer aldıklarını göstermede büyük çaba sarfeden hain sendika bürokratları, 20 Temmuz'da da sermayeye hizmette kusur etmemek için ellerinden geleni yaptılar. Gerek "eylem" öncesi, gerekse sonrasında yaptıkları açıklamalar ile yegane amaçlarının, sermayenin 5 Nisan saldırısının işçi sınıfında ve emekçi halkta yaratttığı ve giderek yükselen hoşnutsuzluğu ve öfkeyi yatıştırmak; sınıfı düzen kanalları içinde tutmak; militan ve politik eylemlilik potansiyelini dumura uğratmak, içini boşaltmak olduğunu açıkça dile getirdiler. Önceden olabildiğince sulandırdıkları eylemden, son derece memnun olduklarını belirten, asıl amacın 20 Temmuz'un olaysız geçmesi olduğunu, gereken mesajların verildiğini ve bir genel greve gerek kalmadığını beyan eden üç sendika konfederasyonunun hain başkanları, işçi sınıfına karşı yek vücut olduklarını gösterdiler.

Ülke genelinde zayıf bir katılımla ve genelde sermayenin dilediği pasiflikte gerçekleşen eylemden sonra hükümet yetkilileri sendika bürokratlarına soytarılıkları için teşekkür ederek, onlara biçtikleri rolün içyüzünü beyanlarında çekinmeden ortaya koydular.

"Siz şimdilik üstünüze düşeni yaptınız. Biz de demeçlerimizle ve uygulamalarımızla bir yandan sınıfı bölmek için tüm güçlerimizi seferber ettik. Öte yandan memur zamlarını açıklamayarak kitlelerin kontrolünüzden çıkmaması ve yeni oyalama taktikleri geliştirebilmeniz için, sert hamasi nutuklar atıp hayata geçmeyecek yeni eylem takvimleri hazırlamanız için gereken zemini hazırladık. Sıra geldi birlikte yeni saldırı dalgalarını boyutlandırarak uygulamaya" mesajlarına, sendika ağaları da, "Eksik olmayın, emin olun ki bizde saldırıları yanıtsız bırakmak için, işçi sınıfının ve emekçi halkın eylem birliğini bozarak ekonomik alana hapsedeceğiz. Bunu olabildiğince pasif ve uzlaşmacı 'eylemlilikler' düzenleme çabasıyla devam ettireceğiz." açıklamalarıyla karşılık verdiler.

Köşeye sıkışmış, uçurumun kenarında duran ve bu krizden çıkabilmek için hiçbir alanda politika üretemeyecek duruma gelen sermaye devletinin en cüzi çıkışlara tahammülsüzlüğünün ardında, bu eylemin arkasından gelişebilecek daha aktif ve politik çıkışların önünü alma hesapları yatıyor. Zira Türkiye gibi göbekten emperyalizme bağlı bir ülkede mevcut sorunları düzen sınırları içerisinde çözme olanağı yoktur. Burjuvaziyi her an uçurumdan aşağa yuvarlayabilecek işçilere verilecek herhangi bir sus payı da kalmamıştır. Böylece bir yandan tüm yakıcılığı ile hissedilen krizin yükünü türlü saldırılarla sınıfın ve emekçi halkın sırtına yükleyen, öte yandan sınıfı ve emekçi halkı olası bir karşı saldırıdan alıkoymak üzere dizginlemeye çalışan sermaye iktidarı, 20 Temmuz ile geçici bir nefes almış bulunuyor.

Buna hizmet eden sendika bürokratları bugüne kadar devrimci bir önderlik tanımamış sınıfı, bu defa da mevcut yasaların, pasif eylem biçimlerinin dışına taşmaması, devlet güçleriyle karşı karşıya gelmemesi noktasında tutabilmiştir. Ne var ki, işçi ve memur hareketinin içinden bakıldığında, kitlelerdeki mücadele isteğinin yoğunluğu giderek yükselen bir şekilde hissediliyor. 20 Temmuz'da hain sendika bürokratları konuşmaları sırasında ,"Kahrolsun Sendika Ağaları!" sloganlarıyla protesto edildiler. Buna rağmen mevcut sınıf hareketi sendikalizmin dışına çıkamadı, işçi kitleleri militan bir tutum ortaya koyamadı. Bu, sınıfın alternatifsizliğinden kaynaklanan bir durgunluk ve bekleyişin ifadesidir. Sınıfın şu an sahip olduğu tek örgütlülüğü sendikalar olmakla birlikte, onlara karşı güveni giderek zayıflamaktadır. Sınıfın politik bir önderliğe nasıl yakıcı bir ihtiyaç duyduğunu 20 Temmuz eylemliliği canlı bir örnek olarak gözler önüne sermiştir. Bir kez daha, "*genel grev/genel direnişin örgütlenmesinde sendika bürokrasisinden bir beklenti içerisine girmenin, sendika bürokrasisinin sermaye karşısında kararlı, militan bir tavır takınabileceğini düşünmenin, yenilgiyi önden kabul etmek*" anlamına geldiği, tüm açıklığı ile görülmüştür. Bilinmelidir ki sermayenin saldırılarını püskürtebilmek için "namuslu sendikacı" avına çıkarak, sınıf kuyrukçuluğu yaparak başarı sağlanamaz.

Yapılması gereken, *"birleşik militan direnişin örgütlenebilmesi için önce sendika bürokrasisinin inisiyatifini parçalamaktır."* Bunun yolu da tüm güçleri fabrika zemininde yoğunlaştırarak etkin bir taban örgütlenmesiyle başarılacak kararlı bir genel grev/genel direniş örgütlenmesinden geçer.

Olumlu Bir Direniş Örneği:

SUN TEKSTİL Deneyimi

Tekstil işkolu kapitalist sömürünün en ağır koşullarda hüküm sürdüğü işkollarından birisidir.

Kapitalist sömürünün en ağır koşullarda hüküm sürdüğü işkollarından biri de tekstil işkoludur. Sendikalaşma oranının zaten düşük olduğu Türkiye'de, bu oran tekstil iş kolunda çok daha düşüktür. Bunun sonuçları ise 16-17 saati bulan günlük çalışma saatleri, sağlıksız koşullarda çalışma ve düşük ücretlerdir.

Ama aynı zamanda işçiler bu duruma sessiz kalmanın, katlanmanın, sömürü ve baskının artmasından başka bir sonuç doğurmadığını da anlamaktadırlar. Bu yüzden birleşip örgütlenerek mücadele etme isteği, tekstil işçileri arasında yaygınlaşan bir eğilimdir. Bunun son örneği Sun Tekstil'de yaşanmıştır: 600 işçinin çalıştığı Sun Tekstil'de sendikalaşma faaliyeti bir yıldır sürmekteydi. Sendikalaşmaya önderlik eden 5 işçinin 14 Haziran'da işten atılmasıyla birlikte, Sun Tekstil'de sendikal örgütlenme mücadelesi yeni bir boyut kazandı. Uygulamaya tepki gösteren işçiler direnişe geçtiler. Fakat ilk andan itibaren de sendika bürokratlarının ihanetine uğradılar. İşten atılan arkadaşlarının geri alınması, sendikal hakların verilmesi, mesai saatlerinin düzenlenmesi vb. gibi istemler için eyleme geçen işçilere sendikanın cevabı eylemi bırakmaları oldu. Sebep açıktı. İşverenle yapılan görüşme sonucunda "atılan işçilerin geri **alınabileceğine**" dair işverenden sözlü taahhüt alınmıştı. Karşılığında ise işverene üretimin süreceği, eylemin bitirileceği yönünde **garanti verilmişti.** Çünkü Sun Tekstil kapitalisti, sendikayla yürütülen görüşmeler sırasında üretime devam etmek zorunda olduğunu söylemişti. Bunu anlayışla (!) karşılayan sendika, işçilerden eylemi bitirmelerini istedi. Sendikanın Sun Tekstil kapitalistine verilmiş sözü vardı. Eğer işçiler eylemi bitirmezlerse, sendikanın işçiler üzerindeki denetimi şaibeli olur; işveren karşısında meşruiyeti ortadan kalkar, işveren de bir daha sendikayla masaya oturmazdı. Elbette ki sendika bürokratları için sendikanın işveren karşısındaki meşruiyeti işçilerin hak talebinden daha önemliydi. Sendika bürokratları sahip oldukları "çağdaş sendikacılık" anlayışı gereği, sendikaları işçilerin işveren karşısındaki örgütlü kurumları haline değil, işverenin işçiler üzerindeki denetim mekanizmaları haline getiriyorlardı. Bu yüzden de işçiler üzerindeki denetimlerini göstererek, "işçileri biz sizden daha iyi kontrol ederiz" mesajını işverene vermeleri gerekiyordu. Bu mesajı verdikleri ölçüde de hiç kuşkusuz işveren karşısındaki meşrulukları artacaktı. Bunun için de önemli olan işçilerin hak taleplerinin karşılanması değil, işverenin istemleri doğrultusunda üretimin devam etmesiydi. Direnişin her adımında işçilerin karşısına sendika bürokrasisi ve "çağdaş sendikacılık" anlayışı çıktı. Ancak devrimci öncü işçilerin gerçekleştirdikleri eylem inisiyatifi sayesinde sendika bürokratlarının ihaneti aşıldı. Bu açıdan Sun Tekstil direnişi 3 Ocak'tan sonra 20 Temmuz'u da boşa çıkartmayı başaran sendika bürokrasisiyle nasıl savaşılması gerektiğini gösteren iyi bir örnektir. Yapılması gereken "dürüst ve namuslu" sendikacılardan eylem örgütlemelerini beklemek değil, devrimci eylem inisiyatifi gösterebilmektir. Sun Tekstil kazanımı bütün işçi sınıfınındır.

GEBZE DİRENİŞİ'nin ARDINDAN

Bir Kez Daha
Küçük-Burjuva Devrimciliğinin Eleştirisi

ÇIKIYOR

EKSEN YAYINCILIK

Gebze direnişi, geride bıraktığımız günlerde bu açıdan çok büyük bir imkandı. Doğru devrimci bir önderlik çizgisi ve özel olarak yoğunlaştırılmış bir pratik siyasal çalışmayla, bu direniş tüm İstanbul işçisi üzerinde etkin bir eylem ajitasyonu olarak değerlendirilebilirdi. Ne var ki ne direnişe böyle bir önderlik egemen kılınabildi, ne de eldeki güç ve olanaklar bu direnişin etkisini tüm İstanbul'a yaymak doğrultusunda kullanılabildi. Direniş devrimci girişkenlikten yoksun, geri, reformist kafalı ve sendikal bürokrasinin uzantısı unsurların denetiminde kaldı.

Devrimci hareketin direnişe ilgisi ise dayanışma ziyaretleri ve dergi sayfalarından cömert bir propaganda desteğinin ötesine geçemedi. Gebze direnişini etkin bir eylem üssü haline getirmek, en azından İstanbul çapında bir ajitasyon olanağı olarak değerlendirmek, İstanbul işçisini eylemli dayanışmaya çağırmak ve olanaklı olan yerlerde bunu bizzat örgütlemek hemen hiç kimsenin aklına gelmedi. Komünistlerin çabaları ise Gebze'yi çevreleyen mahallelerin sınırlarını aşamadı. Böylece çok önemli bir olanak heba edilmekle kalınmadı, yaşanan yenilgi nedeniyle tam tersinden, yani olumsuz yönde bir etkinin yolu açıldı.

Kızıl Bayrak, 4. Sayı, ***"Devrimci Eylem İnisiyatifi"***nden

Sınıf İhanetinde

Anadolu Yakas nda 20 Temmuz

İşçi Sınıfı Birliğe Mücadeleye ve Zafere!

Sermaye iktidarı 20 Temmuz "Genel Eylem"inden fazla bir yara almadan çıkmayı başarabildi. Bunda sendika bürokratlarının çabasının önemli bir katkısı vardı. Buna karşın İstanbul ve Ankara'da bazı çalışanlar işyerlerini terkederek alanları doldurdular. "Genel Eylem"in en dikkate değer eylemleri de buralarda yaşandı.

İstanbul Şubeler Platformu ve KÇSP İstanbul Anadolu Yakası'nda ilk buluşma yerini, Cevizli Tekel Fabrikası'nın önü olarak saptamıştı. Burada toplanan işçiler ve kamu çalışanları Kartal Meydanı'na doğru yürüyüşe geçmeyi planlıyorlardı.

Fabrikanın önünde toplanan kitlenin önemli bir kısmını kamu çalışanları oluşturmaktaydı. Ne yazık ki Cevizli Tekel işçileri fabrikayı terkederek, eyleme katılmadı. Yürüyüşçülerin "Tekel dışarı!" sloganları etkisiz kaldı. Kaldı ki, işçiler ülke çapında Türk-İş bürokratlarının uzlaşmacı eylem planının dışına çıkamamışlardı.

Yürüyüş güzergahı üzerine polisle eylem komitesi arasında çıkan tartışma, polisin kitleye saldırısına dönüştü. Polis her zamanki gibi önüne geleni coplamaya başladı. Bir anlık dağınıklığın ardından yeniden toparlanan yürüyüşçüler, kolayca pes etmeyeceklerini gösterdiler. Çiller ve Menzir'den, çok mecbur kalmadıkça terör uygulamama direktifi alan polisler de geri çekildiler.

Çiller ve Menzir'in bu direktifi bir manevraydı. Nasıl olsa hain bürokratlar onlara 20 Temmuz'un gerçek bir mücadele gününe dönüşmeyeceğine dair teminat vermişlerdi. İşçilerin politik bir önderlikten yoksunluğu dikkate alındığında yaygın ve militan bir eylem gerçekleşemeyecekti. Devlet de bu eyleme sözde izin vererek "demokrat"lığını kanıtlamış olacaktı.

Komitenin polisle tartışması dayak faslından sonra da devam etti. Bu kez yürüyüşçüler daha öfkeli ve kararlıydılar. Yürüyüş ilk önce polisin belirlediği güzergahta başladı. Bir süre sonra komite tarafından planlanan güzergaha geçildi. Yürüyüşçüler dövüşe hazırdılar. Üstelik sayıları 5 bini geçmişti. Ama Kartal'a kadar sokaklarda neredeyse yalnızca halk ve yürüyüşçüler vardı.

Yürüyüş boyunca, sınıfın güncel ekonomik taleplerinin yanısıra "Kirli Savaşa Son!", "İnsanlık Onuru İşkenceyi Yenecek!", gibi politik içerikli sloganlar da haykırıldı.

Oldukça coşkulu bir şekilde Kartal Meydanı'na varan yürüyüşçüler "hedef"lerini gerçekleştirmiş olmanın rahatlığıyla alanı terkettiler, meydanda yapılan konuşmaların bitimini beklemediler.

Kamu çalışanları, geçtiğimiz yıl ilkbaharda gerçekleşen uyarı eyleminin ardından, ikinci kez kitlesel ve coşkulu bir yürüyüş gerçekleştirdiler. Bir kez daha önemli bir güç olduklarını kanıtladılar.

Ankara'da 20 Temmuz

20 Temmuz "Genel Eylemi" Ankara'da sönük geçti. Artık Ankara'nın geleneksel eylem alanı haline gelen Sakarya Caddesini dolduran kitlenin büyük çoğunluğunu kamu çalışanları oluşturuyordu. Bu eyleme öncekilerden farklı olarak polis müdahale etmedi. Yani önüne gelene saldırıp, vahşice coplamadı. Katılım ve coşku daha önce bu alanda yapılan eylemlere göre azdı. 20 Temmuz, bu bağlamda, kamu çalışanlarının mücadelesi için yeni bir sıçrama platformu olamadı.

20 Temmuz'un gösterdiği en önemli gerçek "dürüst namuslu sendikacılardan" bir genel grev/genel direniş örgütlemelerini beklemenin bir hayal olduğu idi. Türkiye'de sendika bürokrasisinin "sol" kanadını temsil eden "dürüst ve namuslu" sendikacılar, çeşitli sendikal platformlarda ortaya koydukları radikal söylem ve çıkışlarına rağmen, 20 Temmuz'un bir direniş gününe dönüşmesi noktasında hiç bir adım atmadılar. Bu olgu, sınıf tabanında, üretim birimleri temelinde konumlanmak ve sınıfı eyleme çekmek için devrimci bir inisiyatifle donatılmış bir faaliyet yerine, "dürüst ve namuslu" sendikacılar gibi eni sonu sendikal bürokrasinin bir ayağını oluşturan kesimlere sırtını dayamaya kalkmanın, sınıfa ve onun eylemine yabancılaşmış yüzünü açığa çıkartmıştır.

Grev Hakkı Grev Yapılarak Kazanılır!

Artık açıkça görünen şudur ki, politik bir genel grev/genel direniş örgütlemek komünistlerin, devrimci öncü işçilerin omuzlarındadır. Bu sorumluluğu layıkiyle yerine getirebilmek için fabrika ve işyerleri zemininde genel grev/genel direniş komitelerinin kurulması, koyulacak devrimci eylem inisiyatifi aracılığıyla sınıfın geniş kesimlerinin eyleme çekilmesidir.

ANKARA/Kızıl Bayrak

Adana'da 20 Temmuz

Demokrasi Platformu'nun 20 Temmuz "Genel Eylem"i, Adana'da başarısız geçti. Kamu çalışanlarının ise işçilere göre daha duyarlı olduğu gözlendi. Katılım beklenenin altında olmakla birlikte gerçekleşen iş bırakma eylemi, her iş kolunda farklı oldu.

Ener-Sen Sendikası Adana Şubesi sendika önünden kaldırdığı bir arabayla tüm basın mensuplarına iş yerlerini tek tek gezdirdi.

Genel olarak izlenimimiz her iş yerinde yaşanan eylemlerin birbirinden oldukça farklı olduğuydu. Bazı kamu işyerlerinde, çalışanlar vizite eylemi gerçekleştirdiler. Sabancı Holding ve diğer özel iş yerlerinde, genel eylem hayata geçmedi. Sadece Çukobirlik İşletmeleri'nin bazı fabrikalarında üç saatlik bir iş bırakma eylemi gerçekleşti.

ADANA/Kızıl Bayrak

Yeni Bir Gün

Aksaray'da 20 Temmuz

Burjuvazi, kapsamlı saldısının ilk büyük adımını 5 Nisan Paketi ile attı. Ne üzücüdür ki bu saldırının ilk adımında, kendisinin de tahmin edemediği düzeyde bir başarı elde etti. Işçi sınıfı ve emekçi kitleler beklenilenin tersine güçlü bir karşı koyuş gerçekleştiremedi. 5 Nisan sonrasında, bir dizi mevzi direniş bir kenara bırakılırsa, paket sonrası 3 ay genel olarak bir suskunluk içinde geçti.

Fakat, mevzi direnişlerin militan bir çizgide ortaya çıkması ve 5 Nisan saldırısının sınıf içinde yarattığı huzursuzluk eyleme dönüşmese de, burjuvaziyi korkutuyordu. Bu yüzden sarı Türk-İş'in "20 Temmuz" oyununa göz yumdu. Ama, gerekli güvencelerin de alınması unutulmadı. Türk-İş, burjuvaziye eylemin suya sabuna dokunmadan sonlanacağı garantisini verirken, işçilere de artık bıçağın kemiğe dayandığını söylüyordu. Sınıfa "Genel Eylem"in bir"uyarı" eylemi olduğunu, "barışçı" bir biçimde sonlanması gerektiğini propaganda etmekten de geri durmadı.

İşte 20 Temmuz'a bu hava içinde gelindi.

20 Temmuz günü İstanbul Avrupa Yakası'nda miting yeri olarak Aksaray Metrosu'nun önü seçilmişti. Mitinge Şişli, Beyazıt, Cerrahpaşa ve Çapa'da oluşturulan korteJler yürüyerek geldiler. Yol boyunca've miting alanında yankı bulan sloganlar arasında ,"Yaşasın Halkların Kardeşliği!"nin de olması dikkat çekiciydi.

Burjuvazinin hükümeti, hain sendika bürokratlarından aldıkları güvence ile kolluk kuvvetlerine saldırmama emri vermişti. Buna uyan kolluk kuvvetleri eyleme müdahale etmedi. Alana gelen işçilerin ve kamu çalışanlarının bir kısmı miting bitmeden alanı terkettiler. Bunda temel etken sendikaların eylemi daraltmalarıdır. Sarı Türk-İş'in kararına uyarak işyerlerini terketmeyen işçilerin eyleme katılımı düşüktü. Diğer yandan ise KÇSP'nin bütün duyarsızlığına rağmen, eylemin dinamiğini kamu çalışanları oluşturdu.

"20 Temmuz Genel Eylem'liliğinin içini iyice boşaltmaya çalışan hain bürokratlar, eylem öncesi hemen hiçbir çalışma yapmadı. Yaptıkları kadarıyla ise çalışmalarını belirsizlikler üzerine oturttular. Bir taraftan geç saatlere kadar toplantı yapıp iş görür havası yaratırken, diğer taraftan eyleme katılıp katılmamayı, katılacaksa hangi koşullarda katılacağını son dakikaya bırakıp katılımı düşürdüler. Bugün burjuvazinin başlattığı saldırıların ancak politik bir genel grev-genel direniş ile püskürtülebileceği açıkken, "genel eylem"e bu tür bir hazırlıkla yaklaşan sendika bürokrasisinin gerçek yüzü bir kez daha açığa çıktı.

20 Temmuz Aksaray Mitingi'nin gösterdiği en olumlu olgu ise kamu çalışanlarının işçi sınıfı ile birlikte hareket etme eğilimini ilk kez net olarak alanlarda göstermesiydi. Kamu çalışanlarının bu eğilimine işçi sınıfından anlamlı bir yanıt gelmesi, öncü işçilerin ve komünistlerin çabasına bağlıdır.

Sermaye İktidarına Karşı Tek Yumruk Tek Barikat!

İzmir: Sendika Bürokratları "Görev"ini Yaptı

20 Temmuz "Genel Eylem"i geride kaldı. Kozların paylaşılacağı, mücadeleden kazanımlarla çıkan tarafın önümüzdeki günlerde kendi çıkarları doğrultusunda faaliyetlerinin zeminini hazırlayacağı bir gündü. Sınıf hareketi, bir kez daha, sermayenin saldırılarına mücadele örgütlerinden yoksun olarak yakalanmıştı. 20 Temmuz, işçi sınıfı için, sermayenin saldırılarını durdurmanın, kendi ihtilalci sınıf partisini yaratmanın bir basamağı olabilirdi, olmalıydı. Sermaye ise, dişinin kovuğunu bile doldurmayan 5 Nisan paketine yenilerini eklemek için, polisi, medyayı, sendika bürokratlarını vb. kullanarak 20 Temmuz'u boşa çıkarmayı hedefledi. Haliyle sermayenin en vurucu silahlarından biri sendika bürokratlarıydı. "Genel Eylem"i oyuna çevirmek onların en temel görevi oldu.

İzmir'de 20 Temmuz'a hazırlık genel olarak sendikalar çevresiyle sınırlı kaldı. 15 Temmuz'da çeşitli hastanelerde gerçekleştirilen bir buçuk saatlik iş bırakma eylemi, sendikaların dağıttığı bildiriler ve çeşitli grupların sınırlı müdahaleleri hazırlığın genel çerçevesiydi. Sendika bürokratları "*eylemimizin hükümete de (kapitalistlerin hükümetine) yararı olacaktır*" diyerek gerçek amaçlarını açığa vurdular. "*Uyuyanları uyandırmayı*", ama aslında, işçi ve emekçileri uyutmayı hedefleyen çağrılarını yaptılar.

İzmir'de 20 Temmuz günü bir çok fabrikada, hastanede, özellikle Petkim, Tüpraş, demir ve deniz yolları ile ambarlarda iş durduruldu. Türk-İş'in basın açıklaması yaptığı Vahap Özaltay Meydanı'na ise işçi ve memurlardan oluşan yaklaşık bin kişilik bir kitle toplandı. Türk-İş temsilcisi Mustafa Kundakçı'nın konuşması, "Kahrolsun Sendika Ağaları!", "Satılmış Türk-İş!" sloganlarıyla kesildi. TÜMTİS Şube Başkanı Şükrü Günseli yaptığı konuşmada, bir günlük iş bırakmayla sorunun çözülemeyeceğini, topyekün saldırıya karşı örgütlenmek gerektiğini vurguladı. "Yaşasın Halkların Kardeşliği!", "İşçi Memur Elele Genel Grevel", sloganlarıyla sürdürülen eylem, Türk-İş' in, "eylemimiz bitmiştir" açıklamasıyla son buldu.

Sloganlar yer yer Türk-İş'in çizdiği planın sınırlarını aşsa da, 20 Temmuz gösterdi ki, işçi sınıfı sendika bürokratlarının denetimindedir ve bir kez daha onların oyununa gelmiştir. Bu durumun kendisini iyi anlamak gerekiyor. İşçiler, Gebze gibi yerel kalan direnişlerle, 20 Temmuz'da Türkiye genelinde iş durdurarak ve yer yer sokaklara taşarak, genel bir direniş eğiliminde olduklarını gösterdiler. Bu eğilimin bağımsız bir sınıf hareketine dönüşememesi ise, sınıfın politik önderlikten yoksun oluşuyla doğrudan bağlantılıdır. Sendika bürokrasisi sınıfın kendiliğinden direnişe geçmesinin önünde bir engeldir. Ancak, *"işçi sınıfı iktidar mücadelesi alanına çıkmadıkça, sendikaların bürokratik yapısını parçalamak olanaksızdır."* Sınıf hareketinin bir diğer büyük açmazı, günübirlik taleplerle sınırlı kalmasıdır. Her iki noktada da sınıf hareketini politikleştirme sorununun belirleyici olduğu/olacağı ortaya çıkıyor. Sınıfın hareketliliği, sınıfa iktidar perspektifi taşımak için kullanılabildiği ve bu müdahale içinde ihtilalci sınıf partisi yolunda adımlar atılabildiği ölçüde, işçi sınıfının çıkarları yönünde kazanımlar elde edilmiş olacaktır. Sınıf hareketi politikleştirilebildiği oranda sendika bürokratlarının etkisi kırılabilecektir. Bunun yapılmadığı koşullarda ise sınıf hareketinin reformistlerin avuçlarına bırakılması kaçınılmazdır.

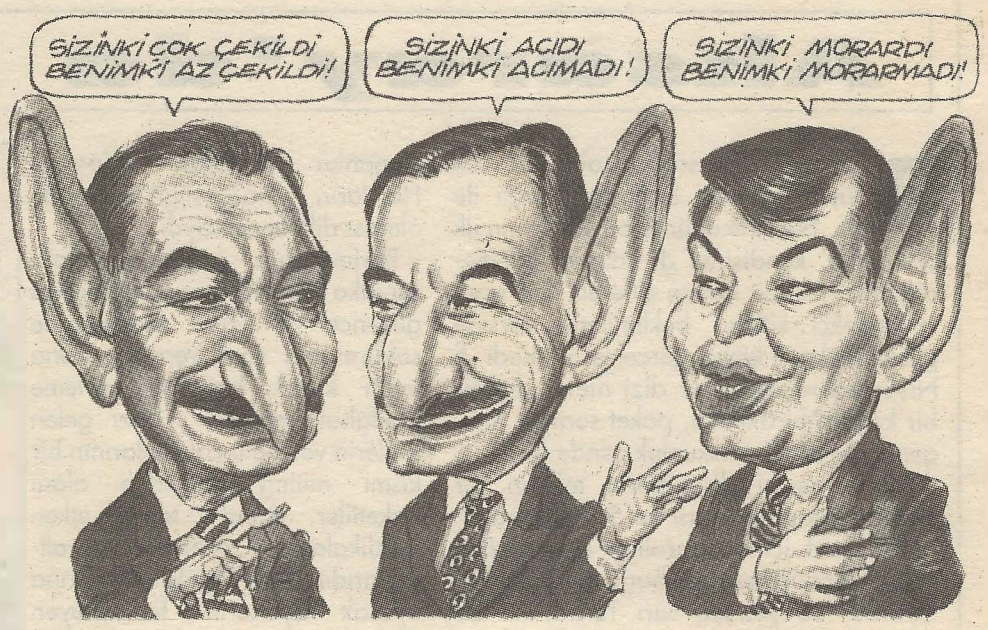
Küçük-burjuva devrimcilerimiz bu alanda neler yapabileceklerini yeterince kanıtladılar. Sınıf hareketine demokrasi mücadelesi perspektifiyle "müdahale" eden devrimci demokrasinin, "Yaşasın İş-Ekmek-Özgürlük Mücadelemiz!" sloganlarıyla yaptığı müdahale, işçi sınıfına sosyalizm için iktidar mücadelesi perspektifi taşımak bir yana sınıf hareketini reformizm yolundan düzene kanalize etmekten başka bir işe yaramamaktadır.

Dönem bir kez daha gösteriyor ki, sınıfın ekonomik, demokratik taleplerini sosyalizm mücadelesine tabi kılmak komünistlerin omuzlarındadır. Demokrasi mücadelesi (!) ufuksuzluğuyla devrimci demokrasi, giderek reformizmin yeşerdiği bir alan haline gelmektedir. Sınıf hareketini sosyalizm perspektifiyle donatarak, sendika bürokratlarının, reformistlerin etkilerini yoketmek, komünistlerin ortaya koyacakları pratik çaba ve inisiyatife bağlı olarak çözülecektir.

İZMİR/ *Kızıl Bayrak*

Sosyal Demokrasinin Çöküşü

Sosyal-demokrasi, dün, düzen bu tür manevralara müsaade ettiği sürece ve müsaade ettiği ölçüde, işçi ve emekçilerin önüne ufak tefek ekonomik, demokratik kırıntılar atarak oyalıyordu. Böylelikle, hem işçi hareketini düzen sınırları içinde tutmaya, devrimci yükselişin önünü kesmeye, hem de sınıfın bağımsız mücadelesini yükselterek daha ileri kazanımlar elde etmesinin önüne geçmeye çalışıyordu. Bugün, düzen bu tür kırıntılara bile tahammül edecek durumda değildir.

Sosyal-demokrasinin çöküşü, son ara yerel seçimlerde artık dibe vurdu. Üç partinin aldıkları oy oranları %10'ların daha ötesine geçmiyor. Geçmişte sosyal-demokrasiyi destekleyenler, genellikle toplumun işçi ve emekçi kesimleri olduğundan, bugün sosyal-demokrasinin çöküşünü, bu kesimlerin sağa kayışı olarak da görenler var. "Sağa kayış" ile kastedilen düzenin kapitalist saldırı politikalarının benimsenmesi ise, burada söz konusu olan gelişme tam tersi yöndedir. İşçi-emekçi kesimlerin sosyal-demokrasiden desteğini çekmesi, bu kapitalist saldırı politikalarına karşı gelişen bir tepkinin ifadesidir. Bu saldırı bugün doğrudan sosyal-demokrasinin eliyle hayata geçirildiğinden ve sosyal-demokrasi işçileri ve emekçileri demagojilerle oyalayarak, onları sırtından hançerlemek gibi bir görev üstlendiğinden, öfke ve tepkilerden en çok o etkilenmektedir.

Ama bu tepki henüz bilinçli bir sınıf tutumu değildir. Sosyal-demokrasinin bu düzen içindeki işlevinin ve bugün izlediği politikalarla bu işlev arasındaki kaçınılmaz ilişkinin sınıfsal bir kavranışı değildir. Tepki daha çok bugünkü sosyal-demokrasiyle geçmişteki sosyal-demokrasinin karşılaştırılması ve geçmişe özlem temelinde yükselmektedir. Oysa sosyal-demokrasinin düzene hizmet açısından geçmişteki ile bugünkü işlevi arasında işin özünde hiçbir farklılık yoktur.

Sosyal-demokrasi, dün, düzen bu tür manevralara müsaade ettiği sürece ve müsaade ettiği ölçüde, işçi ve emekçileri ufak tefek ekonomik, demokratik kırıntılar atarak oyalıyordu. Böylelikle, hem işçi hareketini düzen sınırları içinde tutmaya, devrimci yükselişin önünü kesmeye, hem de sınıfın bağımsız mücadelesini yükselterek daha ileri kazanımlar elde etmesinin önüne geçmeye çalışıyordu. İşçi sınıfı geçmişte sosyal-demokrasiyi umut olarak görmenin faturasını, sadece, 12 Eylül öncesinde ufak tefek kırıntılarla idare ederek değil, 12 Eylül sonrasında darbe karşısında silahsız önderliksiz- kalarak uğradığı büyük kayıplarla da ödedi.

Bugün düzen bu tür kırıntılara bile tahammül edecek durumda değil. Çürümüş yapısını ayakta tutabilmek için, işçi ve emekçilere saldırıyı daha da yoğunlaştırma ihtiyacı içinde. Doğal olarak sosyal-demokrasinin bugün oynadığı rol, düzenin bu değişen ihtiyaçlarına göre biçim değiştirmektedir. Sınıf bilinçli işçilerin görevi, bu gerçeği kitlelere kavratmaktır. Bu gerçek kavranmadığı sürece, tepkiler, mevcut partilere, liderlere ve onların "sosyal-demokrasinin eski çizgisinden sapan" politikalarına yönelik tepkiler olarak kalmakta, böylece, genel olarak reformist, özel olarak sosyal-demokrat ideolojiden kopuş gerçekleşememektedir. Bunun kaçınılmaz sonucu da, sosyal-demokrat partilerin birinden kaçarken diğerine ya da düzenin diğer oltalarına, örneğin bu sefer RP'ye yem olma tehlikesidir.

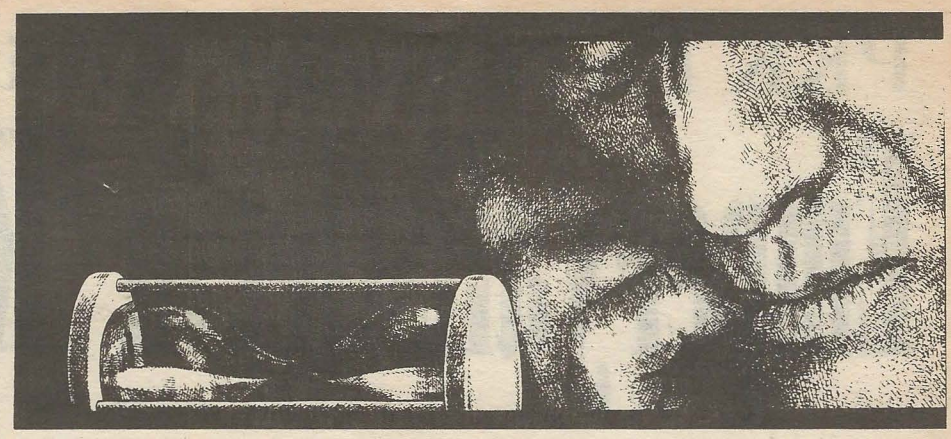
Sosyal-demokrat partiler suçu birbirlerinin üzerine atarak çöküşlerinin gerçek nedenlerini gizlemeye çalışıyorlar. Onlara göre, sosyal-demokrasinin çöküşünün nedenleri, "SHP'nin iktidar ortaklığı"dır, "sosyal-demokrasinin bölünmüşlüğü"dür, "sağ ile ayrım çizgilerini kitlelere açıklamakta başarısız kalması"dır, "alternatif politikalar üretememesi"dir, "yeterli muhalefet yapamamak"tır, "liderlerin karizmatik yetersizliği"dir vb. Peki çöküşün nedeni olarak gösterilen tüm bu olguların arkasındaki nedenler nelerdir? Bu olguların hiçbirisinin sosyal-demokrasinin özüyle, yapısıyla çelişen bir tarafı yoktur. Bunların hiçbiri "talihsizlik" ya da "beceriksizlik" ürünü değildir. Hepsi de düzenin bu dönemdeki ihtiyaçları ve sosyal-demokrasinin bu ihtiyaçlar tarafından belirlenen ve somutlanan işlevi ile son derece uyum içindedir. Sosyal-demokrasinin sadece iktidara ortak olan kesimi değil, sözde muhalefette olan kesimleri de aynı şekilde yıpranmakta, güç kaybetmektedirler. Bu, onların düzene hizmetteki ortaklıklarının bir ifadesidir. Düzenin bugün muhalefetin en küçük bir kıpırdanmasına tahammülü yoktur. Sosyal-demokrasi de ister iktidar ortağı, isterse "muhalefet" partisi olsun, efendisine bu hizmeti kendi ölümü pahasına sunmaktadır. Bir yandan da yeniden dirilmek için, ekonominin biraz rahatlayıp, işçi ve emekçilere kendi eliyle kırıntı dağıtabileceği o "mavi, güneşli, güzel" günlerin ufkunu beklemektedir.

İşçi ve emekçi kitlelerin devrimci bir sınıf partisinin etrafında birleşerek düzenin temellerine yönelmelerinin önünde engel olabilmek için, düzen bugün delik deşik olan "sol" tarafını acilen yamama ihtiyacı duyuyor. Düzenin sadece "solcular"ı değil, sendikacıları da sosyal-demokrasiyi ayakta tutma kampanyasına büyük destek sunuyorlar. Çünkü mevcut sosyal-demokrat partilerden ve sosyal-demokrasiden uzaklaşma, sosyal-demokrat ve reformist bir ideolojiden kopuş sonucunu kendiliğinden yaratmasa da, devrimci bir müdahalenin varlığında, bu kopuşu kolaylaştıracak bir zeminin varlığı ve dinamiklerin harekete geçmesi anlamına geliyor. RP, küçük-burjuva kitlelerin desteğini kazanmayı esas alan politikalarıyla bu boşluğu bütünüyle doldurma yeteneğine sahip değildir. Ayrıca sosyal-demokrasiyi yıpratan süreçler bir süre sonra RP üzerinde de yoğun olarak etkisini gösterecektir. Düzen, bu yüzden doğrudan işçi ve emekçileri hedef alacak, onun sınıf doğasından temellenen sosyalizm yönündeki eğilimlerini "sol" bir söylem ile düzen kanallarına akıtacak "modern" bir partinin arayışı içindedir. Ama mevcut kriz koşullarında tek bir barikata bel bağlaması mümkün değildir. Sosyal-demokrasiyi ayakta tutmak, sendika bürokratları eliyle "işçi" partisi kurmak, reformist, kemalist solcular eliyle "sosyalist" partiler kurmak vb. her türlü tezgah onun için önem kazanmaktadır. Perinçek'in "işçi" partisi de, SHP, DSP ve CHP'ye hitaben, solda birliğin acil bir sorun olduğunu, bağımsızlıktan ve emekten yana bir zeminde birliğin gerektiğini ve kendisinin bu birliğe anlamlı bir katkı sunabileceğini, açıklamaktadır. Böylelikle, fırsat bu fırsat diyerek düzenin derdine derman olma görevini icraya hazır olduğunu ilan etmektedir. Ama düzen cephesinde henüz kendisini pek ciddiye alan yoktur.

Sınıf bilinçli işçiler, bu gelişmelerin sınıfsal anlamlarını kitlelere açıklamak göreviyle yükümlüdürler. Sosyal-demokrasinin çöküşünün açıklanması, genel olarak reformist ideolojinin, özel olarak da sosyal-demokrat ideolojinin sınıf üzerindeki etkilerine karşı mücadeleyi yükseltmede bir imkan olarak en iyi şekilde değerlendirilmelidir. Düzenin eski sosyal-demokrasiyi ayakta tutma kampanyası ve yanısıra "işçi" ya da "sosyalist" maskeli bir reformist parti kurma girişimleri teşhir edilmelidir. Düzenin iktisadi ve siyasi krizi derinleştikçe ve kapitalist saldırılar arttıkça, sınıf kitlelerinin parti ve önderlik arayışı yoğunlaşacaktır. Kapitalist saldırılar karşısında genel grev-genel direniş eylemini yükseltmek ve bu temelde, sınıfın parti arayışına, devrimci sınıfın öncü partisini inşa ederek devrimci bir yanıt verme görevi sınıf bilinçli işçilerin, komünistlerin omuzlarındadır.

Sosyal-demokrasinin sadece iktidara ortak olan kesimi değil, sözde muhalefette olan kesimleri de aynı şekilde yıpranmakta, güç kaybetmektedirler. Bu, onların düzene hizmetteki ortaklıklarının bir ifadesidir. Düzenin bugün muhalefetin en küçük bir kıpırdanmasına dahi tahammülü yoktur. Sosyal-demokrasi de ister iktidar ortağı, isterse "muhalefet" partisi olsun, efendisine bu hizmeti kendi ölümü pahasına sunmaktadır.

Düzen Cephesinde Yeni Arayışlar

Yeni Demokrasi Hareketi işçi ve emekçilere bir umut olarak görünüp sermaye sınıfına yeni bir soluklanma süresi yaratabilecek midir? Sermaye bu konuda fazla bir beklenti içinde değildir. Çünkü eski politikaların yeni yüzlerle sürdürülmesi taktiğinin artık kolay yürütülemeyeceğinin farkındadır. Sendika bürokratlarına kurdurulacak bir "işçi" partisini, işçi ve emekçileri düzene kanalize etmede ek bir araç olarak kullanmaya çalışacaktır. Öte yandan sermaye sınıfına yaranmak için hergün yeni bir takla atan, RP de sermaye sınıfının elinde önemli bir araç olarak varlığını korumaktadır.

Sermaye devleti uzun süredir siyasi bir kriz içinde bulunuyor. Siyasi krizi doğuran ve giderek daha da derinleşmesine neden olan etmenlerin başında, dünya kapitalist sistemini tehdit eden iktisadi krizin Türkiye kapitalizminde daha yoğun yaşanması gelmektedir. Buna ek olarak da Kürt Ulusal Kurtuluş Mücadelesi sermaye devletinin sömürgeci egemenliğini tehdit eden bir unsur olarak varlığını sürdürmektedir.

İşte böyle bir ortamda sermaye sınıfı işçi ve emekçileri bir süre daha oyalayabilecek, kendisine kısa da olsa bir nefes alma ve yeni saldırıları uygulama süresi sağlayabilecek seçenekler yaratmanın hesabı ve çabası içindedir. Son dönemlerde tüm burjuva basının sayfalarını hemen hergün işgal eden ve şişirilen "zengin çocuğu", TÜSİAD'ın eski patronu Cem Boyner önderliğinde piyasaya sürülen Yeni Demokrasi Hareketi böyle bir girişimdir.

Cem Boyner, "Anadolu'yu karış karış dolaşarak" Yeni Demokrasi Hareketi'ni örgütlemeye ve Eylül'de "yeni" partisini kurmaya çalışıyor. Bu girişim burjuva basında "*siyasi yelpazede en büyük uzlaşma*" olarak adlandırılıyor. Örgütlenme faaliyetlerini ise şaşalı bir ad verdikleri Yüzler Kurulu ile yürütüyorlar. Zülfü Dicleli, Erdal Talu gibi bazı eski solcuları da kapsayan bu kurul çoğunlukla Boyner gibi kapitalistlerden ve burjuva aydınlardan oluşuyor. Örgütlenmeyi yürütenlerin bu niteliği bile bu "yeni" partinin nemenem bir şey olacağını göstermeye yetmektedir.

"Çeşitli Toplum Kesimleri"ni Birleştirmek

"*Türkiye'de herkes düzenin yürümediğinin ve tıkanma aşamasına geldiğinin farkındadır. Çeşitli toplum kesimleri protesto eylemleri düzenleyerek tepkilerini dile getirmektedir. Toplum arasında halkalar oluşmaktadır. Biz Yeni Demokrasi Hareketi ile bu halkaları birleştirmek istiyoruz. Türkiye'yi hiçbir ayrım yapmadan Türk'üyle, Kürt'üyle, alevisiyle , sünnisiyle barış içinde yaşayan bir ülke haline getirmek için çalışacağız.*" diyor, Boyner.

Sermayenin önceki temsilcileri de "*toplumun çeşitli kesimleri* " arasında birliği sağlayarak "milli mutabakat"ı gerçekleştireceklerini söylemişlerdi. Ama işgücü sömürüsünden elde ettikleri servetlerle asalak bir yaşam süren kapitalist sınıfla giderek sefalet çukuruna daha çok itilen işçi ve emekçi sınıflar arasında; sömürgeci Türk burjuvazisi ile en temel ulusal hakları bile gaspedilmiş Kürt halkı arasında bir "milli mutabakat" sağlamak mümkün müdür?

Türk ile Kürt'ün, aleviyle sünninin barış içinde yaşamasına gelince... Toplumdaki bu kesimlerin arasına düşmanlık tohumları hep sermaye devleti tarafından ekilmiştir. Kürt halkını baskı altında tutan Türk devletidir. Buna karşı isyan eden Kürtlere, Türk halkı içinde şovenist propaganda Türk devleti eliyle yürütülmektedir. Alevi kitleye de zaman zaman katliamı uygun gören, sünni halk içinde alevilere yönelik dinsel düşmanlığı körükleyen hep Türk devleti olmuştur. Tekelci sermayenin çıkarı bundan sonra da bu politikaların devam ettirilmesini gerektirmektedir. Boyner'in bu sözlerinin emekçi kitleleri aldatmaktan öte bir anlamı yoktur.

"Güneydoğu Sorunu"na Kalıcı Bir Çözüm Bulmak

"*Dünyanın hiçbir yerinde 10 yıldır kendi topraklarını bombalayan bir ülke yoktur. Güneydoğu sorununa acil olarak kalıcı bir çözüm bulmak zorundayız.*" diyor Boyner.

Türk devletinin 10 yıldır bombaladığı topraklar, sömürge olarak elde tuttuğu Kürt halkının topraklarıdır. Başbakanlık koltuğuna Boyner de otursa bu durum değişmeyecektir. Çünkü bu politika, bizzat emperyalistlerin de onay verdiği ve MGK güdümünde yürütülen bir politikadır. Ama ABD, sorunun salt askeri tedbirlerle çözülemeyeceğinin farkındadır. Bu nedenle Türk burjuvazisinin siyasi ve kültürel bazı tedbirler almasını, bazı tavizler vermesini istemektedir. Aslında trilyonlarca liralık kaynağını yutan bu sömürgeci savaşı sürdüren Türk burjuvazisi de durumun farkındadır. Ama içine gireceği böylesi bir ortam onun için sonu belirsiz bir tünele benzemektedir. Oldukça sınırlı da olsa siyasi-kültürel tavizlerin PKK'nin işine yarayacağından ve sonrasında ipin ucunu elinden kaçıracağından ürken Türk burjuvazisi, bir süredir ABD'nin bu telkinlerine karşı direnmektedir. Fakat gelinen yerde bir yandan askeri mücadeleyi bütün şiddetiyle sürdürürken, diğer yandan farklı politikaların da uygulanması konusunda psikolojik bir zemin yaratmaya çalışmaktadır.Esasen Kürt ulusal sorununda da öncellerinden farklı bir şey söylemeyen Boyner'in bu konuda yapabilecekleri MGK'nın mevcut ve muhtemel politikalarını uygulamaktan öteye gitmeyecektir.

"Devletin Zenginliği"

"*Dünyanın hiçbir ülkesinde devlet Türkiye'deki kadar zengin değildir. Ülkemizdeki toprakların %60'ı devlete aittir. ...Türkiye'nin hedefi zengin devlet değil, zengin vatandaş yaratmak olmalı*" diyor, Boyner.

Bu sözler, tekelci sermayenin uzun bir süredir propoganda ettiği "*devletin küçültülmesi*" sorunuyla ilgilidir. Boyner de tıpkı öncelleri gibi devletin elindeki sınai, mali ve ticari kuruluşları haraç mezat emperyalist ve yerli tekellere peşkeş çekip iktisadi alandan çekilmesinden, bunun yerine iç ve dış güvenlikle ilgilenen küçük ama yoğunlaşmış bir yapı kazanmasından yanadır. Bunun anlamı devletin militarist güçlerinin daha da geliştirilmesidir. Yani devlet iktisadi işlerle uğraşıp boşuna zaman ve güç kaybetmeyecek, küçülüp güçlenerek tüm zamanını toplumsal muhalefeti ezmeye harcayacaktır. İşte "devletin küçültülmesi" ile kastedilen şey gerçekte budur.

Cem Boyner'in gerçekte eski olan ama yeni diye yutturmak istediği Yeni Demokrasi Partisi işçi ve emekçilere bir umut olarak görünüp sermaye sınıfına yeni bir soluklanma süresi yaratabilecek midir? Sermayenin bu konuda fazla bir beklenti içinde olduğu düşünülmemelidir. Çünkü o da eski poltikaların yeni yüzlerle sürdürülmesi taktiğinin artık kolay yürütülemeyeceğinin farkındadır. Bu nedenle siyasi arayışlarını YDH ile sınırlamamaktadır. Sendika bürokratlarınca kurulacak bir "işçi" partisini, işçi ve emekçileri düzene doğru maniple etmede ek bir araç olarak kullanmaya çalışacaktır. Öte yandan sermaye sınıfına yaranmada hergün yeni bir takla atan, son olarak "İstiklal Marşı" okuma taklasını başarıyla gerçekleştiren Refah Partisi de sermaye sınıfının elinde özellikle yoksul kitleleri maniple etmede hala önemli bir araç olarak varlığını korumaktadır.

Tüm bu sahte seçeneklerin ipliğini pazara çıkarmak, işçi ve emekçi düşmanı karakterini sergilemek görevi önümüzde duruyor. Bu gerçeği sınıfın en geniş kesimlerine yaymak, sermayenin bu umut saldırısını boşa çıkarmak, sınıfın öncüleriyle birlikte komünistlerin omuzundadır. Ve bu sahte umutların akıbetini de sınıf mücadelesinin bundan sonraki seyri tayin edecektir.

Siyasette Boyner farkı

- Yeni Demokrasi Hareketi'nin lideri Cem Boyner, Turgutlu'da yaptığı konuşmada yine değişik mesajlar verdi:

"Kur'an'a el basmak"

- "Milletvekilleri Kur'an'a el basarak yemin edebilmeli. Batı ülkelerinde İncil'e el basılıyor."

"Sırbistan'a benzedik"

- "Etnik kavgalar yüzünden Türkiye Sırbistan'a benzemeye başladı. Dünyanın hiçbir yerinde 10 yıldır kendi topraklarını bombalayan ülke yoktur."
- "İstanbul'da 2.5 milyon Kürt kökenli insan yaşıyor. İstanbul dünyanın en büyük Kürt kenti oldu."

Haberi 13.sayfada

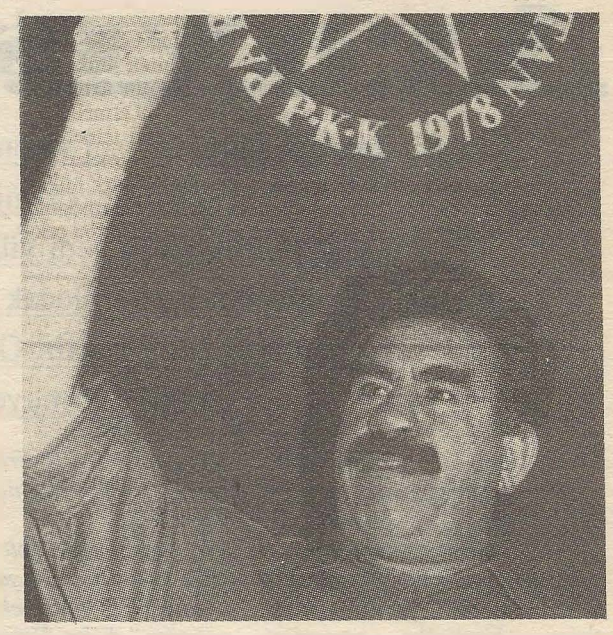
Cem Boyner, "Türkiye'nin hedefi zengin devlet değil, zengin vatandaş yaratmak olmalıdır" diye konuştu

Medyayı hemen hergün işgal eden, şişirilmiş "zengin çocuğu", TÜSİAD'ın eski patronu Cem Boyner Önderliğinde pazarlanan Yeni Demokrasi Hareketi, eski burjuva politikaların "yeni" bir ambalajla piyasaya sürülmesidir.

PKK Emperyalist "Çözüm"e Teslim mi Oluyor?

Emperyalistlerin "Kürt" Planı ve PKK

PKK'nin yüzünü emperyalistlere dönmesi, uzlaşma sürecinin önünün açık olduğu ve bu yolda ilerlediği anlamına gelmiyor. Henüz, ne emperyalizmin bölgedeki çıkarları PKK'nin mevcut taleplerini karşılayabilecek, ne de PKK emperyalist "çözüm"ün dayatmalarını kabullenebilecek durumdadır. Emperyalist "çözüm"ün Talabani, Barzani, Arafat, Mandela vb. aracılığıyla sergilenen anlamını ve doğuracağı sonuçları, PKK çok iyi bilmekte ve buna karşı direnmektedir.

Emperyalist güçlerin Ortadoğu'da başını ağrıtan önemli sorunlardan birisi Kürt ulusal özgürlük hareketidir. Kürt sorununa yönelik emperyalist planın ilk adımları Körfez Savaşı sırasında Güney Kürdistan'da kurulan kukla "Kürt Federe Devleti" ile atıldı. Emperyalistler bölgede Kürtlerin hamisi rolünü oynayarak, Kürt "kozunu" ellerinde tutacaklar, bunu bölgede nüfuzlarını pekiştirmenin bir aracı olarak kullanacaklardı. Emperyalistlerin bu planı hayata geçirmelerinin önündeki başlıca engel Kuzey Kürdistan'da PKK önderliğinde gelişen devrimci ulusal harekettir. Kürt Ulusal Hareketi'nin bölgede Türkiye, İran, Irak ve Suriye'deki güç ilişkilerini ve siyasi dengeleri doğrudan etkileyen geniş bir kapsamı vardır. Kürdistan'ın dört parçası dışında da bölgedeki anti-emperyalist toplumsal dinamikleri ateşleyebilecek özellikleri içinde barındırmaktadır. Emperyalizmin zayıf halkası Türkiye'de sosyalist bir devrim için işçi sınıfı hareketine sunduğu olanaklar gözönünde tutulduğunda, emperyalistlerin Kuzey Kürdistan'daki devrimci ulusal hareketin tasfiyesini neden acil bir görev olarak önlerine koydukları daha iyi kavranabilir.

Türk Devleti ile Taktik Farklılıklar

Emperyalistler ile bölgedeki sömürgeci devletlerin ve özel olarak da Türk Devleti'nin çıkarları Kuzey Kürdistan'daki devrimci ulusal hareketin tasfiyesi amacında birleşmektedir. Ama tasfiye taktiklerinde kimi farklılıklar söz konusudur. Emperyalistlerin, Türk Devleti'ne, bütünüyle inkarcılığa dayanan politikasından vazgeçmesini ve bazı kültürel hak kırıntıları çerçevesinde bir "Kürt reformu"na yönelmesini telkin ettiği uzunca zamandır biliniyor. Emperyalistler devrimci hareket ezilse bile, bu tür bir "reform" gerçekleştirilmediği sürece Kürt sorununun bir süre sonra yeniden alevleneceği konusunda Türk Devleti'ni ikna etmeye çalışmaktalar. Türk Devleti buna çoktandır ikna oldu ama, "taviz" vermeden önce devrimci hareketi ezmek gerektiğini savunuyor. Emperyalistler bu politikayı başta anlayışla karşıladılar. PKK'ye ve Kürt halkına yönelik imha hareketine bütün desteklerini sundular. Önce devrimci hareketin ezilmesi ve sonra "taviz" verilmesi, sadece Türk burjuvazisi açısından değil, emperyalist çıkarlar açısından da en iyi "çözüm" yolu idi. Ancak bu imha hareketi karşısında PKK önderliğindeki Kürt halkının direniş çizgisinden geri adım atmaması ve daha da gelişmesi hesaplarını boşa çıkarttı. PKK'nin ezilememesi ve Kuzey Kürdistan'daki devrimci yangının söndürülememesi gerçeği karşısında emperyalistler Türk devletine, devrimci ulusal hareketin tasfiyesi planında taktik değişikliklere gitmek gerektiğini telkin ediyorlar. Türkiye burjuvazisinin sınıf çıkarları ve ülkedeki siyasi "dengeler" devrimci hareket ezilmeden "reform" adımlarının atılmasını kaldırabilecek durumda değil. Emperyalistler ise soruna Türkiye'nin çıkar ve dengeleriyle sınırlı bir perspektiften yaklaşmıyor. Kendi çıkarları doğrultusunda Ortadoğu'nun ve buna bağlı olarak dünya-hesap ve dengelerini gözeterek, Kuzey Kürdistan'da söndürülemeyen devrimci yangına artık daha fazla tahammül edemiyorlar. Böylece, devrimci ulusal hareketi tasfiye politikasında hiç bir değişiklik yapmadan, üstelik bunun önünü açmak için, "reform" adımlarını da atmak gerektiğini savunuyorlar.

PKK'deki Yön Değişikliğinin Kürt Sorununda Emperyalist Strateji ve Taktikler Açısından Anlamı

PKK, 1993 Newroz öncesindeki ateşkes kararı ve arkasından PSK-PKK protokolüyle yalnızca Türk devleti ile uzlaşma arayışına girmemiş, yüzünü emperyalistlere de dönmüştür. Emperyalizmin Ortadoğu politikası çerçevesinde Kürt sorununa bir "çözüm" arayışı içine girmiştir. PKK'yi bu yön değişikliğine götüren süreç ve koşullar kavranamadığı sürece, önümüzdeki dönemde farklı yönde işleyebilecek gelişme olasılıkları ve yanısıra ulusal hareketin devrimci karakteri ve dinamikleri gözardı edilebilir. Türkiye işçi ve emekçi hareketinin Kürt ulusal mücadelesine gerekli desteği sunamadığı; sömürgeci sermaye devletinin egemenliğine karşı devrimci mücadeleyi yükseltmediği koşullarda, bütünüyle kendi devrimci öz dinamiği ve güçleriyle Kürt sorununu çözüm gündemine sokan ulusal hareketin, sorunun devrimci çözümüne salt kendi güç ve imkanlarıyla ulaşabilmesi mümkün değildir. Ulusal hareket, dayandığı yoksul köylü tabanı ve önderliğinin sosyalizmden etkilenmişliğiyle, ulusal ve toplumsal kurtuluşun yolunda devrimci bir işçi hareketiyle ittifak içinde ilerleyebilecek bir karaktere sahiptir. Ama yukarıda belirtilen olumsuz koşullardan dolayı, Kürt burjuvazisiyle uzlaşma ve emperyalist dünyadan siyasal destek arayarak, soruna emperyalist-kapitalist düzen içinde çözüm arayışına girmiştir. Kimi sözde "marksist"lere göre bu yön değişikliği, PKK'nin devrimci karakterini bütünüyle yitirmesi, Kürt halkına ihaneti, emperyalizm ile işbirliği, Türk Devleti'yle uzlaşması vb. anlamına gelmektedir. Oysa bu son derece mekanik, tek yönlü, hatalı bir yaklaşımdır.

***

PKK'nin yüzünü emperyalistlere dönmesi, uzlaşma sürecinin önünün açık olduğu ve bu yolda ilerlediği anlamına gelmemektedir. Henüz, ne emperyalizmin bölgedeki çıkarları PKK'nin mevcut taleplerini karşılayabilecek durumdadır, ne de PKK emperyalist "çözüm"ün dayatmalarını kabullenebilecek durumdadır. Emperyalizm ile "teoride" uzlaşmak önemli bir yön değişikliğinin ifadesi olmakla birlikte, bu sorunun sadece bir yönüdür. Emperyalizm ile "pratikte" uzlaşmak içinse teslimiyet kapısını açmak ve ihanet koltuğuna oturmak gerekmektedir. PKK emperyalist "çözüm"ün Talabani, Barzani, Arafat, Mandela vb. aracılığıyla sergilenen anlamını ve doğuracağı sonuçları çok iyi bilmekte ve buna karşı direnmektedir. Kuzey Kürdistan'daki ulusal hareket bütün gerileme eğilimlerine rağmen henüz Güney Kürdistan'daki gibi emperyalizm işbirlikçisi bir burjuva-feodal kliğin önderliği altında değildir. Kürt burjuva kesimlerinin ortak çıkarı uzlaşma yolundadır ama işbirliği ve teslimiyet çizgisinde değildir. Emperyalist "çözüm" yoksul köylü tabanına sahip bu hareketin ve önderliğin tahammül sınırlarının çok gerisindedir. PKK, emperyalizm ile teslimiyetçi bir uzlaşmanın, süreç içinde hem kendisinin ve hareketin ezilmesi, hem de Kürt halkının ulusal ve sınıfsal taleplerine karşı jandarmalık yapmak anlamına geleceğinin bilincindedir. Ulusal hareket onlarca yıllık devrimci birikimini boşa çıkarmak, kültürel hak kırıntıları karşılığında emperyalistlere ve sömürgeci Türk Devleti'ne pazarlanmak niyetinde değildir.

Bu yüzden PKK'deki yön değişikliği emperyalistlerin PKK'ye yönelik politikalarında temel bir değişiklik gündeme getirmemiştir. Emperyalistler PKK'ye yönelik politika belirlerken, onun yüzünü emperyalizme dönmüş olmasına ya da öne çıkardığı taleplerin düzen içi niteliğine bakarak karar vermiyor.

Kürt emekçi halkı ulusal ve toplumsal kurtuluşun yolunda devrimci bir işçi hareketiyle ittifaka hazırdır. Komünistler sömürgeci sermaye devletine karşı işçi sınıfının devrimci savaşımını yükseltmelidirler.

Emperyalistler asıl ulusal hareketin üzerinde yükseldiği yoksul köylü tabanına, bu silahlı ve örgütlü tabanın taşıdığı devrimci birikim ve dinamiklere, onun ulusal ve sınıfsal taleplerine bakıyor. PKK talepler düzeyinde ne kadar gerilese de, bu birikim ve dinamiğin temsilcisi olduğu sürece emperyalistlerin bölgedeki hesap ve çıkarlarını tehdit etmeye devam edecektir. Bu yüzden emperyalistler Türk Devleti'nin PKK'yi ezme politikasına halen tüm desteklerini sunmaya devam ediyorlar. Emperyalizmin siyasal muhatap olarak kabul edeceği ve uzlaşma masasına oturtacağı bir "önderlik"in, sadece kendi halkına ihanet etmekle kalmayan, aynı zamanda emperyalizmin ve sömürgeci devletin çıkarları doğrultusunda jandarmalık görevini de üstlenecek karakterde olması gerekiyor. Emperyalizmin "yeni dünya düzeni" ve sömürgeci Türk Devleti işte ancak böyle bir "siyasi çözüm"ü kaldırabiliyor.

PKK'deki yön değişikliği emperyalistlerin PKK politikasında temel amaç doğrultusunda, kimi taktik farklılıkları da gündeme getirmiştir. Emperyalistler PKK'yi Kürt halkının siyasi temsilcisi ve emperyalist çözümün muhatabı olarak kabul etmemekle birlikte, bu yön değişikliğinin ortaya çıkardığı imkanlardan en iyi şekilde yararlanmak ve bu yoldan da ulusal harekete burjuva reformist önderliği hakim kılmak amacındadır. Bu yüzden bir yandan perde arkasından Türk Devleti'nin PKK'yi ezme hareketine tam destek verirken, bir yandan da uluslararası diplomasi alanında PKK'yi eskisi kadar doğrudan karşısına almamakta ve Türk Devleti'ne yönelttiği kimi taktik eleştirileri sanki aralarında temelli görüş ayrılıkları varmış gibi ortaya koymaktadır. Amaç ulusal hareketi devrimci mücadele yolundan diplomasi yoluna çekmek; onun dolambaçlı yollarında yormak; emperyalist "çözüm" hayallerini körükleyerek ulusal hareketi burjuva reformistlerinin politik etkisine daha fazla açmaktır. Böylece devrimci dinamiklerin altını içten içe oyarak PKK içinden yada dışından, hareket üzerinde burjuva reformistlerinin hakimiyetini sağlamaya çalışmaktadır. Emperyalistlerin eskiden "terörist örgüt" olarak gördükleri PKK hakkında artık "terörist yöntemlerle mücadele eden siyasi örgüt" vb. ifadeler kullanmaları, Kürt devrimci ulusal hareketini tasfiye ve PKK'yi ezme planlarında temelde herhangi bir değişikliğin olduğunu göstermez.

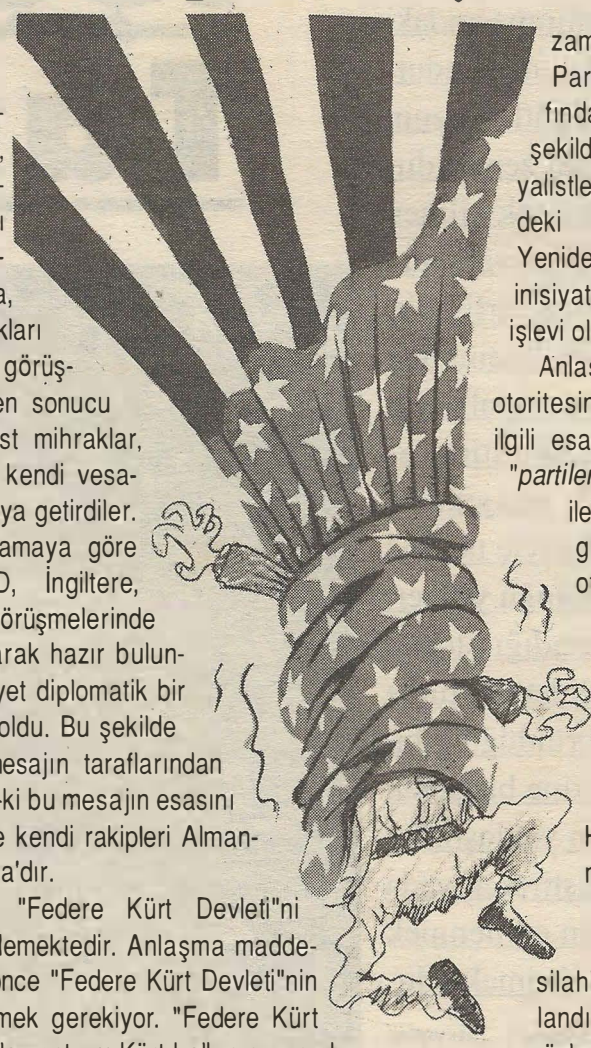
PKK'nin, emperyalizmin Ortadoğu politikası çerçevesinde bir "çözüm" arayışı içine girmesinin, uzlaşma sürecinin önünü açtığı ve bu yolda ilerlediği anlamına gelmediğini belirttik. Yanısıra PKK'nin bu çerçevede emperyalist devletlerden siyasal ve diplomatik destek arayışı içine girmekle, işbirlikçi, teslimiyetçi, devrimci karakterini yitirmiş vb. görülemeyeceğini, henüz sürecin böyle bir aşamaya ulaşmadığını da vurguladık. Ama uzlaşma yolundaki bu karşılıklı "kilitlenme", sürecin yerinde saydığı, belirli bir yönde gelişmeler yaşanmadığı, gelişmelerin belirli sınıfların yararına, belirli sınıfların ise zararına işlemediği anlamına gelmez. Her ne kadar hukuk amaçlı olduğu öne sürülse de, emperyalizm ve Türk Devleti hakkında ekilen boş hayallerin meyvesini devşiren güçler Kürt burjuva reformistleri ve onların teslimiyetçi, işbirlikçi çizgileri olmaktadır.

***

Emperyalizmin Kürt politikası, devrimci ulusal hareketin tasfiyesi ve kültürel hak kırıntılarına karşılık, kendi halkına ve bölge halklarına karşı jandarmalık yapacak bir "önderlik" yaratma planıdır. PKK, bütün olumsuz koşullara rağmen, bu emperyalist plana karşı direnmek amacındadır. Ama bu direnişi kararlı kılmak, yüzünü emperyalizmden, Kürt burjuvazisinin işbirlikçi kesiminden, diplomasi yolundan çevirip, Kürt halkının emekçi kesimiyle daha sıkı birleşmek ve mücadele yolunda ilerlemekle mümkündür. Ulusal hareketi geçmişte vareden ve bugüne kadar getiren devrimci irade ve kararlılık ile direniş çizgisini korumak ve geliştirmek mümkündür. Türkiyeli devrimciler ise ucuz PKK eleştirileri yapmak yerine kendi görevlerine canla başla sarılmalı ve sömürgeci sermaye devletine karşı işçi sınıfının devrimci savaşımını yükseltmelidirler. PKK'deki yön değişikliğinin tersine çevrilmesinin ve ulusal hareketin tutarlı bir anti-emperyalist mücadele çizgisine çekilmesinin yolu buradan geçer.

Bu görev başarıldığı taktirde emperyalizmin Ortadoğu'daki egemenliğinin temelleri sarsılacak ve sosyalizmin devrimci ateşi Türkiye ve Kürdistan topraklarının ötesine yayılacaktır.

Emperyalist Vesayet Paris Anlaşmasıyla Güçlendiriliyor

Emperyalistlerin desteğinde, Güney Kürdistan'ın iki lideri, Barzani ve Talabani'nin Paris'te altı gün süren görüşmeler sonunda, anlaşmaya vardıkları açıklandı. Silopi görüşmelerinden beklenilen sonucu alamayan emperyalist mihraklar, bu iki lideri Paris'te kendi vesayetleri altında bir araya getirdiler. Yapılan resmi açıklamaya göre emperyalistler (ABD, İngiltere, Fransa) Paris görüşmelerinde "yetkili gözlemci" olarak hazır bulundular. Böylece vesayet diplomatik bir dille resmileştirilmiş oldu. Bu şekilde verilmek istenilen mesajın taraflarından biri devrim güçleridir-ki bu mesajın esasını oluşturuyor-diğeri ise kendi rakipleri Almanya, Rusya ve Japonya'dır.

Anlaşma özetle "Federe Kürt Devleti"ni güçlendirmeyi hedeflemektedir. Anlaşma maddelerini göz atmadan önce "Federe Kürt Devleti"nin oluşumundan sözetmek gerekiyor. "Federe Kürt Devleti" ve onun parlamentosu Kürt halkının gerçek çıkarlarını ve iradesini temsil etmiyor. Zira "Federe Kürt Devleti" emperyalizmin vesayeti altında alınmış bir karara dayanılarak ilan edilmiştir. Dolayısıyla, bugün güçlendirilmeye çalışılan devlet kukla bir devlettir ve emperyalizmin bölgeye yerleştirmeye çalıştığı Yeni Dünya Düzeni'nin bir ayağı, Kürt devrimci hareketine ve bölgedeki devrimci gelişmelere karşıt gerici bir üstür..

Anlaşmanın ilk maddesi bölgede süren çatışmaların sona erdirilmesi ile ilgilidir. Güney Kürdistan'daki iç savaş, emperyalizm tarafından kışkırtılmıştır. İç savaşla hem Türk devleti bölgeye düzenlediği operasyonlarda belirli kolaylıklar elde etmiş, hem de Barzani'nin konumu güçlendirilerek, bu işbirlikçi aracılığıyla, emperyalistler gelişmeler üzerinde kontrollerini pekiştirmişlerdir. Emperyalistler istedikleri sonuca vardılar, artık bu savaşın daha fazla sürmesini istemiyorlar. Zira iç savaş bir yönüyle de istikrarsızlığın derinleşmesi ve yaygınlaşması demektir. Kürt Özgürlük Hareketi'nin devrimci gelişmesi bu istikrarsızlık zemininde bölgedeki devrimci dinamiklerin fitilini ateşleyebilir. Ayrıca iç savaş bitirilmeden hükümetin ve ordunun yeniden şekillendirilmesi mümkün değildir.

Anlaşmanın diğer maddesi genel seçimlerin zamanında yapılması üzerinedir. Parlemento, YNK ve KDP tarafından eşit olarak paylaşılmıştır. Bu şekildeki bir paylaşım taktiği emperyalistlerin işlerine yaramış ve bölgedeki inisiyatiflerini güçlendirmiştir. Yeniden yapılacak seçimlerin, bu inisiyatifin bir örtüsü olması dışında bir işlevi olmayacaktır.

Anlaşmanın hükümetin bölgedeki otoritesini arttırma ve pekiştirmesi ile ilgili esas maddesine gelince: Burada "*partilerin hükümet işine karışmaması*" ile amaçlanan merkezi otoriteyi güçlendirmektir. Hükümetin otoritesini arttırma çabasının asıl hedefi Kürt Özgürlük Hareketi'nin Güney Kürdistan'daki faaliyetleridir. Çünkü hükümet otorite zayıflığı nedeniyle, bu gelişmenin önünü alamamaktadır. Hükümet otoritesi demek hükümetin baskı mekanizmalarının gücü demektir. Anlaşmanın dördüncü maddesinde yer alan silahlı kuvvetlerin yeniden yapılandırılması, merkezi otoriteyi güçlendirmenin esas unsurudur. Onsuz ne bir devletten sözedilebilinir, ne de aynı anlama gelmek üzere merkezi bir otoriteden...Parti denetimindeki peşmerge güçlerinden oluşacak ordu kukla devletin baskı aracı olarak işlev görecektir. Bu ordu bölgede Kürt devrimci hareketine karşı gerici bir güç olarak dikilecektir. Bu gücün aynı zamanda kendi halkına ve bölgedeki diğer devrimci gelişmelere karşı da kullanılacağını ayrıca belirtmek gereksiz.

Paris Anlaşması Yeni Dünya Düzeni'nin Orta Doğu ayağının şekillendirilmesinde bir adımdır. Yeni Dünya Düzeni, ABD emperyalizmi açısından egemenliğini pekiştirmek ve kalıcılaşmak anlamına gelmektedir.

Sonuç olarak Paris Anlaşması Kürt Özgürlük Hareketi'ni kuşatmayı ve sistem içi çözüme zorlamayı amaçlamaktadır. Anlaşma Kürt halkına karşı hazırlanmış bir tertip ve saldırıdır. Kürt halkı bu anlaşmayı özgürlük mücadelesini yükselterek parçalamalıdır. Zira bu anlaşma Kürt halkını arkadan hançerlemeyi hedeflemektedir. Anlaşma, Kürt özgürlük mücadelesinin proletaryanın sosyalizm davasına bağlanmasının tayin edici önemini, dolayısıyla Kürt halkının kendi burjuvazisine karşı da savaşmasının zorunluluğunu da açığa vurmaktadır. Anlaşma bu ayrışma ve hesaplaşmayı alevlendirecek yeni bir dönemin kapısını açıyor. Komünistler, Kürt halkına sundukları desteği bu anlaşma somutunda daha da arttırmakla yükümlüdürler.

Emperyalistlerin vesayeti altında Talabani ve Barzani Kürt özgürlük hareketine karşı mücadelede anlaştılar.

Bu Günü Anlamak İçin:

İşçi Hareke Tarihinden

Bu konunun gündeme alınmasındaki temel neden şudur: İşçi sınıfı komünist örgütlenmenin nesnel sınıfsal zeminidir. Sosyalist hareket en çok bilinen tanımıyla sosyalizmle sınıf hareketinin birliğidir. Sosyalizmin nesnel sınıfsal zeminine oturmak, işçi sınıfı ile sosyalizmin birliğini gerçekleştirmek, her ülke komünistine kendi işçi sınıfını kendine has özellikleriyle tanıma sorumluluğu yükler. Bu yapılamadığı ölçüde Türkiye devrimci hareketinde çokça görüldüğü gibi, işçi sınıfı hareketi üzerine bir uçtan diğer uca savrulan yaklaşımlar geliştirmek yada bu tür yaklaşımlardan etkilenmek kolaylaşmaktadır.

Fotoğraf: Fikret OTYAM

Proletaryanın devrimci tarihsel misyonu, onun her hangi bir andaki verili bilincinden değil, maddi varoluş koşullarından kaynaklanır. Bilinç sorunu bir sonuçtur ve bu maddi varoluş koşullarıyla ilgili olmakla birlikte salt buna indirgenemez. Proletaryanın ekonomik-sosyal sistem içerisinde sahip olduğu stratejik konum; yığınlar halinde fabrikada "örgütlenmiş" bulunmanın getirdiği büyük örgütlenme imkan ve yeteneği; bütün hayatı durdurabilecek bir güce sahip bulunması ve kapitalizmin temel sömürü biçimine maruz kalan sınıf olması; tüm bunlar birarada, proletaryanın, belli bir anda bunların bilincinde olup olmamasından bağımsız olarak, devrimci-tarihsel rolünün nesnel temelini oluştururlar.

Sınıf mücadelesinin gelişim seyri, düzeyi, işçi sınıfının sınıf bilincine ulaşma dinamikleri, bu temel evrensel nedenler üzerinde şekillenir. Bu böyle olmakla beraber, coğrafyadan coğrafyaya, zamandan zamana değişen "özel koşullar"ın da bu sürecin hızı, biçimi ve genel seyri üzerinde küçümsenemez etkileri sözkonusudur. İşçi sınıfının oluşum süreci her coğrafyada kendine has özellikler gösterir. Bu oluşum hangi sosyal ve siyasal koşullarda gerçekleşmiştir? Bu oluşum sürecinde işçi sınıfının devletle ve başka sınıflarla ilişki biçimi nedir? Ülkede kapitalist birikim hangi koşullarda ve biçimlerde gerçekleşmiştir? İşçi sınıfı gelişmesini kapitalizmin nispeten istikrarlı bir döneminde mi, yoksa kriz koşullarında mı sürdürmektedir? Komünist ve devrimci hareketin bu süreçteki gücü ve rolü nedir? İşte bu ve benzer koşul farklılıkları, tek tek ülkelerde ve dönemlerde sınıf mücadelesinin ve sınıf bilincinin gelişimi üzerinde önemli etkilerde bulunurlar. Tüm bunlar içinde, kuşkusuz, komünist hareketin varlığı ya da yokluğu, zaaflı bir karakter taşıyıp taşımadığı özel bir öneme sahiptir. Zira sonuçta bu "özel koşulları" kavrayacak ve buna uygun müdahalede bulunacak, eğer varsa işçi hareketinin bağımsız ve devrimci bir hatta girmesini zorlaştıran özgül engelleri etkisizleştirmeye çalışacak, bizzat komünist hareketin kendisidir.

Bu yazı Türkiye işçi sınıfı tarihi üzerine bazı genel gözlemlerde bulunmayı, Türkiye işçi hareketinin oluşum sürecini ve gelişim tarihini en genel özellikleriyle ortaya koymayı amaçlıyor. Böyle bir konunun gündeme alınmış olmasının içiçe geçmiş iki nedeni var: İşçi sınıfı komünist örgütlenmenin nesnel sınıfsal zeminidir. Sosyalist hareket en çok bilinen ve tekrarlanan tanımıyla sosyalizmle sınıf hareketinin birliğidir. Dolayısıyla bu nesnel sınıfsal zemine oturmak, bu birliği gerçekleştirmek, her ülke komünistine o ülke işçi sınıfını kendine has özellikleriyle tanıma sorumluluğu yükler. Birinci neden budur. İkinci neden ise; bu yapılamadığı ölçüde, işçi sınıfı hareketi üzerine bir uçtan diğer uca savrulan yaklaşımlar geliştirmek yada bu tür yaklaşımlardan etkilenmek kolaylaşmaktadır.

Türkiye devrimci hareketinde, işçi hareketini "göklere çıkarma" yada "işe yaramaz" ilan etme arasında sık sık gidip gelen bir "değerlendirme" zenginliği mevcuttur. Bu değerlendirmenin ise en önemli temeli o anki işçi hareketinin düzeyidir.

Geleneksel sol ve devrimci hareketteki bu değerlendirme zaafiyeti yalnızca Türkiye işçi hareketinin birikimleri, sorun ve zayıflıkları ya da üstünlükleri konusunda bir fikre sahip olamamaktan yada yalnızca sınıf mücadelesinin dinamiklerini ve diyalektiğini kavrayamamaktan kaynaklanan bir durum değildir. İşçi hareketinin zayıflıklarını, geleneksel sol hareketin reformist ve devrimci kesimlerinin sınıfsal ve ideolojik özelliklerinden, zaaflarından soyutlayarak ele alıp açıklayabilmek mümkün değildir.

Bu yazıda geleneksel sol hareketin işçi sınıfı hareketine yaklaşım ve müdahale biçimleri özel olarak ele alınmayacak. Yalnızca yeri geldikçe bu konuda kısa bazı saptamalarda bulunulacak. Bu konunun daha ayrıntılı bir biçimde irdelenmesi işçi hareketinin gelişiminin daha iyi kavranabilmesi açısından son derece önemlidir. Ne var ki kapsamlı bir sorundur ve bu kapsamıyla ayrı bir yazı konusu olarak ele alınabilir.

Bizse bu yazı çerçevesinde, işçi hareketinin Osmanlı'dan bugüne uzanan tarihinin en genel hatlarını ve bugünkü işçi hareketinin daha iyi anlaşılmasına hizmet edecek boyutlarını öne çıkararak değinecek ve tüm bu tarih içinde öne çıkan özellikleri toparlamaya çalışan bir değerlendirme bölümüyle bitireceğiz. Yazımızın bu sayıda yer alan bölümünde ise Osmanlı'dan 1960'lı yıllara uzanan kesitte, işçi hareketinin oluşum ve gelişim süreçlerine ilişkin genel gözlemler yer almaktadır.

1.Osmanlı'dan Cumhuriyet'e Devralınan Miras

Türkiye proletaryasının tarihi, Osmanlı İmparatorluğu'nda kapitalizmin gelişim sürecine paralel olarak başlar. Osmanlı İmparatorluğu döneminde 1800'lü yılların ortalarından sonra çeşitli işçi hareketlerine rastlanır. Önem taşıyan işçi eylem ve örgütlenmeleri özellikle imparatorluğun çöküş dönemlerine denk gelir. 1908 eylemleri ve 1919-23 eylemlilikleri hareketin genişliği, örgütlenme çabaları, sosyalizm iddialı örgüt ve partilerle ilişkisi ve olabildiği kadarıyla sonraki döneme bıraktığı izler bakımından özel bir önem taşır.

1908 grevleri, 1876 Anayasası'nın yeniden yürürlüğe konulduğu, ülkede geniş bir "hürriyet" havasının estiği günlere denk gelir. Eylemler başta kapitalist ilişkilerin nispeten gelişkin olduğu Selanik, İstanbul ve İzmir'de yoğunlaşır. Eylemlilik içinde olanlar ise ağırlıkla tütün, demiryolu ve tramvay işçileridir. "Hürriyet ortamı"nın da kolaylaştırıcı etkisiyle işçi hareketinde böylesi bir canlanmanın yaşanması, sınıf içinde yılların birikmiş tepkilerin dışavurumudur. Eylemler sınıf içinde sosyalizm eğilimine sahip bir kuşağın varlığını da ortaya koymaktadır. Bu tarihte sosyalist düşünceyi savunmak iddiasındaki pek çok dernek ve örgüt kurulmuş, işçi sınıfı ile bağ kurmaya çalışmıştır. Ne var ki bu örgütlerin ideolojik ve örgütsel dokuları hayli zayıftır. Bu örgütler üzerinde dışarıda 2. Enternasyonal'in, içerde ise İttihat ve Terakki'nin bir etkisi vardır.

Osmanlı işçi sınıfının etnik parçalanması sınıf deneyimi açısından son derece olumsuz bir rol oynadı. Osmanlı işçi sınıfının vasıflı ve daha fazla proleterleşmiş gayri müslim kesimleri, ya ulusal kavga sırasında fiziken yok edildi ya da savaştan sonra ülkeyi terketti. Bu durum Cumhuriyet dönemi işçi hareketine güçlü bir mirasın taşınmasını engelledi. Taşınabilen sınırlı miras ise milliyetçi ideolojinin güçlü etkilerini barındırıyordu.

1908 eylemlilikleri, Osmanlı işçi sınıfı açısından küçümsenmemesi gereken bir mücadele ve örgütlenme deneyimi olmuştur. 1919-23 eylemlilikleri bu birikim üzerinde yükselir. 1919-23 dönemi Osmanlı işçi sınıfı açısından bir başka önemli kilometre taşıdır. Grevler, yabancı işgalleri protesto gösterileri, 1 Mayıs kutlamaları bu dönem işçi hareketinin önemli eylem biçimleridir. 1919 yılında kurulan iki parti Türkiye Sosyalist Fırkası (TSF) ve Türkiye İşçi Çiftçi Sosyalist Fırkası (TİÇSF) işçi eylemleri içinde aktif rol oynarlar. Bunların içinde

ti Kesitler-1

Devralınan mirasın sınırlılığı ve çarpıklığı, ayrımcı işçi politikaları, proleterleşme düzeyinin geriliği vb. kemalist iktidarın "sınıflarüstü", "tarafsız", "devlet baba" imajını oluşturmasını kolaylaştırmıştır. Bu konuda işçi ve emekçilerde oluşabilecek yanılsamaları etkisiz hale getirebilecek tek güç ise komünist hareket olabilirdi. Ne var ki sosyalizm adına hareket ettiğini söyleyen tüm partiler bu yanılsamaları derinleştirecek bir ideolojik-politik hatta sahiptiler. Sosyalizm iddialı partilerin Kemalizm'i destekleme ve onun ilerici yanlarını abartılı olarak ön plana çıkarma tavrı kemalist iktidarın "sınıflarüstü" ve "tarafsız devlet" görüntüsü verebilmesi kolaylaşmış oldu.

TSF'nin eylemliliklerde özel bir rolü vardır. Pek çok grev bu parti tarafından örgütlenir, yürütülür. Ne var ki bu eylemlilikler sağlam bir ideolojik ve örgütsel temel üzerinden değil de, legal dernekler üzerinden, birkaç başarılı grev örgütlenmesi zemini üzerinden sağlandığı için, TSF, bir kaç başarısız grevin ardından ciddi bir güç kaybına uğramıştır.

3. Enternasyonal ile bağları olan, 1922'den sonra TKP'nin yasal bir kolu olarak faaliyet yürüten TİÇSF ise, eklektik ve milliyetçi etkiler taşıyan bir ideolojik bakışa sahip olmasına karşın, TSF'ye göre daha gelişkin bir partiydi. Bu nedenle varlığını uzun bir süre, 1950'li yıllara kadar sürdürebildi. Cumhuriyet dönemi işçi hareketi üzerinde de belli bir etkisi sözkonusu olabildi. Ne var ki gerek Kurtuluş Savaşı döneminde, gerekse daha sonraları bu, tutarlı bir sınıf çizgisinden uzak, milliyetçiliğin tüm izlerini taşıyan bir etkiydi.

Herşeye karşın cumhuriyet öncesinde işçi sınıfının sahip olduğu bu birikim, cumhuriyet sonrası işçi hareketi açısından küçümsenmeyecek bir olumluluk sayılabilirdi. Ne var ki böyle olmadı. Bu birikim cumhuriyet sonrası işçi hareketine ancak sınırlı ölçüde ve hayli çarpık bir biçimde devredilebildi. Bunun niçin böyle olduğunu anlayabilmek içinse önce Osmanlı işçi sınıfının bir önemli özelliğine ve sonra da cumhuriyetin ilk yıllarında işçi sınıfının yeniden biçimlenme sürecine bakmak gerekecektir.

Osmanlı'da kapitalizmin (ve dolayısıyla işçi sınıfının) gelişiminin kendine has son derece önemli bir özelliği vardır. Osmanlı'nın kapitalistleşme sürecinde azınlıklar özel bir role sahiptir. Sermaye sınıfı ağırlıkla gayri-müslim komprador burjuvaziden oluşmuştur. Yerli özel sermaye ise son derece cılızdır. Bu özgünlük yalnızca sermaye sınıfına da has değildir. İşçi sınıfı da çok renkli etnik bir mozaik oluşturmaktadır. Rum, Yahudi, Ermeni ve yabancı uyruklu işçiler genel olarak işçi sınıfı içinde, özel olarak da vasıflı işçiler ve sanayi işçileri arasında büyük bir ağırlığa sahiptir. 1915 sanayi sayımı sonuçlarına göre, sermayenin ve emeğin yalnızca %15'i Türk'tü. Emeğin %60'ı Rum, %15'i Ermeni ve %10'u Yahudi idi.

"*Sanayi işçilerinin en niteliklileri, işin sevk ve idaresinden sorumlu olanlar genellikle yabancı uyruklulardı, ustalar ve vasıflı işçiler genellikle Osmanlı gayri müslimleriydi. Müslüman Osmanlılar ise genellikle vasıfsız ve geçici işçileri oluşturuyordu.*" (Y. Koç, *Türkiye İşçi Sınıfı Tarihinden Yapraklar*, Ataol Yayıncılık, s:74-5)

İşçi sınıfının mücadele deneyiminin köklülüğüne, komünist hareketin gücü ve izlediği doğru çizgiye bağlı olarak bir avantaja da dönüşebilirdi. Ama böyle olmadı. Etnik farklılıklar sınıf mücadelesini bölen, sınıf bilincini zedeleyen bir faktör olarak rol oynadı. Esen güçlü milliyetçilik rüzgarları işçi sınıfı içinde bu olumsuz süreci besledi.

Tüm bunların bir sonucu olarak, bu süreçte işçi hareketi milliyet temelinde bir bölünme yaşadı ve işçi sınıfının çeşitli milliyetlere mensup kesimleri ağırlıkla tek bir sınıf bayrağı altında değil, kendi burjuvalarının ulusal bayrağı altında toplandı. Bu dönemin işçi eylemliliklerine bakıldığında ulusal düşmanlıkların eylem taleplerine kadar yansıdığını, yer yer farklı etnik kökenden işçilerin işten atılmalarının bile talep edildiğini görmek mümkündü. Sermaye sınıfının ağırlıkla gayri müslim kökenli olması, işçiler arasında etnik kökene bağlı ayrımcılık yapılması, Türk kökenli sermayenin işçilerin yabancı sermayeye ait kuruluşlardaki eylemlerini çeşitli yollardan desteklemeleri vb. de işçi mücadelesindeki ulusal rengi koyulaştıran faktörlerdir.

Sonuçta Osmanlı işçi sınıfının bu etnik parçalanması sınıf deneyimi açısından son derece olumsuz bir rol oynadı. Osmanlı işçi sınıfının vasıflı ve daha fazla proleterleşmiş gayri müslim kökenli kesimleri, ya bu ulusal kavga sırasında fiziken yok edildi yada savaştan sonra ülkeyi terketti, terketmek zorunda kaldı. Bu durum Cumhuriyet Dönemi işçi hareketine geçmiş mirasın güçlü bir biçimde taşınmasını engelledi. Cumhuriyete taşınmış sınırlı miras ise, sınıfın ağırlıkla vasıfsız kesimini oluşturan proleterleşme düzeyi ve sınıf bilinci geri kesimleri eliyle taşınabildi. Bu kesimler üzerinde milliyetçi ideolojinin güçlü etkilerinin varlığı da düşünülürse bunun niçin sınırlı ve çarpık bir miras olduğu daha anlaşılır olur.

2)Cumhuriyet Dönemi ve İşçi Sınıfının Yeni Oluşum Süreci

Cumhuriyetin ilanıyla beraber kemalist burjuvazi savaşın yıkımı üzerinde yeni bir iktisadi temel oluşturmak sorunu ile yüzyüzedir. Sermaye birikiminin cılızlığı, kırlarda mülksüzleşme düzeyinin geriliği ve tüm bunlara bağlı olarak işgücü-özellikle de vasıflı işgücü-azlığı, bu görevin önündeki en temel engeller durumundaydı. Kemalist iktidar, sermaye birikim sürecinde motor rolü oynayarak, işgücü azlığına çözüm bulabilmek ve özellikle de sınırlı sayıda vasıflı işçinin fabrikalarda tutunabilmesini sağlamak yükümlülüğüyle karşı karşıyaydı.

Kemalist burjuvazi, daha kapitalist cumhuriyetin ilk günlerinde, sınıf mücadelesinin anlamı, işçi sınıfının gücü konusunda yeterli bir deneyime sahiptir. Ona bu konuda "aydınlık" sağlayan yalnızca Osmanlı'nın çöküş yıllarında iyice yaygınlık kazanan işçi eylemleri değildir. Aynı zamanda, 1917'de gerçekleşen ve bütün dünyayı olduğu gibi Türkiye'yi de yakından etkileyip sarsan Bolşevik Devrimi'nin canlı hatırası da en az bunun kadar önemli bir etkidir. Kuşkusuz buna o dönem Kita Avrupası'nı baştan başa sarmış bulunan işçi ayaklanmalarının etkisini de eklemek gerekir.

Kapitalist ekonomik temelin inşasının dayattığı ihtiyaçlar başta olmak üzere tüm bu etkenler kemalistlerin işçi sınıfına dönük politikalarının oluşumunu etkiledi. Kemalistler bu nedenle kapitalist devletin ideolojik ve örgütsel kurumlaşmasında rol oynayan memurlara ve işçi sınıfının vasıflı kesimlerine yoksul ülke koşullarına göre imtiyazlı sayılabilecek olanaklar sağladı. Memurlar dışında ustabaşı ve teknik elemanlar da-ki o dönemler bunlara da memur deniyordu- oldukça iyi sayılabilecek yaşam koşullarına kavuştular. Bu nedenle geri yığınlar hala o dönemin CHP'sini köylülere baskı yapan ama memurlara ayrıcalık sağlayan bir parti olarak değerlendirirler.

Bu dönemde işgücü açığı çeşitli "kaynak"lardan karşılandı. Az topraklı yoksul köylüler, şehirlerde zor koşullarda yaşayan esnaf ve zanaatkarlar ve daha önce de işçilik yapmış olanlar, işçi ailelerden gelenler... Bunların arasında en önemli işgücü kaynağı az topraklı yoksul köylülerdir. Bu kesimden sınıf saflarına katılanların ortak özelliği ise, başka ülkelerdeki sürecin tersine, henüz tümüyle mülksüzleşme sürecini yaşamamış olmalarıdır. Çoğunun toprakları ve oradan elde edilen küçümsenmeyecek bir geliri vardı.

İşçi sınıfının bu dönemler yapısını anlamak açısından bir üçüncü kaynaktan, yani doğrudan işçi kaynağından sınıf saflarına katılanların ağırlığı hakkında bilgi sahibi olmak önemlidir. İşçi hareketi tarihi araştırmacıları İstanbul, İzmir, Bursa vb. gibi geleneksel sanayi kentlerinde ve dokuma, tütüncülük, madencilik gibi geleneksel iş kollarında son derece sınırlı sayıda ikinci kuşak işçi bulunduğunu iddia etmektedirler. Bunun yanısıra bir ikinci kuşak işçi kaynağı da Cumhuriyet sonrasında mübadele sonucunda Anadolu'ya gelen göçmenlerdir. Bu işçilerin, Osmanlı döneminde sınaileşmenin, işçi hareketi ve

"Yağ iskelesinde işçiler", 1950'li yıllarda İstanbul

Fotoğraf: Fikret OTYAM

örgütlenmesinin yüksek olduğu bölgelerden gelmeleri ve nispeten daha eğitimli olmaları, işçi hareketi açısından sınırlı da olsa olumlu bir etkide bulunmuştur. Nitekim bu işçilerden sosyalizme eğilim duyan önemli bir güç çıkmıştır. Sonuç olarak cumhuriyetin ilk kuşak işçilerine ağırlıkla damgasını vuran özellik, yarı işçi/yarı köylü bir karakter taşımaları ve henüz tümüyle mülksüzleşmemiş olmalarıdır.

Bu başlık altında belirtilmesi gereken bir diğer konu da kemalist burjuvazinin işçi örgütlenmelerine ilişkin yaklaşımıdır. Kemalistlerin bu konudaki politikalarının özünü işçileri tümüyle örgütsüz bırakmak yerine, devletin inisiyatifinde örgütlemek eğilimi oluşturmaktadır. Kemalist burjuvazi daha baştan kendi güdümünde çeşitli sözde "işçi örgütleri" oluşturmuş, işçileri buralarda örgütlenmeye zorlamış, bu yolla da işçi sınıfını denetim altına almaya çalışmıştır. Bu örgütler hem göbekten devlete bağlıdırlar, hem de buna bağlı olarak işçi haklarını korumak ve geliştirmek gibi bir perspektiften tümüyle yoksundurlar. Bir karşılıklı yardım kuruluşu gibi çalışmaktadırlar. Kendilerinden beklenen tek değilse bile en önemli işlev işçi sınıfı içinde devletin bekçiliğini yapmaktır.

Cumhuriyet dönemi işçi hareketinin ilk 15 yılına en genel çizgileriyle bakıldığında görülebilenler kısaca bunlardır. Ne var ki 1940'lı yıllara doğru bu tabloda önemli değişiklikler gündeme gelmeye başlamıştır. İkinci Emperyalist Savaş'ın zorlukları kemalist burjuvazinin tüm bu politikalarında ciddi gediklere yol açtı. Bu dönemde daha önce vasıflı işçilere sağlanmış bulunan ayrıcalıklı haklar pratikte kullanılamaz hale geldiler. Bir bütün olarak işçi sınıfının yaşam ve çalışma koşulları dayanılmaz derecede kötüleşti. 1940 tarihli Milli Koruma Kanunu ile günlük çalışma süresi 11 saate (fiilen14 saate kadar uzuyordu) çıkarıldı. Hafta tatili kaldırıldı. Çalışma zorunluluğu getirildi. İşçilerin izinsiz olarak işyerlerinden ayrılması yasaklandı. Ücretler bu süre zarfında reel olarak yarı yarıya düştü vb.

İşçi ve diğer emekçi katmanların yaşamlarındaki bu hızlı ve sarsıcı kötüleşme, devletin bunda dolaysız olarak oynadığı olumsuz rol, cumhuriyetin ilk yıllarının "devlet baba" imajını yıpratmaya başladı. İşçi ve emekçilerde huzursuzluk, mücadele isteği ve bağımsız politik örgütlenme arayışı yoğunlaştı. İşçiler arasında sosyalist düşünce taraftarlarının sayısı giderek fazlalaştı.

1946 yılında devletten bağımsız Türkiye Sosyalist Emekçi ve Köylü Partisi (TSEKP) ve Türkiye Sosyalist Partisi (TSP) etkinliğinde bir dizi sendika kuruldu. Burjuvazi açısından bu gelişmeler işçi hareketinin bağımsızlaşma eğilimleri hakkında önemli bir sinyal oldu. Burjuvazi bu gelişmenin önünü kesmek için ilk önce bu iki partiyi ve onların inisiyatifi ile kurulan sendikaları kapattı. Ardından ise 1947 tarihinde bir sendikalar yasası çıkardı. Bu sendikalar yasasının çıkarılmasını etkileyen bir dizi iç ve dış etmenden söz edilebilir. Ama burjuvazinin bu sendikalar yasasını çıkarmakla temel olarak hedeflediği şey, işçi hareketinin bağımsızlaşma dinamiğinin önüne geçmektir. Sendikalar yasasında yeralan grev ve siyaset yasağı da bu amaçla doğrudan bağlantılıydı. Yasanın çıkarılışının hemen ardından CHP ve 1949'lu yıllara doğru da Demokrat Parti (DP) kendi uyduları olan çeşitli işçi örgütleri oluşturdular.

Bu dönemdeki işçi hareketi ve onun ürünü olan sendikalar, işçi sınıfında o an için sınırlı da olsa bir düzendışılaşma eğiliminin varlığını göstermekteydiler. Savaş ekonomisinin ağır yükleri işçileri tam bir sefalete sürükledi ve işçi sınıfında bu sefalete karşı önemli bir tepki sözkonusuydu. Ayrıca, faşizm yenilgisinde SSCB'nin oynadığı özel rol ve TSEKP ve TSP'nin bazı yerel çalışmaları, işçiler arasında sosyalizme sempatiyi artırmaktaydı. Ne var ki, bu dinamik, bu partilerin zaafı ideolojik ve örgütsel yapılarına da bağlı olarak geliştirilip örgütlenemedi. Toplumsal muhalefet giderek DP'nin potası içinde eridi. DP bu dönemde işçilere ve memurlara sendikalaşma hakkını savunuyor, grev hakkının tanınması gerektiğinden söz ediyordu. Her ne kadar tüm bu vaatlerin büyük ölçüde boş olduğu daha sonra ortaya çıkmışsa da, DP yürüttüğü demagojik ama düzen içi muhalefetle kitlelerde biriken hoşnutsuzluğu kendi etrafında toplamayı başarabildi. Bunun böyle olabilmesinde adına layık bir komünist örgütlenmenin mevcut olmaması, kuşku yok ki, son derece önemli bir etken oldu.

Kemalist burjuvazi daha baştan kendi güdümünde "işçi örgütleri" oluşturmuş, bu yolla işçi sınıfını denetim altına almaya çalışmıştır. Bu örgütler göbekten devlete bağlıdırlar, dolayısıyla işçi haklarını korumak ve geliştirmek perspektifinden tümüyle yoksundurlar.İşlevleri sınıf içinde devletin bekçiliğini yapmaktır.

Osmanlı'dan devralınan mirasın sınırlılığı ve çarpıklığı, Cumhuriyet Dönemi'ndeki ayrımcı işçi politikaları, genel olarak proleterleşme düzeyinin geriliği vb. tüm bu nesnel etmenler, kemalist iktidarın "sınıflarüstü", "tarafsız" bir "devlet baba" imajını oluşturmasını kolaylaştırmıştır. Buna karşı mücadele yürütebilecek, bu konuda işçi ve emekçilerde oluşabilecek yanılsamaları az çok etkisiz hale getirebilecek tek muhalif güç ise komünist hareket olabilirdi. Ne var ki sosyalizm adına hareket ettiğini söyleyen tüm partiler bu yanılsamaları bozmak bir yana, bunu daha da derinleştirecek bir ideolojik-politik hatta sahiptiler. Bu nesnel olguların ve gelişimin üzerine bir de sosyalizm iddialı partilerin Kemalizm'i destekleme ve onun ilerici yanlarını abartılı olarak ön plana çıkarma tavrı eklenince, kemalist iktidarın "sınıflarüstü" ve "tarafsız devlet" görüntüsü verebilmesi kolaylaşmış oldu. Bu dönemde, sosyalizm adına yürütülen faaliyet, işçi sınıfının bağımsız siyasal tavrını oluşturmaktan ziyade Kemalizm'e eleştirel destek vermek anlayışı üzerine oturdu. İşte böylesi bir bakışaçısı üzerine oturan bir siyaset ve örgütlenme tarzı, 1946'daki potansiyelleri kucaklayamazdı. O ana kadar Kemalizm'e güven temelinde faaliyet yürütmüş olan bu akımlar, bu tarihten sonra burjuva iktidarın peşisıra vurduğu darbelerle fiziki olarak çöktüler ve izleyen on yıl içinde de herhangi bir örgütsel-politik varlık gösteremediler. Böylece, oluşmuş bulunan toplumsal muhalefet potansiyelini yeniden düzeniçi kanallara akıtmak da kolaylaşmış oldu.

3.) 1950-60 Dönemi:

1950'li yıllara Türkiye DP iktidarı ile girer. İşçiler de içinde olmak üzere geniş emekçi yığınlar savaş yıllarının acısına, artan sömürüye yönelik tepkilerini DP'ye oy vererek gösterdiler. Yukarıda da belirttiğimiz gibi, DP bu dönemde, CHP'nin baskıları karşısında kitlelerde umut uyandıracak bir düzeniçi muhalefet çizgisi izler. DP'nin iktidarda olduğu 1950-60 dönemi belli kriz dönemlerine karşın kapitalizmin hızla gelişip serpildiği, kapitalist ekonominin küçümsenmeyecek bir büyüme düzeyi tutturduğu yıllardır.

DP iktidara gelince, grev hakkı vb. vaatlerini bir tarafa bırakır, memurlara sendika hakkının sözü bile edilmez olur. Artık tüm bu vaatlerin yerini, "henüz bu haklar için zeminin erken olduğu" edebiyatı almaya başlar. Buna karşın DP döneminde ilk önce, geçmiş dönemde ciddi tepkilere yol açan memur ayrıcalıkları kaldırılır. Ardından da üretimdeki artışın içpazarda emilebilmesi doğrultusunda işçi, memur ve köylülerin yaşam ve gelir düzeyinde hissedilir bir düzelme olur.

DP dönemi ile beraber KİT'ler, izlenen istihdam politikasıyla, işçileri denetlemenin ve düzen içinde tutabilmenin bir aracı olarak, etkin biçimde kullanılmaya başlanır. Artık KİT'lerde çalışabilmek hükümet partisini desteklemek şartına sıkısıkıya bağlıdır. Bu tarihten sonra KİT'lere yığınlar halinde "partili" işçiler alınmaya başlanır. Bu, işçi sınıfının önemli gövdesini oluşturan KİT İşçilerini siyasi iktidar denetiminde tutabilmek için daha sonraki dönemlerde de etkin bir tarzda uygulanacak bir yöntemdir.

1950-60 dönemi, kapitalist gelişmeye paralel olarak işçi sınıfının nicel varlığıyla daha da hissedilir bir güç haline gelmeye başladığı yıllardır. 1960 yılında ücret ve maaşların faal işgücü içindeki oranı %20'lere ulaşmış durumdaydı. Bu yıllarda tarımda mekanizasyona bağlı olarak yoğun bir kırdan kente göç yaşandı. Bu yeni güçler hızla işçi sınıfının saflarını doldurmaya başladılar. Bu yeni ücretliler arasında tümüyle mülksüzleşmiş unsurların yanısıra, kentteki yaşamın çekiciliğine bağlı olarak kırda henüz tam olarak mülksüzleşmeden kentlere akın etmiş küçümsenmeyecek sayıda işçi adayı da mevcuttu.

1950'li yılların işçi hareketinin tarihi şekillenişi açısından taşıdığı bir önemli gelişme de, 1952 yılında Türk-İş'in kurulmuş olmasıdır. Türk-İş işçi hareketinin devletten bağımsızlaşma sürecinin bir örgütsel ürünü olmaktan çok, devletin güdümlü işçi örgütü oluşturma geleneğinin bir sonucu olarak kuruldu. Bu konfederasyon, soğuk savaş döneminin basıncı altında oluşturulmuş, en erken dönemlerinde ABD sendikacılığıyla yoğun bir ilişki trafiğine sokularak, "terbiye işlemi" ne tabi tutulmuştur. Soğuk savaşın ve AFL'nin temel ilkesi olan antikomünizm Türk-İş'in de temel ilkesi olmuştur. Ünlü partiler üstü sendikacılık anlayışı bu sentezin, devlet güdümünün ve ABD sendikacılığının karşılıklı etkisinin bir başka göstergesidir. Böylece burjuvazi bir devlet sendikası olan Türk-İş aracılığıyla, gelecekte oluşabilecek bağımsız bir işçi hareketinin önüne daha o günden güçlü bir barikat örmüş oluyordu. Türkiye proletaryasının ana gövdesini oluşturan kamu işçileri, istihdam politikası aracılığıyla siyasal iktidara bağlanmaya zorlanırken, bir de devlet sendikacılığı ile disipline edilmiş ve denetim altına alınmış olacaklardı.

1950'li yıllarda da çeşitli işçi eylemleri oldu. Kriz ortamının derinleşmesine ve DP'nin daha saldırgan bir politikaya yönelmesine bağlı olarak belli bir yaygınlık gösterdi. Ne var ki işçi eylemleri bu dönemdeki ücret seviyesindeki nispi yükselmeye de bağlı olarak yeterli bir yaygınlık ve derinlik kazanamadı. Bu dönemde işçi hareketi, DP karşıtı olan ve büyük ölçüde de CHP güdümünde yürüyen genel muhalafetin içinden ve gölgesinden çıkamadı. Toplumsal konumları daha köklü bir biçimde sarsılan ve büyük ölçüde onların çocukları olan üniversite öğrencileri bu DP karşıtı muhalefete rengini verdi. Bu renk ise CHP Kemalizm'i idi.

TKP ve diğer partiler açısından ise bu yıllar tümüyle bir örgütsüzlük ve faaliyetsizlik yılları oldu. Varoldukları kadarıyla ve örgütsüz bir biçimde bu güçler de, DP karşıtı ve CHP güdümlü muhalefetin içinde yer aldılar.

Bu durum 1960'a kadar bu şekilde sürdü. 1960 askeri darbesini izleyen dönemde ise çok şey değişecektir. İşçi hareketi, 1960'tan sonra, etkileri bugüne uzanan, önemli değişimler yaşayacak ve bu 30 yıla bugün de dahil olmak üzere tam üç yükseliş dönemi sığdıracaktır.

1900'lerin başında Zonguldak havzası.

Devam edecek...

İşçi Sınıfı Tarihinde İlk Şanlı İşgal

Derby işgali sınıfın mücadele tarihinde önemli bir dönemeçtir.

İşçi sınıfı bu şanlı işgal geleneğine sahip çıkmalıdır. Özelleştirme başta gelmek üzere sermaye iktidarının topyekün saldırısına karşı bugün de işgallere hazırlanmalıdır. Açlık grevleri, fabrika bahçesinde bekleme gibi pasif eylem türleri sermayenin saldırılarını geri püskürtmekten uzaktır. Oysa işçilerin üretimden gelen güçlerini kullandıkları militan eylemler genel grev-genel direnişin örgütlenmesinde önemli bir rol oynayacaktır.

Temmuz 1968 Perşembe sabahı Türkiye proletaryasının Derby'de çalışan 1600 neferi, tarihin tekerini üretken elleriyle tutarak hınçla ileriye ittiler... Ve Türkiye ilk defa bir fabrika işgaline tanık oldu. Derby çalışanları DİSK'e bağlı Lastik-İş Sendikası'na üyeydiler. Ancak Türk-İş'in himayesinde kurulan ve bulunduğu her işletmede işçileri satan, sarı sendika Kauçuk-İş hile ve oyunlarla "yetkili" görünerek Derby işçilerinin satış sözleşmesini imzalamaya kalktı.

İşçilerin emekten yana bir sendikaya üye olmaları en başta fabrika müdürü Naci Güney'i, ardından da işletme şefi Ruhi Bey'i rahatsız ediyordu. O halde, binbir hileyle işçileri bu sendikadan çekmek gerekiyordu. Bunun için Kauçuk-İş'in kayıt fişlerini, işçilerin ücret bordrosundaki imzalarını taklit ederek doldurdular. Artık sarı sendika yetkiliydi. Bu sendikaya tepki duyanlardan 3 kadın işçiyi kıyasıya dövdürdüler. Bu yöntemle çalışanların yılgınlığa düşerek tuzağa sessiz kalacaklarını umdular.

Ancak tam tersi olmuş, 4 Temmuz 1968 sabahı işçiler fabrikayı işgale başlamıştı. Patronları içeri almayarak kapıları kapatan işçiler, fabrikanın santraline el koymuştu. İşçilerin talepleri şunlardı:

*Kauçuk-İş Sendikası'nı istemiyoruz;

*Fabrika müdürü Naci Güney ve işletme şefi Ruhi Bey'i istemiyoruz;

*Sosyal haklarımızın verilmesini,

*Toplusözleşmenin Lastik-İş tarafından yapılmasını,

*Yemeklerin düzeltilmesini,

*Fabrika baştemsilcisinin çalıştırılmamasını,

*İşçi ücretlerinin düzenlenmesini,

*İşyerimizin değiştirilmemesini istiyoruz.

İşçiler kararlıydı ve ne istediklerini biliyorlardı. Taleplerini açıklayarak, büyük bir disiplin içinde, hiçbir çalışma aracına zarar vermeden işgale devam ediyorlardı.

İşgal, basın organlarında ve kamuoyunda çok büyük yankılar yarattı.

Direnişin kırılmasından yana olanlar, asılsız iddialarla kamuoyunun zihnini bulandırmaya çalıştılar.

İlk olarak, işçilerin makinaları tahrip ettiği iddia edildi. Bu iddiaya karşılık, basın mensuplarını işyerine alan işçiler hiçbir aracın tahrip edilmediğini gösterdiler. İkinci iddia ise işçilerin zorla işgale katıldığıydı. Bu iddianın çürütülmesi de zor olmadı. Basın mensupları içeride olduğu halde işçiler kapıları ardına kadar açtı ve isteyenlerin gidebileceğini bildirdiler. Bunun üzerine hep bir ağızdan "Biz kendi isteğimizle katılıyoruz" sesleri yükseldi.

Fabrikada çalışma koşulları oldukça kötüydü. İki işçinin yapabileceği işler tek işçiye veriliyor, çocuk yaştaki işçiler gece vardiyasında çalıştırılıyordu.

DİSK-IMF

MADEN-İŞ

İŞGAL VE REFERANDUM

DERBY FABRİKASI İŞÇİLERİ TÜRK-İŞ
İKTİDAR İŞVEREN ÜÇLÜSÜNÜ MAĞLUP ETTİ

İşgal sürerken dönemin valisi Vefa Poyraz arabuluculuk girişiminde bulunmuştu. İşverenle ve Lastik-İş yöneticileriyle görüşen valiye, işveren, işçilerin hangi sendikaya üye olduklarını bilmediğini söyleyerek, tespit yapılmasını istedi. Burada amaç zaman kazanarak işgali kırmaktı. Lastik-İş yetkilileri ise bu gerekçeyle Bölge Çalışma Müdürlüğü'ne başvuru yapıldığını; fakat Bölge Çalışma Müdürlüğü'nün referanduma yanaşmadığını hatırlatarak, referandum olayını valinin üstlenmesini sağladılar. Ancak, referandumun gerçekleşmesi için işverenin, Lastik-İş'in ve Kauçuk-İş'in oluru gerekliydi. Kauçuk-İş görüşmeye gelmeyerek girişimin sonuçsuz kalmasını sağladı.

Bu gelişmenin ardından Lastik-İş yöneticileri, referandum için mahkemeye başvuracaklarını ve referandum gerçekleşinceye kadar işgalin süreceğini açıkladılar.

Bu sırada boş durmayan dönemin başsavcısı Nedim Demirel, işçiler hakkında tahkikat yapılacağını duyurdu. Ancak işçiler, hiçbir tehdide boyun eğmeden eylemlerini sürdürdüler ve eylem boyunca üniversite öğrencilerinin büyük desteğini aldılar.

Türk-İş, eyleme müdahale edilmesi için hükümete çağrı yaptı. Dönemin başbakanı Süleyman Demirel de Cumhurbaşkanı Cevdet Sunay'la 3 saat süren bir görüşme yaptı. Asıl kaygı ve korku işgalin diğer fabrikalara yayılmasıydı.

Referandum talebinin 8 Temmuz'da asliye hukuk mahkemesi tarafından gerçekleştirileceği açıklandı. Ancak aynı gün Bakırköy Cumhuriyet Savcılığı tarafından "İşçileri işgale teşvik" iddiasıyla Hikmet Özturan, Selahattin Bakır, Ali Odabaş ve Mithat Buyer adlı Derby çalışanları tutuklandı.

8 Temmuz'da referandum yoluyla yetki tespiti yapılarak, ertesi gün anlaşma imzalandı.

Üzerinde anlaşma sağlanan maddeler şunlardı:

1. İşgalci işçiler işten çıkarılmayacak,
2. İşveren takibatta bulunulmasını istemeyecek,
3. 1 Temmuz'dan geçerli olmak üzere sözleşme imzalanıncaya kadar ikişer lira zam uygulanacak,
4. Müdür Naci değiştirilecek,
5. İşbaşı yapılacak,
6. İşveren, tevkif edilen dört kişiden şikayetçi olmayacak ve kefalet ödeyerek serbest bırakılmalarını sağlayacak,
7. İşveren, toplusözleşme sonunda mahkemeye itirazda bulunmayacak.

Bu anlaşma sonucunda 10 Temmuz günü işbaşı yapıldı. Ancak4 işçinin tutukluluğu sürdüğü gibi 4 işçi daha tutuklandı.

Bu işçiler 2 ay sonra tutuksuz yargılanmak üzere serbest bırakıldılar.

Türkiye proletaryasının tarihine altın harflerle yazılan bu şanlı işgal diğer fabrikalara örnek oldu. Dalga dalga yayılarak gelişen işgal eylemleri kimi fabrikalarda kanlı çatışmalara dönüştü.

En etkili mücadele yöntemi olarak örnek alınan fabrika işgalleri, yakın dönemde de başvurulan bir mücadele yöntemidir. Ancak sonuç alınıncaya kadar sürdürülmediği taktirde bir işe yaramadığı ve kimi sendikacılar tarafından bu eylemin içinin boşaltıldığı görüldü. 1968'de ilk işgaller kuşkusuz üniversitelerde başladı. 1947'de imzalanmaya başlayan ikili anlaşmalarla Türkiye'ye giren yabancı sermaye, '50'li yılların ortalarından sonra ücretli emek ordusunun ortak bir kadere sahip olduklarının bilince varmalarını sağladı.

Bu işgal, sınıfın mücadele tarihinde önemli bir dönemeçtir. İşçi sınıfı bu şanlı işgal geleneğine sahip çıkmalıdır, Özelleştirme başta gelmek üzere sermaye iktidarının topyekün saldırısına karşı bugün de işgallere hazırlanmalıdır. Açlık grevleri, fabrika bahçesinde bekleme gibi pasif eylem türleri sermayenin saldırılarını geri püskürtmekten uzaktır. Oysa işçilerin üretimden gelen güçlerini kullandıkları militan eylemler genel grev-genel direnişin örgütlenmesinde önemli bir rol oynayacaktır.

Yeter ki işçi sınıfı geçmişin mücadele deneyimlerinden gerekli dersleri çıkarabilsin.

Düzene Muhaliflikden Uzlaşmaya :

Alevilik Üzerine...

Alevilik , geleneğinde, ilerici, devrimci olan ne varsa, üstü örtülmek, unutturulmak ve sıradan bir dinsel inanç haline gelmek şartıyla burjuvazi için kabul edilebilir bir mezheptir. Bu yüzden, sermaye sosyal demokrat uşakları aracılığıyla geleneksel günlerde nutuklar atarak alevilerin diyanette temsil bile edilebileceklerini söylüyor. Laiklik söylemini kullanarak alevi kitlesini yanına almaya çalışıyor. Öte yandan, özellikle son 20 yıldır çokça yaşadığımız katliamları sahneliyor. Böylelikle alevileri yıldırarak onların toplumsal muhalefet akımlarına yönelik eğilimini de bastırmayı amaçlıyor.

993 yılının 2 Temmuz'unda, Sivas'ta yakılarak öldürülenlerin cenaze törenlerinde, burjuva politikacıları yığınların öfkesi karşısında kaçacak delik aramışlardı. Sermaye uşaklarından sosyal-demokrat politikacılar ise, Ankara'daki törene geldiklerine bin pişman olup öfke seli karşısında geldikleri gibi geri dönmüşlerdi. Bu yıl, katliamın yıldönümünde ise Sivas'a gidip bu kez yığınların pasifliğinden de cesaret alarak sahtekarca günah çıkarmaya çalıştılar.

Genelde maruz kaldığı katliamlarla gündeme gelen aleviler ve aleviliğin günümüzdeki konumu nedir?

1960'lı yıllarla birlikte Türkiye, kapitalizmin gelişmesine paralel olarak yoğun bir köyden kente göç yaşadı. Köyde mülksüzleşerek geçimini sağlamak için kentlere akan bu kitlenin önemli bir kesimini de alevi kökenli yoksul köylüler oluşturuyordu. Özellikle '70'li yıllarda popülist devrimci hareketlerle, sosyal-demokrasinin (somutta CHP) tabanında önemli bir yer işgal eden bu kitlenin ekonomik, sosyal ve kültürel dokusu hakkında bazı saptamalar yapmak konumuz açısından yararlı olacaktır.

Yüzyıllar boyunca Osmanlı'nın sünni dinsel ideolojisi ile birleşen baskı ve sömürüsüne maruz kalan bu kitle, kendisini aleviliğin yaşam ve inanç felsefesine sığınarak ve bu çerçevede oluşturduğu kendine has örgütlenme biçimleriyle savunmuş; zaman zaman da Osmanlı egemenliğine kök söktüren kitlesel yoksul köylü ayaklanmalarının baş aktörü olmuştu.

Osmanlı egemenliğini önceleyen ve sonrasında da devam eden Babailer, Şahkulu, Şeyh Bedreddin ve Pir Sultan vb. ayaklanmaları, ideolojik olarak "En'el Hak!" (Tanrı benim!) inancından, yani insanın tanrısal ya da maddi hiçbir otorite tarafından baskı altında tutulmaması düşüncesinden, iktisadi olarak da toprakların üretici olan köylülerin ortak malı olması gerektiğinden kök alan yoksul köylü ayaklanmalarıydı. Bu iki temel düşünce ve talep, bazısında tam gelişmemiş halde, bazısında ise açık ve net biçimde var olup hemen tüm yoksul köylü ayaklanmalarının karakteristiğidir. Bütün bu ayaklanmaların sonucu, feodal egemenler tarafından katliamlarla bastırılmak olmuştur. Bu genel olarak alevi kitlesinde egemen devlete karşı bir güvensizlik, baskı ve sömürüye karşı direnişle somutlanan bir geleneğin oluşmasına neden olmuştur.

Osmanlı tarafından bir isyan odağı olarak kabul edilen ve gerçekte de öyle olan, hem dinsel bir ayin ve hasad şenliği, hem de kendi toplumsal düzenlerini sağlamanın bir aracı olan cemleri, semahları ile alevi kitle sürekli baskı altında tutulmuş ve tüm bu yaşam faaliyetlerini gizli olarak sürdürmek zorunda kalmışlardır. Alevilik inancı ve yaşam biçimi yüzyıllardır gizliden gizliye sürdürülmüş ve egemen güçler tarafından haklarında uydurulan binbir türlü yalanla karalanmaya, toplumun diğer kesimlerinden soyutlanmaya çalışılmıştır. Kısacası alevilik, 20. yüzyıla ezilen bir mezhep olarak ulaşmıştır.

20. yüzyılın başlarında "Türk ulusunun egemenliği" ilkesinden hareketle yeni bir devleti, T.C.'yi örgütlemeye girişen Kemalistler, diğer toplumsal güçlere olduğu gibi alevi kitlesine de pragmatik bir zihniyetle yaklaşmış ve desteklerini almak için "mezhep özgürlüğü"nden vb. dem vurmuşlar, dönemin önde gelen alevi dedeleri, Bektaşi babalarıyla işbirliğini geliştirmeye çalışmışlardır. Gerek bu durum, gerekse kemalist kliğin siyasi otoritesini güçlendirmek için kuruluş yıllarında şeriatçı güçlere karşı verdiği nispi mücadele ve Türklük vurgusu, özellikle alevi Türk kitle içinde Kemalizm'e karşı bir yakınlığın doğmasını sağlamıştır. Ve süreç içinde Türk devletiyle bütünleşen unsurlarının yoğun çabalarıyla bu yakınlık giderek pekiştirilmeye çalışılmıştır. Bu yakınlık, başlangıçta ileri gelen alevi dedeleri ve bektaşi babaları aracılığıyla sağlanmış; sonraları ise özellikle yoksul alevi köylü çocuklarından devşirilerek Köy Enstitüleri'nde yetiştirilmiş, eğitilmiş kadroların bunda çok önemli bir rolü olmuştur. Kuruluş yıllarından itibaren başlayan bu süreç, Kemalizm aracılığıyla ve Kemalizm'in aleviliği ezilmekten kurtardığı yanılsamasıyla alevi kitleyi sermaye devletine bağlama, ehlileştirme sürecidir. Bu bir yanılsamadır, çünkü eğer böyle olsaydı bugün hala aleviliğin ezilen mezhep olduğunu söylemekte pek bir sebebimiz kalmazdı. Kemalizm, kendi siyasi iktidar problemleri nedeniyle Halifelik kurumunu kaldırarak, alevilere de bir nebze nefes aldırmış, ama bizzat kendisinin örgütlediği T.C. devleti sünniliği resmi devlet dini haline getirerek alevilerin konumunda pek de bir değişiklik sağlamamıştır. Sünniliğin resmi devlet dini haline getirilmesi ise, kemalistlerin ileri sürdüğü gibi Mustafa Kemal sonrası dönemde değil, 1926 yılında Diyanet İşleri'nin kurulmasının da gösterdiği gibi daha başlangıçta var olan bir niyet ve çabanın ürünüdür.

'60'lı yıllarla birlikte, yaşanan göç dalgasıyla büyük kentlerin gecekondu mahallerine yığılan yoksul alevi köylüleri, yeni mekanlarında işçi ve emekçi sınıfların birer ferdi olarak yaşamaya başlamışlardı.

'70'li yıllarda alevi kitle yazımızın başında da belirttiğimiz gibi önemli ölçüde popülist devrimci hareketlerle burjuva sosyal-demokrasisinin tabanını oluşturuyorlardı. Bu dönem, Kemalizm'in yanısıra, Kemalizm'le bulaşık bir küçük-burjuva sosyalist düşüncenin alevi kitle içinde nispeten etkili olduğu bir dönemdi.

'70'lerin alevi kentli kitlesine damgasını vuran sınıfsal konum işçi ve emekçilik idi. '80'ler ve özellikle '90'larda ise alevi kitlesi içinde sınıfsal bölünmeler, farklılaşmalar artmış bulunmaktadır. Bu durum, alevi kitleyi düzene bağlamada geçmiş dönemin alevi kökenli aydın tabakasının yanısıra yeni koçbaşlarının ortaya çıkması anlamına gelmektedir. Öncekiler, alevileri "laikliğin savunulması", "Kemalizm'in aleviler için bir kurtuluş yolu ve alevi inancının koruyucusu olduğu" argümanlarıyla düzene bağlamaya çalışmışlardı. Burjuvazinin alevilere yönelik yeni koçbaşları ise alevi kitlesi içindeki sınıfsal bölünmeyi örtbas ediyorlar. Alevileri işçisiyle patronuyla, zenginiyle yoksuluyla bir bütün olarak "alevilik inancı" etrafında birleştirmeye çalışarak, öncekileriyle birlikte sermaye devleti için önemli bir

80'ler ve '90'larda alevi kitle içinde sınıfsal bölünmeler, farklılaşmalar artmıştır. Bu durum, alevi kitleyi düzene bağlamada, geçmiş dönemin alevi kökenli aydın tabakasının yanısıra yeni koçbaşları ortaya çıkartmıştır. Bu yeni koçbaşları, alevi kitlesi içindeki sınıfsal bölünmeyi örtbas ederek alevileri işçisiyle patronuyla bir bütün gösterip "alevilik inancı" etrafında birleştirmeye çalışmakta sermaye devleti için önemli bir hizmet görüyorlar.

hizmet görüyorlar. Sermaye devleti de "alevilerin inançlarında serbest olduğu", "Diyanet İşleri'nde temsil edilebilecekleri" vb. argümanlarıyla bu işbirlikçilerin yolunu açmaya çalışıyor.

Günümüzde pıtrak gibi biten ve bu amaca hizmet eden alevi derneklerinin, alevi ermişlerinin adlarını taşıyan kuruluşların finansörleri bunlardır. Bunlara "aleviciler" de diyebiliriz. Aleviciler, aleviliğin ilerici mirasından bucak bucak kaçarlar. Onlar, aleviliği içi boş tanrısal bir inanç derekesine düşürmek isterler. En fazla "eline-diline-beline sahip olmak" gibi ahlaki birkaç normunu ezberlemek onlar için yeterlidir. "Bizim de bir ibadet yerimiz, cem evimiz olsun.", "Bizim de ölülerimizi yıkayacak bir mescidimiz olsun.", "Biz de açık açık dini inancımızı söyleyebilelim."den bir adım dahi öteye gitmezler. Alevilik düşüncesi içinde yer alan boş inanlar, hurafeler, böyleleri tarafından beslenir, geliştirilir. Sıradan bir alevi, böyleleri tarafından duygusal ajitasyonlarla bu hurafelere sıkı sıkıya bağlı hale getirilmeye çalışılır. Onlar için alevilik artık filanca dedenin falanca mucizesi, Kerbela menkıbesi, Ali'nin kahramanlıklarından öteye gitmez. Bu tür bir alevilikte, cemlerde okunan Gülbank'larda sermaye devletinin ordusu ve güvenliği için dualar edilir, övgüler düzülür. Ezilenlerin sorunları Mehdi, ermiş, veli vb. gibi tanrısal, mistik unsurlara, şahsiyetlere havale edilir. Direniş yerine teslimiyet, mücadele yerine uzlaşma öğütlenir. Alevilik geleneğinde "İstanbul şehrinde"ki "ol sahip devlet"in "tacı başı ile yıkılma"sı düşüncesi varken, artık devlet aleviliğinde cemlerde sermayenin eli kanlı ordusunun, militarist güçlerinin başarısı için dua edilmektedir. Sermaye sınıfı için böyle bir aleviliğe can kurban! O, bu kadarına dünden razıdır.

Sermaye devletinin aleviliğe karşı politikası

Bu, havuç ve sopa politikasıdır. Esasen, yalnızca alevi kitleye karşı değil, sermaye devletinin tüm muhalefet potansiyeli taşıyan odaklara yönelik olarak uyguladığı bir politika tarzıdır bu. Bu politika, bir yandan burjuvazinin sosyal-demokrat uşakları aracılığıyla laiklik şampiyonluğu yapılarak, alevilerin Hacı Bektaş, Abdal Musa vb. gibi geleneksel günlerine katılıp nutuklar atılarak, alevilerin dini inançları doğrultusunda özgürce davranabilecekleri, hatta Diyanet'te temsil dahi edilebilecekleri vb. söylenerek uygulanıyor. Ki, bu havuç politikasıdır. Geleneğinde ilerici, devrimci olan ne varsa üstü örtülmek, unutturulmak ve sıradan bir dinsel inanç haline getirmek şartıyla, alevilik burjuvazi için kabul edilebilir birşeydir.

Bu politikanın diğer ayağı da alevi kitleye yönelik olarak, özellikle son yirmi yılda çokça örneklerini yaşadığımız, bizzat sermaye devletinin belli organlarınca planlanıp düzenin faşist ve şeriatçı kadro ve militanları tarafından uygulanan, toplu katliamlar gerçekleştirip gözdağı vermek, tehdit etmektir. Sermaye devleti, böyle katliamlar yaparak toplumdaki tüm muhalefet odaklarına "ileri giderlerse sonlarının böyle olacağı" mesajını vermektedir. Bununla aynı zamanda, toplumun tüm çehresine damgasını vurmuş olan ve giderek daha da keskinleşen emek-

Günümüzde insanlar arasındaki her türden eşitsizliğin, sınıfsal sömürünün, ezilen uluslar üzerindeki baskı ve sömürgeciliğin, her kökenden işçi ve emekçilerin azgınca sömürülmesinin, alevilik üzerindeki baskının sorumlusu kapitalist kölelik düzenidir. Yapılması gereken tüm bu kötülüklerin yaratıcısı olan bu barbarlık düzenini yıkmaktır. Bu zorlu görev de, tarihte oynamış olduğu rol ne olursa olsun, temelde kendisi de dinsel bir ideoloji olan aleviliğin değil, ancak sosyalizmin bayrağı altında gerçekleştirilebilir.

sermaye çelişkisi ve cepheleşmesini dönemsel de olsa geri plana itip, suni bir laik-şeriatçı kamplaşması, yaratmak da amaçlanmaktadır. Bu kirli ve kanlı oyunların bir amacı da, burjuvazinin "milli birlik" safsatasını, demagojisini hayata geçirebileceği psikolojik bir zemin yaratmaktır.

Alevi kitleye yönelik bu katliamlar, aynı zamanda, düzene belli bir güvensizlik duyan ve hala radikal toplumsal muhalefet akımlarına önemli ölçüde eğilimli olan alevi kökenli işçi ve emekçi yığınları en geri savunma çizgisine çekmeyi de amaçlamaktadır. Bu en geri savunma çizgisi de, alevi kitle içinde zaten eskiden beri belirli bir etkisi olan Kemalizm'dir, "laikliğin savunulması"dır.

Biz, sermaye devletinin bütün bu amaçlarını ve yarattığı sonuçları son Sivas katliamından sonra da tüm çıplaklığıyla gördük. İşçi ve emekçilerin direnişlerini, devrimcilerin mücadelelerini ne kadar iyi bastırdıklarıyla, bu durumlarda asker ve polis güçlerinin "üstün manevra yetenekleri"yle övünen sermaye devletinin sözcüleri, Sivas katliamını gerçekleştirdikten sonra aşağılık burjuva sınıfına has bir iğrençlikle, katliamda yakılanları "tahrikçi" ve dolayısıyla suçlu olarak göstermekle kalmadılar. Üstelik bir de "milli birlik", "toplumsal barış" demagojileriyle kurbanlarını "kaderlerine boyun eğmeye" çağırmışlardır.

Öte yandan alevi kitle önemli bir Kürt nüfusu da kapsadığından, alevilik, gerek sermaye devleti, gerekse onun dümen suyundaki alevi "aydın"lar tarafından alevi Kürtlere yönelik olarak, onların ulusal istemlerinin önüne bir barikat olarak da çıkarılmaya çalışılmaktadır. "Kürt Ulusal Kurtuluş Mücadelesi'nin dayandığı Kürt kitlesi dinsel olarak Şafii mezhebindendir. Bunlar da alevilere düşmandır" denilerek alevi Kürt kitlesi, Kürt Ulusal Kurtuluş Mücadelesi'nden yalıtılmaya çalışılmaktadır. Buna ek olarak, alevi Kürt kitlesi içinde Zazacılıktan aleviciliğe kadar birçok saptırıcı eğilim palazlandırılıp ulusal kurtuluşçuluğun karşısına çıkarılmaktadır.

Kısacası sermaye devletinin, tüm ezilenlere, Kürt ulusuna, işçi ve emekçilere olduğu gibi, alevi kökenli kitlelere de reva gördüğü kandır, zulümdür, baskıdır. Alevi kitlenin ise buna cevabı, sermaye devletinin ona biçtiği o dar alanda, Kemalizm'in ve burjuva laikliğin o ikiyüzlü ve daracık alanında tepkisini köreltmek, hıncını törpülemek olmamalıdır.

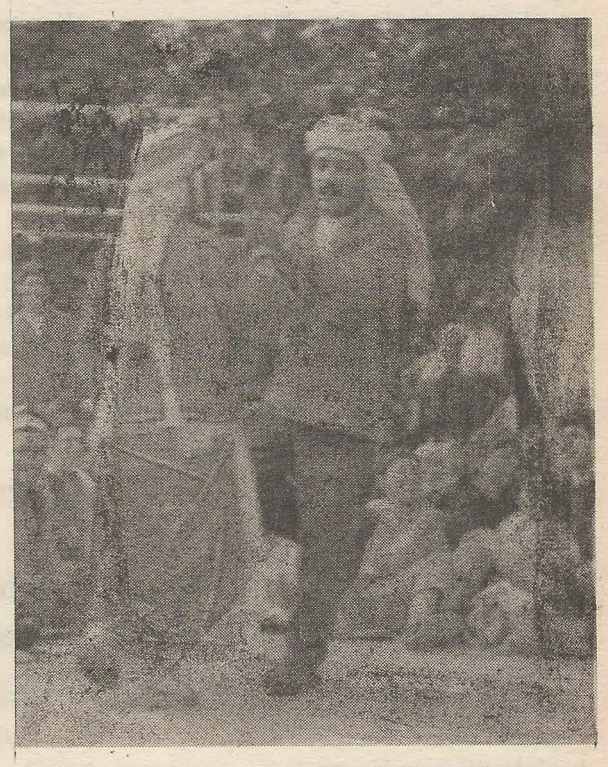
Alevilik inancı bir kurtuluş yolu olabilir mi?

Sermaye devleti, alevi kökenli işçi ve emekçilerin de tepesinde kılıcını sallandırırken; alevi işçi ve emekçiler, birincisi emek sömürüsüne, ikincisi mezhepsel baskıya maruz bırakılmışken, çıkış noktası ne olacaktır? Hemen belirtelim ki, alevilik, İslamiyet'in ilk yıllarında gerçekleşen Kerbela olayından, Ali'nin şahsından, Ali'nin soyundan gelen imamların hayatlarından da beslenmesine rağmen, sadece bunlar demek değildir. Gerçekte bunlar, aslında aleviliğin mistik yanını oluştururlar. Bu olaylar ve kişiler, aleviliğin feodalite koşullarında ezilen sınıfların dinsel inancı olarak ortaya çıkmasında, İslam dininin ezilenleri olmaları anlamında bir role ve öneme sahiptirler. Anadolu aleviliği, yoksul Anadolu köylüsünün feodal toprak beylerine, feodal merkezi devletlere ve onların sancak beylerine karşı verdikleri sınıf mücadelesi içinde oluşmuş ve şekillenmiştir. Ama dönemin doğası gereği ideolojik ve politik biçimlenmesi dinsel bir söylem çerçevesinde gerçekleşmiştir. Eğer bugün bir "aleviliğin direnişçi geleneği"nden sözediliyorsa, bu, "En'el Hak!" (Tanrı benim!) diyen Nesimi'lerin; "yarin yanağından gayrı her şeyde, her yerde, hep beraber" olmayı ve toprağı köylünün ortak malı yapmayı amaçlayan Bedreddinlerin, Hallac-ı Mansur'ların, Babailerin; Osmanlı sömürüsü ve zulmüne karşı, "İstanbul şehrindeki ol sahip devlet"i yıkmak için ayaklanan yoksul köylülerle onların önderi Pir Sultan'ların sayesindedir. Bütün bu kişiler, inançlar ve olaylar, direnişçi alevi geleneğinin köşe taşları, kilometre taşlarıdır.

Bünyesinde bütün bu değerleri toplayan ve dönemin sömürücü devletinin hışmına uğrayan aleviler, kendi toplumsal yaşantılarını da dedelerin önderliğinde cemler yaparak, düzenlemeye çalışmışlardır. Köyün küçük ve dışarıya kapalı iktisadi ve sosyal ortamında önemli bir işlev de görmüştür dedelerin önderliği ve cemler. Cemler, hem haksızlıkların yargılanması, sorunların çözümü için bir toplumsal ortam sağlamış, hem de nefesler, deyişler söyleyip semah dönerek coşan alevilerin bir nevi dinsel ayini olmuştur. Ama tüm bunlar geçmişe aittir artık. Kapitalizmin feodal kapalılığı parçalayıp toplumları muazzam bir gelişme içine sokmasıyla, değil klanlar, uluslar arasındaki çitleri bile parçalayıp birbirlerine yaklaştırmasıyla birlikte, artık aleviliğin geçmiş kurumlarına bel bağlamak, "Bir cem bile yapamıyoruz artık!", "Nerede o eski dedeler" türünden yakınmalarda bulunmak alevi işçi ve emekçiler açısından doğru bir tutum olmayacaktır. Zaten günümüzün giderek yalnızlaşan ve ihtiyarlayan köy ortamında, kapitalist kent yaşamında da geçmiş feodal döneme özgü kurumları yaşatmanın nesnel olarak olanağı yoktur. Bunlar, olsa olsa boş zamanlarda yapılıp izlenebilen folklorik gösteriler olabilir ancak.

O halde alevi kökenli işçi ve emekçiler için de çıkış yolu, hangi dinsel, ulusal kökenden gelirse gelsin tüm sınıf kardeşleriyle birlikte kendi sınıf çıkarları için çağımızın sömürücülerine, sermaye sınıfına karşı isyan bayrağını açmaktan geçiyor. Günümüzde insanlar arasındaki her türden eşitsizliğin; sınıfsal sömürünün; ezilen uluslar üzerindeki baskı ve sömürgeciliğin; her kökenden işçi ve emekçilerin azgınca sömürülmesinin; alevilik üzerindeki baskının ve bu mezhebin ezilen bir mezhep olmasının sorumlusu kapitalist kölelik düzenidir. O halde yapılması gereken, tüm bu kötülüklerin yaratıcısı olan bu barbarlık düzenini yıkmaktır. Bu zorlu görev de, tarihte oynamış olduğu rol ne olursa olsun, temelde kendisi de dinsel bir ideoloji olan aleviliğin değil, ancak sosyalizmin bayrağı altında gerçekleştirilebilir. Alevi işçi ve emekçilerin soyut ve tanrısal bir alevilik söylemine değil, işçi sınıfının ücretli kölelik zincirinden kurtulması için; Kürt ulusunun kendi kaderini tayin hakkını elde etmesi için, aleviliğin ezilen mezhep olmaktan kurtulması için; kısacası tüm eşitsizliklerin kaynağını kurutmak için sosyalizm mücadelesine katılması gerekmektedir. Aleviliğin feodal baskı ve sömürüye karşı ayaklanmalarda oluşan direniş ruhu ve geleneği de, kapitalist sömürüye karşı ayaklanmada güç alınacak bir tarihsel miras olabilir ancak.

Hangi kökenden gelirse gelsin komünistler, tüm geçmiş toplumsal, dinsel inanış biçimleri tarafından yaratılan kültür ve yaşam değerleri içinde ileriye dönük olanları, toplumsal mücadelede destek olabilecekleri almakta tereddüt etmezler. Ama komünistler, şimdi olduğu gibi gelecekte de, sosyalizm koşullarında tüm dinsel inançlara aynı mesafede duracaklar ve onu bireylerin kendi öz konuları olarak kabul edeceklerdir. Sosyalizmde ezilen ulus, ezilen sınıf (burjuvazi dışında) vb. olmayacağı gibi ezilen mezhep de olmayacaktır.

Sermaye devleti Alevilerin kültürel özelliklerinden yararlanarak işçi sınıfını bölmeyi hedefliyor

Burjuva Sanatı Tükenmiş, İflas Etmiştir

Kapitalist Düzende SANAT

Kapitalizmin insanı yozlaştırması sanatı da yozlaştırmıştır.

Günümüz burjuva toplumunda her şey metadır. Sanat alınıp-satılan bir yatırım ve kazanç aracına, sermaye sınıfının evine, hayatına renk katan bir süs eşyasına, bir lükse indirgenmiştir. Sanatçının üretimini belirleyen, toplumsal gelişme ve çatışmalar üzerindeki yorumu, yaşamdan aldığı "ilham" değil, pazar olmuştur. Sanat tüketime yöneldikçe içeriği boşalmış, biçimi ucubeleşmiş, özden bağımsızlaşmıştır.

Sanatın ortaya çıkışı insanla başlar. Tarih boyunca insanın doğaya üstünlük kurma ve onu kendi yararına değiştirme savaşında düşünme, çalışma, üretme temel bir rol oynamıştır. Sanat tüm bu faktörlerin bir ürünü ve uzantısıdır. Ama ondan da öte insanın doğa üzerindeki tasarımı, kurgusu ve yaratımıdır. İnsanın toplumla, doğa ile ve gerçekle iletişimi ve etkileşimidir. İnsanın dünyayı anlama ve anlatma çabasıdır. Sanatçı dünyayı yeniden kurar. Hayatın özünü yakalamaya, bulup çıkarmaya ve ona bir biçim vermeye çalışan sanatçı, gerçekliğe kendi bakışaçısını ve yorumunu katarak yeniden üretir. Özün en mükemmel bir biçim kazandığı, düzene konulduğu sanat eseri, gerçekte insanın dünyaya hakim olma mücadelesinin bir ve en özgür boyutudur.

Sanat izleyicisi ise sanatta gerçek yaşamda gittikçe yabancılaştığı "toplumsal insan" kimliğini yeniden bulur, birey olmanın yalnızlığını ve sınırlılığını aşar. Sanatın insana yeni ufuklar kazandırması, insanı zenginleştirmesi anlamını burada; bireye onun dışındaki dünyayı yaşatmasında, onunla bütünleştirmesinde ve onu toplumsallaştırmasında bulur.

Sanat da tıpkı insan yaşamı gibi basitten karmaşığa doğru bir gelişme eğrisi izler. Sanatın doğup geliştiği toplumsal koşullar onun içeriği üzerinde her zaman belirleyici bir rol oynamıştır. Sanatçı eserini yaratırken, izleyici ise eserle diyalog kurarken, yaşadığı dünyayla hesaplaşmaktadır aslında.

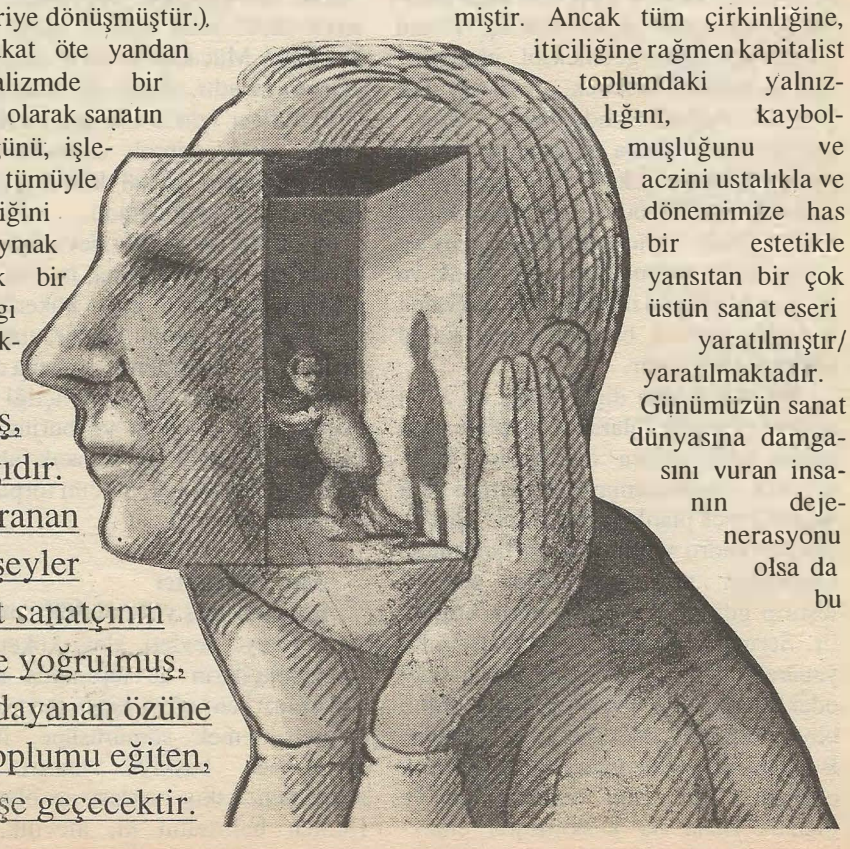
Peki insanın doğasına en fazla yabancılaştığı kapitalist sistemde sanatın rolü ve amacı nedir? Bu soruya iki açıdan yaklaşılabilir.

Kapitalizmin insanı yozlaştırması sanatı da yozlaştırmıştır. Günümüz burjuva toplumunda her şey metadır. Sanat alınıp-satılan bir yatırım ve kazanç aracına, sermaye sınıfının evine, hayatına renk katan bir süs eşyasına, bir lükse indirgenmiştir. Sanatçının üretimini belirleyen, toplumsal gelişme ve çatışmalar üzerindeki yorumu, yaşamdan aldığı "ilham" değil, pazar olmuştur. Sanat tüketime yöneldikçe içeriği boşalmış, biçimi ucubeleşmiş, özden bağımsızlaşmıştır. Buradan bakıldığında kapitalizmin sanatı tükettiğini, sanat olmaktan çıkardığını söylemek mümkündür. Daha da kötüsü günümüzde burjuvazi, sanatı topluma karşı yönelttiği kirli bir silaha dahi dönüştürebilmiştir. Dünya çapında ünlü, "resmin harika çocuğu" Bedri Baykam'ın "sanatı"nın gelip vardığı yer bunun en çarpıcı örneklerinden biridir. (Son sergisi Türk bayrağı, kahraman mehmetçik ve Atatürk kompozisyonlarına dayanan bir şoven gösteriye dönüşmüştür.).

Fakat öte yandan kapitalizmde bir bütün olarak sanatın öldüğünü, işlevini tümüyle yitirdiğini varsaymak büyük bir yanılgı olacaktır. Kapitalist barbarlık insanı özünden uzaklaştırmış, topluma ve doğaya yabancılaştırmıştır. Kapitalist sistemde insanın doğa üzerindeki bilimsel-teknolojik hakimiyeti ne denli gelişmişse, bireyin doğa ile bütünleşme yetisi, dünya ile ruhsal uyumu o denli körelmiştir.

Kapitalist dünyanın kışkırttığı bireycilik, kapitalist barbarlık ormanında insanın kaybolmuşluğu, insanlar arası ilişkilerin yüzeyselliği vb. gibi çağımızın özellikleri insanı kendini yitirmiş, yalnızlaşmış, toplumla iletişimden yoksun, dünyanın içyüzünü anlamaktan aciz bir konuma düşürmüştür. Kapitalizmde sanatta yaşanan kaos, anlaşılmazlık, anlamsızlık ve amaçsızlık burjuva toplumun kaosunu, bireyin dünyayı anlayamaz hale gelmesini ve amaçsızlığını yansıtmaktadır gerçekte. Çağımızda sanat insanın kendini yitirişini, yalnızlığını ve yalıtıklığını dile getirmektedir.

Burjuva ideolojisinin sınırlarını aşamayan sanatçı, dünyayı kurgusal düşsel bir düzene koyma yetisini, dolayısıyla da onun üzerindeki hakimiyetini kaybetmiştir. Zira onun özünü, işleyiş yasalarını kavramak, yorumlamak ve değiştirmek gücünden yoksundur. Çağımızın sanatçısı dünyaya ve topluma duyduğu tiksintiyi ve ona yabancılaşmaktan doğan ürküntüsünü eserinde yoğurur, yoğunlaştırır. İzleyici ise sanat eseriyle dialog kuramaz hale gelmiştir. Gelinen aşamada sanatın onu toplumsallaştırması, dünyayla birleştirmesi sözkonusu değildir artık. Aksine, yoz burjuva sanatı insanı daha derin, daha koyu bir yalnızlığa itmektedir. Burjuva sanatı güzelliğini tümüyle kaybetmiştir. Ancak tüm çirkinliğine, iticiliğine rağmen kapitalist toplumdaki yalnızlığını, kaybolmuşluğunu ve aczini ustalıkla ve dönemimize has bir estetikle yansıtan bir çok üstün sanat eseri yaratılmıştır/yaratılmaktadır. Günümüzün sanat dünyasına damgasını vuran insanın dejenerasyonu olsa da bu

Çağımız bir toplumsal altüst oluş, bir proleter devrimler çağıdır. Dünyaya yabancılaşan, yalnızlık içinde kıvranan burjuva sanatçının amaçsız, topluma birşeyler anlatmaktan aciz sanatı, çökerken, sosyalist sanatçının geleceği kucaklayan bilinciyle yoğrulmuş, insanı toplumsal üretime ve paylaşıma dayanan özüne yeniden kavuşturan, toplumu eğiten, umut ve eylem dolu olan sosyalist sanat yükselişe geçecektir.

sanatın tümüyle dejenere olduğu anlamına gelmez. Sanatın bu günkü gelişiminde tartışılmaya, analiz edilmeye muhtaç olan bir çok olgu vardır. Bir rock grubunun video klibinde, kulak zarını patlatan gürültüler eşliğinde canlı bir civciv denizi üzerinde tepinmesi, zıplayan-hoplayan sarı civcivlerin kanlı kırmızı noktalara dönüşmesi, kapitalist "sanat"ın günümüzdeki karakterini yansıtan çok çarpıcı bir örnektir. Kuşkusuz çoğumuz bunun sanat olmadığını, olamayacağını iddia edeceğiz. Fakat, söz konusu müzik grubu yaptığı açıklamalarında; içinde bulunduğumuz dünyanın iğrençliğine tiksintilerini dile getirmek istediklerini, uyuşturulmuş, her türlü pisliğe uyum sağlamış insanları uyarmanın yolunun irkiltmekten geçtiğini, hayvanları koruma derneklerinin çığ gibi arttığı bir dünyada her gün yüzlerce insanın savaşlarda öldüğünü, dolayısıyla bu vahşi yöntemi, insanlığın suratına ikiyüzlülüğünü çarpmak için seçtiklerini, dünyadan ve insandan tümüyle umutsuz olduklarını söylemişlerdir.

Burada asıl önemli nokta bunun sanat sayılıp sayılamayacağı değil, burjuva sanatın insanları ilerleten, aydınlatan özelliğini kaybetmesidir. Burjuva ideolojisiyle çerçevelenmiş sanatçı, mevcut bilinciyle içinde bulunduğumuz dünyayı ve çağı anlayıp çözümleyemediği gibi, eserinde insanlık için bir çıkış yolu, bir ütopya bulabilmek de olanaklı değildir.

Burjuva sanatını ikiye ayırmak mümkündür. Birincisi pazarın belirlediği, tamamıyla metalaşmış bilinçli bir tarzda sermaye düzenine hizmet eden "sanat"tır. Bedri Baykam'ın resimleri, "Türkiye için çalışıyorum, Türkiye için üretiyorum" türü besteler, toplumu uyuşturmayı amaçlayan ve en kaba bir tarzda cinselliğe dayanan tiyatro ve sinama eserleri, 12 Eylül'den sonra palazlandırılan yenilgi edebiyatı vb. örnekler bu kategoriye girer. Bu yapıtların gerçekte sanat olmadıkları konusunda herhangi bir tereddüt taşımak yersizdir.

Öte yandan ise küçük burjuva aydınının kapitalist barbarlığa duyduğu yoğun tiksintiyi yansıtan, bireyin yalnızlığını, kaybolmuşluğunu ve yabancılaşmasını içeren bir sanat vardır. Bu sanat çoğu kere anlaşılmaz, amaçsız, karanlıktır. Küçük burjuvaya has çelişkili bir yapısı vardır. Ancak bir çıkış yolu gösteremediği için umutsuzluk duygusu verir insana, onu ürkütür, kendi içine kapanmasına yol açar. Kendine has estetiği insanda buruk bir tat bırakır.

Ne var ki, şu veya bu türden olsun, sanat bir bütün olarak kapitalist toplumlarda tekelleşmiştir. O burjuva sınıfın, onun eğitimli ve seçkin üyelerinin denetimindedir. Beğeniyi belirleyen, estetiğin kurallarını ortaya çıkaran artık toplum ve onun bir parçası olarak sanatçı değil, arz-talep ilişkisi ve burjuva ideolojisidir. Burjuva sanatın da topluma-insana bir şey anlatma, onu harekete geçirme kaygısı körelmiştir. Toplumla dialoğu kopmuştur.

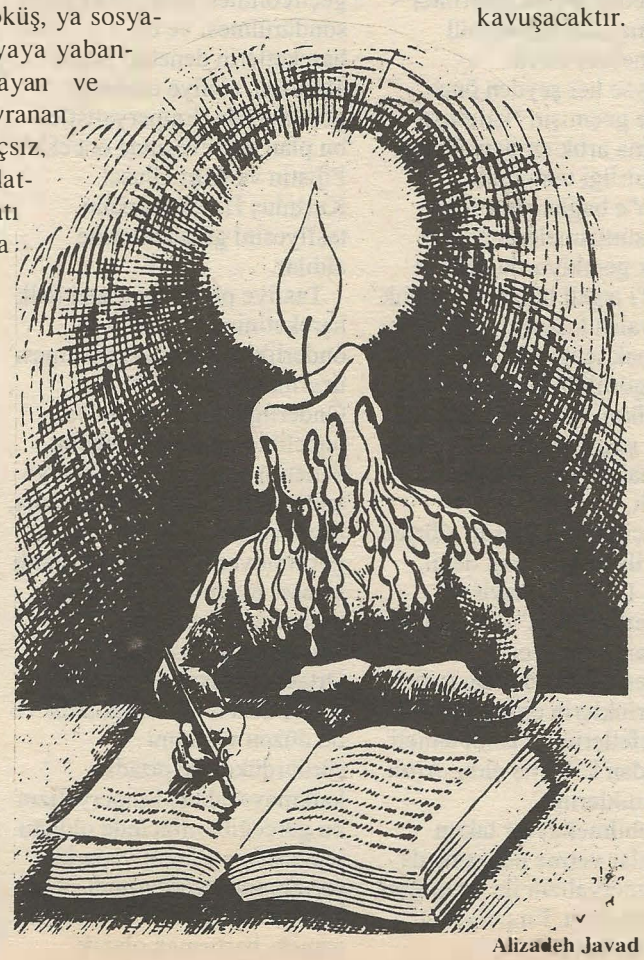
Kapitalist düzende hedef kitlesi geniş yığınlar olan bir çeşit alt-sanat da oluşmuş ve geliştirilmiştir. Bu "sanat" yoz, ilkel ve yüzeyseldir. Burjuvazi bu sanatı bir yandan küçümser, öte yandan "halk tarafından beğeniliyor"(!) şeklinde savunur. Oysa kapitalizmde seri malı gibi üretilen "alt-sanat", toplumun en ilkel dürtülerini kışkırtma, onu oyalama ve kültür-bilinç seviyesini gittikçe düşürme işlevini yerine getirir.

Sanat eseri emekçi yığınların uzanamayacağı mekanlara, sosyetenin uğrak yerlerine hapsolmuştur. Sinema ve tiyatro gibi daha popüler sanat dalları dahi yoksul ve çalışan halk kesimlerinin hayatından neredeyse tümüyle çekilmiştir.

Ancak kapitalist düzende hedef kitlesi geniş yığınlar olan bir çeşit alt-sanat da oluşmuş ve geliştirilmiştir. Bu tırnak içindeki sanat yoz, ilkel ve yüzeyseldir. En popüler deyimle arabesktir. Kadercilik, sınıf atlama ve köşe dönme hayalleri, kendine acıma ve boyun eğme gibi temalar ve kaşarlanmış aşk-meşk öyküleri üzerine kurulmuştur. Burjuvazi bu sanatı bir yandan küçümser, öte yandan "halk tarafından beğeniliyor" şeklinde savunur. Oysa kapitalizmde halkın beğenisini geliştirme, emekçi sınıfların sanat ve kültür bilincini yükseltme, onlara bir sanat eğitimi verme doğrultusunda herhangi bir çaba olmadığı gibi, aksine seri malı gibi üretilen "alt-sanat", toplumun en ilkel dürtülerini kışkırtma, onu oyalama ve kültür bilinç seviyesini gittikçe düşürme işlevini yerine getirir.

Tüm bunlara rağmen içinde bulunduğumuz çağ sanatın çöküş çağı değildir. Aksine kapitalist sistem kendi kucağında, bu dünyayı yorumlamakla kalmayan onu değiştirme gücüne de sahip olan proletaryayı büyütmüştür. Çağımız bir toplumsal altüst oluş, bir proleter devrimler çağıdır. "Ya kapitalist barbarlık içinde çöküş, ya sosyalizm!" çağıdır. Bu dünyaya yabancılaşan, onu anlayamayan ve yalnızlık içinde kıvranan burjuva sanatçının amaçsız, topluma birşeyler anlatmaktan aciz, ucube sanatı her geçen gün biraz daha çökerken, sosyalist sanatçının geleceği kucaklayan bilinciyle yoğrulmuş, insanı toplumsal üretime ve paylaşıma dayanan özüne yeniden kavuşturan, topluma hitap eden ve onu eğiten, umut ve eylem dolu olan sosyalist sanat yükselişe geçecektir. Nasıl ki kapitalist barbarlık tüm çürümüşlüğü ve kokuşmuşluğu ile burjuva sanatında yankısını buluyorsa, proleter devrimler süreci de tüm haşmeti ve görkemiyle sanata yepyeni bir içerik kazandıracak, bu içerikse kendisini taşıyacak en mükemmel biçimi ortaya çıkaracaktır. İçinde bulunduğumuz dünyayı kavrama, onunla hesaplaşma ve onu radikal bir tarzda yepyeni bir öz ve biçimle yorumlama-işte proleter sanatın görevi budur. Proleter bilinçle yoğrulmuş sanat, gerçekliği kurgusal-düşsel bir yeniden yorumlanışla değiştirebilme gücüdür. Devrimcidir. İnsanı aydınlatan, ilerleten, yol gösteren, ona haz ve heyecan veren bir ütopyadır.

Sosyalist sanatın emekçi kitleleri eğitmek ve bilinçlendirmek doğrultusunda oynayabileceği önemli rol Türkiye devrimci hareketi tarafından günümüze dek ya tamamıyla gözardı edilmiş ya da gereken ciddiyetle ele alınmamıştır. Oysa sanat nasıl ki burjuvazinin elinde kitleleri uyuşturan bir afyon olabiliyorsa, sınıf bilinçli proletaryanın ve komünistlerin elinde geniş kitleleri harekete geçiren, bilinçlendiren bir silaha dönüştürülebilir. Bugün yaratılmayı bekleyen sanat küçük burjuvazinin tükenmiş devrimciliğinin popülist-arabeski değil, bilimsel sosyalist dünya görüşüyle dünyayı tüm derinliği ve karmaşıklığı ile çözümleyebilecek, devrimci çıkış yolunu gösterebilecek bir sanattır. Slogancı, anlaşılır olma kaygısıyla yüzeyselleşen, kendini toplumun verili bilincine göre uyarlayan bir sanatın bu ihtiyaca yanıt verip vermeyeceği açıktır. Kuşkusuz proleter sanatın kendini topluma anlatabilmesi, emekçi kitlelere köprü olabilmesi çok önemlidir. Ancak bunun yolu seviyesizleşmekten değil, proletaryanın ve emekçi yığınların sanat bilincini geliştirmekten, beğenisini yükseltmekten geçmektedir. Sosyalist sanat, yalnızca özüyle değil, ona uygun düşen estetiği-anlatım ustalığı ve biçimiyle de ulaşılan yepyeni bir düzey, bir doruk olabildiği ölçüde gerçek işlevine kavuşacaktır.

Alizadeh Javad

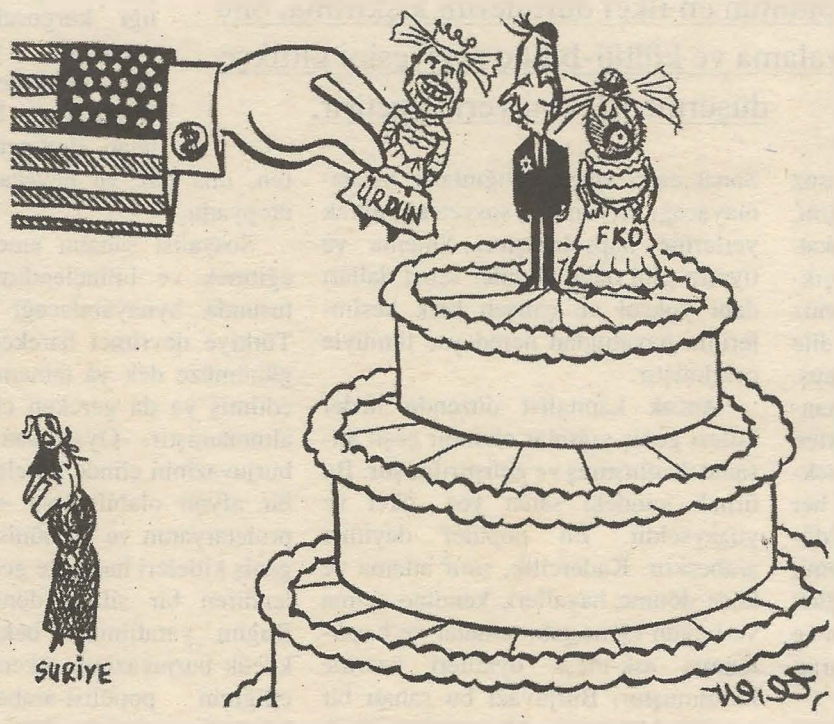
Yapıcıyla yapıcılar

Yapıcılar türkü söylüyor,
Yapı türkü söyler gibi yapılmıyor ama.
Bu iş biraz zor.
Yapıcıların yüreği
Bayram yeri gibi cıvıl cıvıl,
Ama yapı yeri bayram yeri değil.
Yapı yeri toz toprak,
Çamur, kar.
Yapı yerinde ayağın burkulur,
Ellerin kanar.
Yapı yerinde ne çay her zaman şekerli,
Her zaman sıcak.
Ne ekmek her zaman
Pamuk gibi yumuşak,
Ne herkes kahraman,
Ne dostlar vefalı her zaman.
Türkü söyler gibi yapılmıyor yapı
Bu iş biraz zor.
Zor ama
Yapı yükseliyor, yükseliyor
Saksılar konuldu pencerelere
Alt katlarında.
İlk balkonlara güneş taşıyor kuşlar
Kanatlarında.
Bir yürek çırpıntısı var
Her putrelinde, her tuğlasında, her kerpicinde.
Yükseliyor
Yükseliyor,
Yükseliyor yapı kan ter içinde.

1955
Nazım Hikmet

Ortadoğu'da "Yeni" Dünya Düzeni

Bölgede çeşitli siyasal biçimlere bürünen devrimci kaynaşmalar, bizzat Ortadoğu'daki emperyalist gerici düzene tepkinin bir ürünüdür. ve bu düzen varlığını sürdürdükçe de ortadan kalkmayacaktır. Emperyalistler bu gerçeğin bilincinde olduğu için tasfiye planını yaparken sorunu sadece devrimci hareketleri bir defaya mahsus ezmek, bastırmak olarak düşünmüyor. Hareketleri uzun vadede denetim altında tutmak için mevcut önderlikleri satın alıp ehlileştirme amacını güdüyor.

Ortadoğu, ekonomik ve jeopolitik özellikleriyle emperyalistlerin "Yeni" Dünya Düzeni'nde yakıcı öneme sahip bir bölgedir. Gerek yoğun emperyalist-kapitalist sömürünün ürettiği toplumsal devrimci kaynaşmalar; gerek bölgedeki gerici rejimlerin kendi aralarındaki karmaşık çıkar ilişkilerinden kaynaklanan çelişkiler; gerekse de emperyalistler arası nüfuz savaşının derinleştirdiği gerginlikler temelinde çeşit çeşit siyasal sorunun içiçe geçip düğümlendiği Ortadoğu, dünyanın en istikrarsız bölgesidir.

Geçmişte iki "blok"lu dünyada Ortadoğu'daki siyasal dengelerin ve güç ilişkilerinin belirlenmesinde, bu blokların çıkarları ve nüfuz savaşımları tayin edici rol oynuyordu. "Batı" emperyalist bloğu Ortadoğu'daki varlığını siyonist İsrail Devleti'nin ve kukla Arap krallıklarının kanlı rejimleri vasıtasıyla ayakta tutuyordu. SSCB'nin bölgedeki etkinliği, batılı emperyalistlerin hakimiyetini sınırlandıran, saldırganlığını frenleyen bir işlev görüyordu. "Doğu" bloğunun çözülüşü ve eski SSCB'nin Ortadoğu'daki nüfuz alanlarını batılı emperyalistlere peşkeş çekmesiyle birlikte, emperyalizm Ortadoğu'da tam bir kuşatma operasyonu başlattı. Amaç, SSCB'nin bıraktığı boşluğu doldurmak, bölgeye bütünüyle hakim olmak ve bu hakimiyeti güvence altına alacak ve pekiştirecek şekilde bölgedeki güç ilişkilerini ve siyasi dengeleri yeniden düzenlemekti.

Bölgedeki emperyalist hakimiyetin pekişmesi, hele içinde bulunduğumuz dünya kapitalist krizi koşullarında, emperyalist-kapitalist sömürünün daha da yoğunlaşması sonucunu doğuracaktı. Bu ise Ortadoğu halklarının sefaletini derinleştirecek ve bölgeyi her an patlamaya hazır bir cephaneliğe dönüştürecekti. Bu bağlamda emperyalist güçler Ortadoğu'nun "yeni düzen"ini belirlerken, sadece bölgenin hakimiyetini ele geçirebilmek için değil, daha da önemlisi bölgedeki hakimiyetlerini koruyabilmek için de, Ortadoğu barutunu ateşleyecek tek bir devrimci kıvılcıma dahi tahammül göstermeyeceklerdi.

Öyleyse her şeyden önce, bölgede geçmişin "kalıntısı" olan, ama artık emperyalizmle sınıf işbirliği temelinde "çözüm"e bağlanabilecek türden sürtüşmelerin önüne geçmek gerekiyordu. Irak'ın Kuveyt'i işgali bölgeye yönelik emperyalist kuşatma harekatını başlatmak için iyi bir fırsat olarak görüldü. Emperyalizm Irak halkını kana boğarak yaptığı güç gösterisiyle hem bölge halklarına dişlerini gösterdi, hem de yeni işbirlikçilerini devşirdi. Körfez Savaşı ile sadece Irak değil, Suriye, Libya, Cezayir vb. devletler de "yola" getirildi. SSCB'nin sahneden çekilmesiyle birlikte bu gerici diktatörlüklerin emperyalizme muhalefetlerinin maddi temeli de ortadan kalkmış oldu. Artık egemenliklerini sürdürebilmeleri bir takım imtiyazlar verme pahasına da olsa emperyalizm ile işbirliğini gerektiriyordu. Emperyalist güçler bu devletlere, kendileriyle aralarındaki çıkar çelişkilerini öne çıkartmamalarını ve bölge emekçilerine karşı saldırıyı yoğunlaştırarak, kaybettiklerini telafi etmeyi önerdi.

Ama hem bu işbirliğinin, hem de buna bağlı olarak emperyalizmin bölgedeki kuşatma operasyonunun önündeki başlıca engel, bölge halklarındaki yaygın anti-emperyalist bilinç ve çeşitli siyasi biçimler altında kendisini ortaya koyan, nesnel olarak emperyalizmin çıkarlarını tehdit eden devrimci halk hareketleriydi. Emperyalizmin bölgeye yönelik planlarını hayata geçirebilmesi için, bu bilincin söndürülmesi ve bu hareketlerin denetim altına alınması, tasfiye edilmesi gerekiyordu. Emperyalistler bu plan çerçevesinde öncelikle Filistin ve Kürt Ulusal Kurtuluş Hareketleri'nin tasfiyesini gündemlerine aldılar.

Tasfiye planı, devrimci halk hareketinin ezilmesi ve önderliklerinin ehlileştirilmesi üzerine kuruluyordu. Önderliğin ehlileştirilmesi, öncelikle mevcut hareketin denetim altına alınmasının ve ezilmesinin aracı olacaktı ama, işlevi sadece bununla sınırlı görülmüyordu. Bölgede çeşitli siyasal biçimlere bürünen toplumsal, devrimci kaynaşmalar bizzat Ortadoğu'daki emperyalist gerici düzenin bir ürünüdür ve bu düzen varlığını sürdürdükçe de ortadan kalkmayacaktır. Emperyalizm bu gerçeğin bilincinde olduğu için tasfiye planını yaparken sorunu sadece devrimci hareketleri bir defaya mahsus ezmek, bastırmak olarak düşünmedi. Hareketleri uzun vadede denetim altında tutmak için mevcut önderlikleri satın alıp ehlileştirme amacını güttü. Bundan da öte, bu hareketleri kendi aralarındaki rekabette ve bölge devletlerine karşı nüfuz savaşımında bir koz olarak kullanmanın, böylece hareket alanlarını ve manevra kabiliyetlerini geliştirmenin hesapları yapıldı.

Bu planın uygulanması doğrultusunda ilk adımlar Filistin sorunu ile atıldı. ABD önderliğindeki emperyalistler planlarını hayata geçirirken, Filistin sorununun "çözüm"ünü sadece Filistin-İsrail devleti ilişkileri kapsamında ele almadılar. Kuşkusuz öne çıkan amaçlardan biri Filistin Ulusal Kurtuluş Mücadelesi'nin devrimci dinamiklerini boğmaktı. Ama bir yandan da bu "anlaşma" ile hedeflenen, İsrail Devleti'ni Arap halklarına şirin göstererek, siyonizme ve emperyalizme karşı oluşmuş bilinci zayıflatmak, böylece bölge içinde İsrail eliyle yürütülecek emperyalist kuşatmanın önünü açmaktı. Bugünlerde gündemde olan Ürdün-İsrail anlaşması emperyalist kuşatma operasyonunda yeni bir hamlenin ifadesidir.

Emperyalizm ile işbirliğine yatkın olan Filistin burjuvazisinin hakimiyetindeki FKÖ emperyalist "çözüm"e kolayca adapte oldu. FKÖ ve Arafat bugün emperyalizmin sadece bölgedeki maşası değildir. Aynı zamanda Filistin halkına ve özellikle emekçi kesimlerin ulusal ve sınıfsal taleplerine karşı emperyalizmin ve siyonizmin jandarmalığı görevini de üstlenmiş durumdadır.

Emperyalizm FKÖ'ye, "ya seni kana boğacağım, yada benim hesabıma sen kendi halkını kana boğacaksın" ikilemini dayattı. Gücünü burjuvazinin maddi desteklerinden değil, halkın emekçi kesimlerinin devrimci mücadelesinden alan bir ulusal kurtuluş hareketinin bu "ikilemi" boşa çıkartması, bu "dayatma"yı kabul etmemesi mümkündü ve tek çıkar yol da buydu. Ama FKÖ önderliği böyle bir karaktere ve dinamiğe sahip olmadığı için, emperyalizmin Ortadoğu planına adapte oldu. Sorununun kapsamı ve derinliği, ulusal ezilmişliği besleyen sınıfsal sömürü, ulusal kurtuluş hareketinin öyle bir hamlede boşa çıkartılamayacak olan birikim ve dinamikleri gözönüne alındığında, Filistin sorununda emperyalist "çözüm"ün ve genel olarak Ortadoğu planlarının hiç de kolay bir başarı şansına sahip olmadığı kavranabilir.

FKÖ ve Arafat emperyalizmin "çözüm"üne uyum sağladı. Bundan sonra, zaferi belirleyen Filistin halkının mücadelesi olacaktır.

"Barış" Süreci Tekliyor

FİLİSTİNLİ EMEKÇİLERİN İSYANI

Yaser Arafat ve FKÖ'nün "balayı" dönemi beklenilenden de kısa ömürlü olacağa benziyor. Arafat'ın Gazze Şeridi ve Eriha'ya yaptığı "tarihi" ziyaretin fiyaskosu, aynı günlere tekabül eden Filistinli tutuklularla dayanışma grevi ve ardından 17 Temmuz günü patlak veren Filistinli emekçilerin ayaklanması, FKÖ'nün teslimiyet politikasına kısa süre içinde ardarda vurulmuş birer darbe oldular.

Gelişmeler gösteriyor ki otonomi anlaşmasının yarattığı "barış dinamiği" Filistinli emekçilerin mücadele azmini ve geleneğini erozyona uğratmaya, köreltmeye yetmedi. Zira özerk bölgelerde yaygın bir hareketlilik yaşanıyor. Gerici emperyalist medya gelişmeleri kasten görmezden geliyor, küçümsüyor ya da çarpıtmaya çalışıyor. Hatta bölgeye yapılan diplomatik ziyaretler ve İsrail-Ürdün pazarlıkları ön plana çıkartılarak mücadele dinamiklerinin sesine sansür uygulanıyor.

17 Temmuz günü Erez kapısında Filistinli emekçilerin öfkelerini gizlemeleri mümkün olmadı. Binlerce işçinin öfkesi zihinlerde İntifada'nın en görkemli günlerini çağrıştırdı. Yüzlerce İsrail otobüsü ateşe verildi, mağazalar, benzin istasyonları tahrip edildi. Aynı anda Gazze'de, Hebron'da, Ramallah'ta binlerce Filistinli sokaklara dökülerek FKÖ'nün "barış anlaşmasına" olan muhalefetlerini dile getirdiler.

Erez kapısında işçilerin öfke ve kararlılığı karşısında FKÖ'nün polisleri de işçilerden yana tavır almak zorunda kaldılar. Oysa bu polisin esas misyonu FKÖ ve Arafat'ın otoritesini kitlelere zorla kabul ettirmek, İntifada'yı bastırmak, Filistinli emekçilerin "taşkınlıklarını" engellemektir. İki Filistinli'nin ölümü ve yüze yakınının yaralanmasına neden olan bu ayaklanmanın ardından, Filistinli örgütler üç günlük genel grev çağrısında bulundular ve yas ilan ettiler.

Otonomi anlaşması yürürlüğe girmeden önce her gün 60.000 Filistinli işçi Erez kapısından geçerek İsrail'de çalışmaya gidiyorlardı. Şimdi ise İsrail bu sayıyı 21.776'ya indirdi. Giriş kapısındaki kimlik kontrolü ve formalitelerin karmaşıklığı ve keyfiliğinin neden olduğu isyanın asıl sebebi başkadır. Gazze Şeridi'nde Filistinli çalışabilir nüfusun %60'ı işsizdir. İsrailli işverenler Filistin özerk bölgelerini birer işgücü gettosu olarak kullanmak ve işçileri en ucuz ücretle çalıştırmak istiyorlar. Filistinli emekçilerin ayaklanması, istihdam olanaklarının kısılmasına karşı bir tepkidir.

Filistinli emekçilerin öfkesinin anlaşılır nedenlerden dolayı İsrail'e yönelmesi, fenomenin henüz açığa çıkmayan diğer boyutunu kararmamalıdır. Bu isyan aynı zamanda FKÖ ve Arafat'a da bir uyarıdır. İsyan böyle bir tepkinin mevcut olduğunu gösteriyor. Filistin emekçilerinin istihdam sorununda Filistin özerk idaresi, yani Arafat ve FKÖ sorumludur.

Otonomi anlaşmasının yarattığı "barış dinamiği" bazı vaatler üzerine şekillendi. Bu vaatlerin başında Filistin halkının yaşam koşullarının düzeltilmesi geliyor. İş, eğitim, sağlık, konut vb. vaatler görece de olsa FKÖ'nün teslimiyet çizgisinin mesafe almasında önemli rol oynadılar. Otonomi anlaşmasının yürürlüğe girmesi ile birlikte, Filistin özerk idaresi ve onunla birlikte "barış dinamiği" diye adlandırılan teslimiyet çizgisi bugün bir pratik sınav sürecine girmiş bulunuyor. Bu pratik, otonomi anlaşmasının gerçek niteliğini açığa çıkarıyor. Yakın gelecekte Filistin halkı somut ve acil beklentilerini Arafat'a ve onun otonomi anlayışına yöneltmek durumunda kalacakdır. Bu durumun verdiği sıkıntılar sonucudur ki Arafat bir ağlama duvarı arıyor. Her gittiği yerde para talep ediyor.

Dolayısıyla Filistinli emekçiler özerkliğin bir veresiye idare kurma olduğunu kavradıkları oranda, Arafat ve FKÖ'nün etekleri tutuşacaktır. Emperyalist güçler de Arafat'ın işini zorlaştırıyorlar, verdikleri sözü tutmuyorlar. Otonomi anlaşmasını imzalaması karşılığında FKÖ'ye 1994 yılı için 720 milyon dolar vaat edilmişti. Bugüne kadar bu miktarın sadece 47,5 milyonu ödendi. Bu da özerk idarenin günlük harcamalarını zor karşılıyor.

Geçenlerde bölgeyi ziyaret eden ABD Dışişleri Bakanı Warren Christopher'a Arafat'ın ilk sözü *"Gazze Şeridi yakında açlıkla karşı karşıya kalacaktır"* oldu. Christopher ise, *"Sizi kollarınızı sıvamaya ve gelecekteki devletinizi ekonomik bir kaplan yapmak için işe koyulmaya çağırıyorum"* nasihatında bulundu. ABD'nin Filistin özerk idaresine yaptığı yardım ise birazı nakit olmak üzere 5 milyon dolar değerinde askeri araçtan oluşuyor.

Görünen odur ki, Arafat ve FKÖ kısa süre içinde Filistinli emekçileri oyalamakta ciddi zorluklarla karşılaşacaklardır. Mücadele dinamiklerinin canlı kalması, FKÖ'nün tamamen teşhir olma sürecine girmesiyle birlikte, Filistin emekçilerinin ve halkının mücadelesine yeni bir biçim ve düzey kazandıracaktır. Bölgede tezgahlanan "toplu barış" planları Filistin halkının haklı mücadelesini boğmaya yetmeyecektir.

Filistin halkının FKÖ'yü dıştalamasına zaman ve fırsat tanımamak için ABD bölgedeki diplomatik atağını yoğunlaştırıyor. Filistin sorununa kalıcı bir çözüm bulunmuş izlenimi verilerek "toplu barışın" Ürdün boyutu gündeme getirildi. Çok geçmeden Suriye de pazarlık masasına oturtulacak. Böylece bölgede İsrail'in çıkarlarını garantiye alan ve ABD'nin etkinlik ve itibarını pekiştiren bir anlaşmaya varılması planlanıyor.

Otonomi anlaşmasının yarattığı "barış dinamiği" Filistinli emekçilerin mücadele geleneğini köreltmeye yetmedi. Emperyalist medya gelişmeleri görmezden gelip çarpıtarak "barış dinamiği"ni suni olarak canlı tutmaya çalışıyor.

Emperyalist Almanya Öne Çıkıyor

Almanya, iki farklı yönden gelen gelişmelerle uluslararası politik arenada ön plana çıktı. Bunlardan birincisi ABD Devlet Başkanı Clinton'un Almanya'nın uluslararası politikada lider rolünü kabul ettiğini açıklaması oldu. İkincisi ise Alman Anayasa Mahkemesi'nin ülkenin dünyanın her yerine işgal kuvvetleri gönderebileceğini açıklaması idi.

İkinci Emperyalist Savaş'tan sonra Almanya'nın politik ve askeri bakımdan hareket olanağı sınırlandırılmıştı. Ülke ikiye bölünmüş ve Batı Almanya emperyalistler tarafından işgal edilmişti. İşgalci emperyalist ülkeler Almanya'nın hareket özgürlüğünü, özellikle anayasaya konulan bazı maddelerle kısıtladılar. Böylece Almanya'nın politik gücü kontrol altında tutulmak isteniyordu.

Almanya'nın "süper" bir ekonomik güç olması, fakat bu gücün politik ve askeri açıdan azami şekilde kullanılmaması, geçmişten bugüne Alman tekellerini sürekli rahatsız etti. Buna rağmen Alman tekelleri geçmişte bir çok nedenden dolayı kendi anayasalarını değiştirmek istemediler. Çünkü o zamanın politik dengeler buna izin vermiyordu. Ülkenin tamiri için kredi gerekti. Demokratik Almanya'nın ilhak edilebilmesi için diğer emperyalistlerin desteğine ve yardımına ihtiyaç duyuluyordu. Soğuk savaş koşullarında Batı Almanya bağımsız politik bir güç olmanın önündeki engelleri kaldırma olanağı bulamadı. Alman anayasası adeta Almanya'nın politik gücünün kısıtlanmasının simgesi oldu.

Bugün Alman anayasasının tek kelimesinin bile değiştirilmeden bu engelin aşılabilmesi tam bir ikiyüzlülüktür. Bir kaç yıl önce bağımlı ülkeleri işgal yetkisi olmayan ülke, bugün anayasa değiştirilmeden fakat farklı yorumlanarak işgal yetkisine sahip oldu. Geçmişte de anayasa tekellerin ihtiyaçları doğrultusunda yorumlanmıştı. Mesela 1955'te ülkenin silahlanma hakkının olduğu sonucuna varıldı. Daha sonra Doğu Almanya'yı resmen tanımayan Batı Almanya, bu ülkeyle fiilen ilişki kurabildi. Bugün ise Alman tekellerinin Anayasa Mahkemesi, NATO ülkelerinin dışına da asker göndermeyi onayladı.

Karlsruhe'deki mahkeme, dışarıya asker gönderip göndermeme sorunuyla burjuva parlamentonun ilgilenmesinin doğru olduğuna karar verdi. Bu karar aslında anayasayı rafa kaldırıyor, bütün yetki ve güç artık anayasal engellerden kurtulmuş parlamentonun oluyor.

Ne var ki, Almanya hala daha kapitalist dünya sisteminin kurumlarında kendi ekonomik gücüyle orantılı bir şekilde temsil edilmiyor. Mesela BM Güvenlik Konseyi'nde daimi üye değil, veto hakkı yok. IMF ve Dünya Bankası'nda ağırlığını istediği şekilde ortaya koyamıyor. Bu durum hızla değişecektir. Alman emperyalizminin bugünkü gücü bunu fazlasıyla olanaklı kılıyor.

Ruanda Trajedisi Devam Ediyor

Emperyalizmin Barbar Yüzü

Bilinçlice planlanmış ve uygulanmış olan toplu katliamın esas sorumluları unutturulmaya çalışılıyor. Emperyalist haydutlar sanki faili meçhul bir cinayet işlenmiş gibi davranıyorlar. Oysa çok iyi biliniyor ki bu vahşetin sorumluluğu esas olarak Fransız emperyalizminin omuzlarındadır. Kigali'deki insan kasaplarını eğiten, silahlandıran, destekleyen, teşvik eden, kelimenin tam anlamıyla doğrudan yönlendiren Fransız emperyalizmidir. Empeyalist güçler sorunun bu yönünü unutturmaya çalışıyorlar.

Ruanda sorununu bir kez daha konu edinmek zorundayız. Bir kaç ay gibi kısa bir zaman dilimi içinde bu ülke halkının maruz bırakıldığı trajediyi, yıkımı ve acıyı teşhir etmede, kınamada en ağır terimler bile hafif kalıyor. 8 milyon nüfuslu bir ülkede bir milyonu aşkın insanın katledilişini, 4 milyona yakının toplu göçe zorlanmasını, açlık, susuzluk ve kolera salgınıyla başbaşa bırakılmasını ifade edebilecek güçte terim bulmak gerçekten de zor.

Kigali'de iktidar el değiştirdi ama Ruanda halkının trajedisi her gün yeni boyutlar kazanarak sürüyor. Ruanda Yurtsever Cephesi (FPR) önderliğinde oluşturulan yeni iktidar, niyeti ne olursa olsun, Kara Afrika'da sık sık tanık olunan iktidar değişiklikleri kategorisine girmek zorundadır. Afrika'yı bir savaş alanına dönüştüren emperyalizmdir. Bu kıtayı talan eden, sömüren, tüm zenginlikleri gaspederek metropollere taşıyan, insanlarını aç ve susuz bırakan emperyalizmdir. Bu kıta halklarını boyunduruğu altında tutmak için bölen, bölmek için aile, aşiret, kabile çelişkilerini canlı tutan, körükleyen, sistematik olarak bu toplumlara kin ve nefret şırınga eden emperyalizmdir.

Ruanda tekil bir örnek değildir. Afrika kıtasındaki iktidarların ezici coğunluğu emperyalizmin doğrudan müdahalesi sayesinde ayakta kalabilmektedir. Örneğin, Diktatör Mobuto 10 milyar doları aşkın özel bir servete sahipken, Zaire'de yıllardır okullar kapalı, hastaneler ilaçsız, memurlar maaşsız... Askerler ve polis hırsızlık ve gasp yoluyla maaşlarını tahsil etmeye çalışıyor. İsviçre, geçenlerde boğazına kadar borçlanmış ve dilenci konumuna girmiş Zaire diplomatlarını sınırdışı etmek durumunda kaldı.

Ruanda emekçileri ve halkı emperyalist hegemonyaya, yeni sömürgeci ilişkilere son vermedikçe, onun her soydan yerli işbirlikçilerini kesin bir yenilgiye uğratmadıkça, sık sık maruz bırakıldıkları trajedilerin sonu gelmeyecektir. Bu nedenle Kigali'deki yeni iktidarla birlikte Ruanda halkının tarihinde yeni bir sayfa açıldığı iddia edilemez. Sorunun trajik boyutu dışında yaşanan en önemli gelişme, Ruanda'da emperyalist egemenliğin el değiştirmesidir. Fransa bundan bir kaç on yıl önce Belçika'dan "aşırdığı" bu sömürgesini, bugün ABD'ye kaptırmıştır. Sorunun özü budur.

FPR'nin Kigali'yi ele geçirmesini ilk selamlayan ABD Dışişleri Bakanı Warren Christopher oldu. Bugüne kadar FPR'ye sağladığı görece gizli desteğe açık nitelik kazandıran ABD, sürecin hızla FPR'nin lehine ilerlemesi ile birlikte "iyi niyet" jestlerinin dozunu arttırdı. Eski rejimin atadığı Ruandalı diplomatları hemen sınırdışı etti. Yeni rejimi tanıdı ve mültecilere yiyecek yardımını bahane ederek bölgeye asker sevketti. Bu gelişmelere paralel olarak FPR ve ABD'nin birbirlerine karşılıklı iltifat yağdırmaları, Kigali'deki yeni iktidarın hangi emperyalist gücün güdümünde olduğunu açıkça sergiliyor. Ruanda sorununun diğer muhatabı Fransız emperyalizmi ise, düne kadar bölücü ve terörist diye nitelendirdiği FPR iktidarını hemen tanıdı. İşbirliği olanaklarını araştırmak için Kigali'ye temsilci gönderdi. Böylece Ruanda'yı baştan başa kana bulayan ve resmen boşaltan Fransız emperyalizmi, kıtadaki hegemonyasında açılan gediğin büyümesini engellemek için hummalı bir faaliyet yürütmek zorunda kalıyor. Bu nedenle Ruanda'da emperyalizmin sergilediği vahşi oyunun tüm sahneleri oynanmış değil henüz.

Gelinen aşamada bilinçlice planlanmış ve uygulanmış olan bu toplu katliamın esas sorumluları unutturulmaya çalışılıyor. Emperyalist haydutlar sanki faili meçhul bir cinayet işlenmiş gibi davranıyorlar. Birbirlerinin kuyruklarına açıktan basmak istemiyorlar. Oysa çok iyi biliniyor ki bu vahşetin sorumluluğu esas olarak Fransız emperyalizminin omuzlarında duruyor. Kigali'deki insan kasaplarını eğiten, silahlandıran, destekleyen, teşvik eden, terimin gerçek anlamıyla doğrudan yönlendiren Fransız emperyalizmidir. Emperyalist güçler sorunun bu yönünü unutturmaya çalışıyorlar.

Katliamın ardından gündeme gelen büyük ölçekli toplu göç sorunu konusunda da benzer bir tavır takılınıyor. Dikkatler göçün başlamasından sonra beliren açlık, susuzluk ve kolera salgını gibi konulara yöneltilerek göçün esas nedenleri hasıraltı edilmeye çalışılıyor. 4 milyon insanın FPR korkusu sonucu ülkeyi terkettikleri, olayın bir kitle paniği olduğu iddia ediliyor. Bu gelişmelerin, Fransız emperyalistleri tarafından çarpıtılmasıdır. Olaylar kronolojik olarak sıralandıklarında görülecektir ki, toplu göç kasıtlı olarak ve stratejik bir yatırım amacıyla başlatılmıştır.

Ruanda'da kan gövdeyi götürürken Mitterand, "*egemen bir ülkenin iç işlerine karışmak istemediğini*" ifade etmişti. Ancak FPR gerillaları hızla ilerlemeye devam ederken, düzenli ordu FAR ve milisler aynı hızla bozguna uğradılar. Ve aynı Mitterand, Ruanda'nın elden çıktığını görünce, başlangıçta seyirci kalmayı tercih ettiği vahşeti bahane ederek "Turquoise" operasyonunu devreye soktu. Fransız ordusunun en iyi birlikleri ülkeye sevkedilerek oluşturulan "Güvenlik Bölgesi", yaşama savaşı veren ve temel ihtiyaçlarını karşılayamayacak durumda olan her Ruandalı'nın sığınabileceği bir "misafirhane" olarak tanıtıldı. Ama öncelikle bu "misafirhane" de bakıma alınanlar Ruanda halkının cellatları, yani eski yönetimin ileri gelenleri oldular.

Fransız emperyalizminin bu gövde gösterisi, FPR'nin Kigali'yi ele geçirmesini ve ülkenin beşte dördünü kontrolüne almasını engellemeye yetmeyince, ülkenin tamamen boşaltılmasının yolları arandı. Fransız emperyalistleri, devrik rejimin radyosu "Radio des Milles Colines" aracılığıyla, FPR gerillalarının geçtikleri yerde canlı bırakmadıkları, intikam için tüm Hutular'ın katledileceği ve tek kurtuluşun ülkeyi terketmek olduğu yalan propagandasını sürekli yaydı. Masum insanlar tek haber kaynakları olan bu radyonun iddialarına kandı ve kitleler halinde ülkeyi terketmeye başladılar.

Fransız emperyalistlerinin devrik rejimin arta kalan subaylarıyla birlikte hazırladıkları ve uyguladıkları bu ülkeyi boşaltma politikasının amacı, FPR iktidarının altını boşaltmaktı. FPR'nin askeri zaferini pekiştirdiği ve toplu göçün başladığı günlerde, Fransız Dışişleri Başkanı Alain Juppe bir yandan yeni iktidarı tanıdığını ilan ederken, öte yandan da tezgahlanan bu göç senaryosunu FPR'ye karşı koz olarak kullanmayı ihmal etmedi: "*FPR halkın %85'ine karşı iktidarı alamaz, çoğunluğu da hesaba katması gerekir., Yoksa iktidarı kısa ömürlü olur.*" dedi.

Ruanda halkının kanı dökülerek tezgahlanan bu iğrenç oyunlar emperyalistler arası rekabetin vardığı boyutu gösteriyor. Fransa halen Ruanda'dan umudu kesmiş değil. Devrik rejime sadık askeri kadroları ve sivil milisleri Zaire'de yeniden iktidarı almak için örgütlemeye çalışıyor. Diğer taraftan ise ABD'nin güdümündeki FPR, Fransa'nın bu hummalı faaliyetini etkisiz kılmak için oluşturduğu yeni iktidara eski rejim alehtarı Hutu partilerini ortak etmeye özen gösteriyor. Hatta devlet başkanlığına ve başbakanlığına Hutu kökenliler atandı.

Gelişmeler gösteriyor ki, Ruanda emperyalist güçler için bir egemenlik mücadelesi alanı olmaya devam edecektir. Afrika halklarının enerjilerinin şu yada bu emperyalistin potasına akıtılmasıyla bu durumdan kurtulmak mümkün değildir. Tersine kurtuluşun namluları, emperyalistlerin vesayetine ve hegemonyasına, yerli işbirlikçilerine, kısacası dayattıkları barbar düzenin kendisine yöneltilmelidir.

Ruanda emekçileri ve halkı emperyalist hegemonyaya, yeni sömürgeci ilişkilere son vermedikçe, onun her soydan yerli işbirlikçilerini kesin bir yenilgiye uğratmadıkça sık sık maruz bırakıldıkları tarjedilerin sonu gelmeyecektir.
Bu nedenle Kigali'deki yeni iktidarla birlikte Ruanda halkının tarihinde yeni bir sayfa açıldığı iddia edilemez.
Yaşanan yalnızca emperyalist egemenliğin el değiştirmesidir .

KIZIL POSTA

İyi Olan Her Şey Sosyalizmdedir

Ben kısa bir süre önce Maret'ten işten atılan, *Kızıl Bayrak* okuru bir işçiyim.

1992 yılında, toplu sözleşmedeki uyuşmazlık nedeniyle grev önlüklerimizi giyerek, üretimden gelen gücümüzü ortaya koyduk. 6 ay kadar süren grevimiz süresince işveren bize dolaylı yollardan saldırdı. Evlerimize tehdit mektupları yolladı. Bizse işverenin ikiyüzlü, azgınca saldırıları karşısında geri adım atmadık. Ve bu 6 ayda sendikamız Tek-Gıda İş'i hiç yanımızda görmedik. Grevimizi kırmak isteyen o zamanın İstanbul Büyük Şehir Belediye Başkanı Nurettin Sözen, Aydınlı'daki mezbahasında Maret adına kesim yaptı. Kısacası sözde bu "emek" yanlısı Belediye Başkanı grevimizi kırmak için elinden geleni yaptı.

Tek Gıda-İş Trakya ve Marmara Bölgesi Başkanı Özcan Mete ise bize, "tabana sormadan hiçbir şeyi imzalamam" demişti. Bu alçak işbirlikçi, bırakınız tabana sormayı, şube yönetimine bile sormadan bizleri sattı. '92'den 93'e kadar olan süredeki alacaklarımızı da işverene peşkeş çekti. O onurlu grevi sona erdirdi.

5 Nisan'da sermayenin işçi ve emekçi kitlerere daha azgınca saldırması anlamına gelen paket açıldı. Bunu fırsat bilen Maret yönetimi de ayağına iyice yer yaptı, işçilere saldırılarını artırdı. 6 ay grev yaşamıştık ya, onun öcünü alacaktı. Gün geldi, izinler feshedildi. Biz de karşı koyduk. Yine o alçak Özcan Mete geldi, işverenle anlaştı, 65 işçi işten çıkarıldı.

Biz işçiler, 17 Temmuz pazar günü toplantı yapmaya karar verdik. Pazar günü şubeye gittik. Başkan Özcan Mete yine yoktu. Gelseydi nasıl bir sermaye uşağı olduğu bir kez daha ortaya çıkacaktı. Özellikle benden büyük bir tepki görecekti.

O toplantıda üretimden gelen gücümüzü kullanmak kararı aldık, ve ertesi gün uyguladık, işi yavaşlattık.

Mesai bitimine doğru bizi müdüriyete çağırdılar. İşten çıkarıldığımızı bildirerek çıkışlarımızı imzalamamızı istediler. Biz bütün işçiler işbırakarak, fabrikayı işgal ettik. Ertesi sabah, o alçak Özcan Mete fabrikaya geldi, şöyle dedi: "Arkadaşlar, işveren atılan işçilerin kesinlikle geri alınmayacağını söylüyor. Atılanlar zaten atılmış, atılmayanları da noter getirtip 17/2'den atarlar. Haberiniz olsun, ona göre karar verin." Bu alçak bu türden tehditler savurarak, işçilerin direncini kırdı ve işçilerde bir panik yarattı. İşçiler gruplar halinde bölünüp, direnişten vazgeçtiler. İş akdi feshedilen insanlar çıkışlarını imzaladı. Çalışan işçiler işten çıkarılanları yolcu ettiler. Bu arada dış kapıda bölge başkanına saldırdılar. Özcan Mete bekçiler tarafından koruma altına alındı. Orada Özgürlük Türküsü söylenirken bütün işçiler ağladılar ve haykırdılar. Ama ne yazık ki ağlamak hiçbir şey ifade etmiyordu. Ağlamak yerine direnmek gerekiyordu, hem de militanca, bedenini ortaya koyarak savaşmak...

Tüm komünistlere sesleniyorum. Artık bekleme günü değil, komünistlere düşen görev tek yumruk, tek barikat olup sosyalist devrimi gerçekleştirmektir. Yarın demeden, hemen bugün... Çünkü mutluluk, insanlık, sevgi, yaşam, onur, özgürlük, bütün iyi olan her şey sosyalizmdedir.

Saygılarımla, **Bir Proleter,**

"İnsanlık Onuru İşkenceyi Yenecek!"

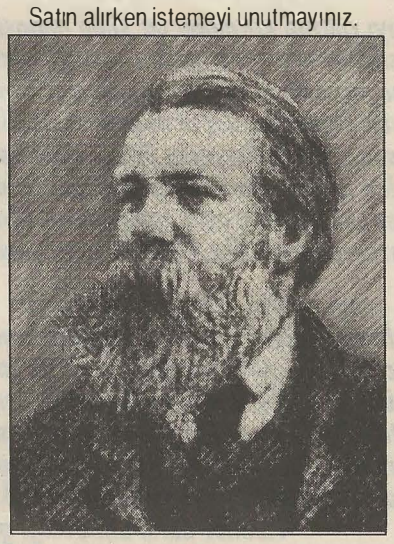
Sermaye iktidarı sıkıştıkça kuyruğuna basılmış köpek gibi oraya buraya saldırıyor. Kendisine yönelmiş en ufak bir muhalefete dahi tahammül edemiyor. İşkence, tecavüz, yargılı-yargısız infaz vb. gibi barbarca yöntemlerle karşı koymaya çalışıyor. Sermaye ve onun kirli devleti teröre öylesine pervasızca başvuruyor ki kendi televizyon kanallarında çırılçıplak gerilla görüntülerini terörist damgası vurarak göstermekten çekinmiyor. Ya da sokaklarda kimlik kontrolü yapan polisler adlarını ve doğum yerlerini beğenmedikleri gençleri karakollara götürüp dövebiliyorlar.

Dün sadece sosyalistler/devrimciler için geçerli devlet terörü, bugün artık her vatandaşa uygulanıyor. Nasıl ki Bahçelievler'de devrimci bir bayan öğrenciye tecavüz edilebiliyorsa aynı mantık, Urfa Cezaevi'nde adli tutuklu olan Leyla Karabük için de geçerli olabiliyor. Ring şöförü ve astsubay tarafından L.Karabük adlı tutuklu tecavüze uğruyor. Bu sermayenin uşakları kolluk kuvvetlerinin nasıl bir ruh hali içinde olduklarını gösteren yalnızca bir örnektir.

Polisin, jandarmanın, korucunun yaptıklarını her zaman teşhir edelim. Onların tüm terör aygıtlarına rağmen güçsüzlüklerini önlerinde diz çökmeyerek gösterelim. İşkencede (bu tecavüz de olsa) düşmana teslim olmayalım, onurlu bir direnişi seçelim. İnsanlık onuru işkenceyi yenecek!

Betül FİLİZ/İSTANBUL

Bilimsel sosyalizmin kurucu ve önderlerinden Friedrich ENGELS 5 Ağustos 1895 tarihinde öldü. Eserleri 99 yıl sonra komünistlerin ellerinde ışık olmaya devam ediyor. Anısını yaşatma çabasına katkı amacıyla *Kızıl Bayrak* sizlere F.ENGELS'in büyük boy renkli bir fotoğrafını armağan ediyor. Satın alırken istemeyi unutmayınız.

Kızıl Bayrak Dalgalanacak! Kızıl Bayrak Susmayacak!

Çıktığından beri her sayısı toplatılan, çalışanları sık sık gözaltına alınan gazetemizin, bu kez de merkez bürosu basıldı. Gerekçe göstermeksizin büromuzu basan, pankartlarımıza el koyan ve dört çalışanımızı gözaltına alan polis baskını dergimizin çıktığı gün yaptı. Böylece, dağıtımımızı engellemeyi amaçlayan siyasi polis gözaltına aldığı arkadaşlarımızı döverek hakaret etti. Bir çalışanımız 15 gün iş göremez raporu alacak şekilde dövüldü.

Burjuva devletin diğer bekçileri de boş vurmadı. Geçmiş diğer sayılarda olduğu gibi, bu sayımız da DGM tarafından "Sermayenin Yalan Makinası: Medya" başlıklı yazımızda ve "Kürt Sorununda 'Ez ve Çöz' Formülünün İkilemi" başlıklı okur mektubunda "bölücülük" yapıldığı gerekçesiyle toplatıldı.

Söylemeye gerek yok ki Adana büromuz bir kez daha basıldı.

Burjuvazinin ve katil sürülerinin ellerindeki bayrak sömürünün, zulmün, baskı ve işkencenin bayrağıdır. Burjuvazi Kürt halkının kanını dökerken, devrimci ve sosyalist aydınlara saldırırken elinde işte bu kanlı bayrağı taşıyor. Burjuvazi ve uşaklarının anlayamadıkları şey şudur: Bütün saldırganlıklarına rağmen bayrakları onlara kefen olacaktır. Ellerinde özgürlük ve sosyalizmin kızıl bayrağını taşıyan komünistler ise, onurla taşıdıkları bu bayrağı kapitalizmin bağrına dikeceklerdir.

Kızıl Bayrak Yükselecek! Sosyalizm Kazanacak!

Kızıl Bayrak Emekçilerine

Merhabalar,

Derginizin 2. ve 3. sayılarını aldık. Değerli bilgilerinden yararlandık. Teşekkür ediyoruz.

3. sayının arka kapağını -eksik de olsa- Ölüm Orucu Şehitleri'ne ayırmanız ve o çarpıcılıkta düzenlemeniz dost olarak bizi memnun etti.

"*Yoldaşların şahadetinden gerekli anlamı çıkaramıyorsa, varolan yanlışlığını doğruya çeviremiyorsa, o kişiden korkmak gerekir!*" Temel anlayış ve yaklaşım bu olmalıdır. Ki bunun çabası içinde olduğunuzu, düşmanın binbir çeşit baskısına göğüs gerdiğinizi, önemli fedakarlıklarda bulunarak değerli başarılar sağladığınızı görüyor ve buna seviniyoruz. Bu sevinçle başarılarınızın devamını diliyor, siz tüm dergi emekçilerine devrimci selam ve sevgilerimizi gönderiyoruz.

SAYGILARIMLA,

Celalettin DELİBAŞ

Selam olsun

Selam olsun yedi kat yerin dibinden gelip

Onyedi kat yeryüzüne ışık saçanlara

Selam olsun kara toprağa özgürlük

Tohumları serpenlere

Ve korkmadan toprağa düşenlere

Selam olsun gökyüzünden düşen

Özgürlük tohumlarına can veren

Billur taneli yağmura

Selam olsun elinde kızıl bayrak

Ve omuzunda iş çantasıyla

Yürüyen devrimci işçiye

Selam olsun sosyalizm için mücadele

Alanlarında olanlara

Devrimci selamlar

D.Nalçi/PARİS

Kızıl Bayrak, 15 Günlük Sosyalist Siyasal Gazete, Sayı:5, Sahibi ve Yazı İşleri Müdürü: Ayşe Öztürk, EKSEN Basım Yayın Ltd. Şti.
İSTANBUL MERKEZ: Tiryaki Hasan Paşa Cad. Osman Kafkas Han. No: 54/3, Aksaray Telefon/Fax: 0 (212) 632 73 56
ADANA: Cemal Gürsel Cad. Shell Karşısı, Vakıf İşhanı Kat:3 No:306 Telefon: 0 (322) 351 36 84
ANKARA: Tuna Cad. Çanakçı İşhanı No: 11/60, Kızılay Telefon: 0 (312) 433 13 29, **İZMİR:** 853. Sok. Bilen İşhanı No:6/604 Konak Telefon/Fax:0 (232) 445 21 50
BASKI : Yeni Asya Gazetecilik Matbaacılık ve Yayıncılık Sanayi ve Ticarat A.Ş. İSTANBUL Tel: 0 (212) 655 88 59

Hiroşima

Kore Vietnam Küba Libya Panama Guetamala Irak Lübnan Etiyopya Haiti

Sırada neresi var?

"Kapitalizm savaş ve barbarlık demektir."
Kapitalizmin bu sık kullanılan tanımına en iyi uyan örnek ABD'nin II. Dünya Savaşı sona ererken 6 Ağustos'ta Hiroşima ve 9 Ağustos'ta Nagasaki'ye attığı bombalardır. Bu bombaların gücüyle yüzbinlerce insan ölmüş, bir o kadar ise yaralanmıştır. Bu kentlerin çevresinde yaşayan insanlarda kanser hastalıkları görülme oranlarındaki artış ise kapitalizmin barbarlığının farklı bir boyutudur.

II. Dünya Savaşı sonunda Japonya'da 2 milyon asker ve sivil, tüm dünyada ise 60 milyona yakın insan yaşamını yitirmiştir. Emperyalistler için savaş, yağmalama yarışının şiddet araçlarıyla sürdürülmesinden başka bir şey değildir. Yeni pazarlar elde etmek, petrol bölgeleri gibi stratejik bakımdan önemli toprakları tam denetim altına almak vb. için itina ile besledikleri özel ordularını halkların üzerine sürmekten kaçınmazlar.

1945 yılında Japonya'da kullanılan bomba o tarihe dek insanlığın gördüğü en korkunç silah idi. Nazi Almanyası'nda özel laboratuvarlarda "fizik uzmanları" tarafından imal edilmeye çalışılan bomba, daha sonra ABD'de üretildi. ABD'nin atom bombasını kullanması savaşın yenikleri ve galipleri arasındaki dengeyi hiçbir biçimde değiştirmedi. Japonya çoktan teslim olmaya hazırdı. Savaş bitmek üzereydi. Ama ABD'nin dünyanın en büyük gücü olduğunu kanıtlamaya ihtiyacı vardı. Böylelikle tüm dünya halkları üzerinde hegemonyasını ilan ederek, sömürüsünü yoğunlaştıracaktı. Bu şov için yüzbinlerce insanı katletmede hiç tereddüt göstermedi.

ABD emperyalizmi bundan sonra bir çok ülkeye saldırdı. Onbinlerce insanın katledilmesinin ilk elden sorumlusu oldu. 1962'de Vietnam'ı işgal eden ABD, 1975'te Vietnam halkının yiğit direnişi sonucu yenilgiye uğratıldı. Ancak 2 milyondan fazla insan bu savaş süresince öldürülmüştü.
Son olarak napalme varana dek her türlü silah ve bombayı kullandılar. Irak'a 6 haftada tam yarım milyon ton bomba yağdırıldı. Bu II. Dünya Savaşı'nda 14 ayda atılan bomba miktarının üzerindeydi.

Bugün tahrip gücü çok daha yüksek atom bombaları imal edilmiştir. Emperyalistlerin birer tehdit aracı olarak askeri üslerde bekletilmektedir. Onlar çıkarlarının tehlikeye girdiğini farkettikleri an bunları kullanmaktan çekinmeyeceklerdir.

Emperyalist ABD'nin nükleer bombaları konumlandırdığı ülkelerden biri de Türkiye'dir. 1987'de Milliyet gazetesinde yayınlanan bir habere göre Türkiye'de 500 nükleer bomba bulunduğu iddia edilmektedir. O tarihten bu yana silah üretimindeki artış ve ABD ordusunun Orta Doğu'daki yerleşimi gözönüne alındığında, şimdilerde çok daha fazla nükleer silahın ülkemizde konumlandırıldığını söyleyebiliriz.

Emperyalistler dünyayı çoktan kocaman bir silah deposuna çevirdiler. Ama onların silahlarının gücü tarihin zorunlu akışını değiştirmeye yetmeyecektir. I. Dünya Savaşı sonrasında Büyük Ekim Devrimi'ni engelleyemediler.
II. Dünya Savaşı sonrasında dünyanın üçte birinin kendi sistemlerinden kopuşu karşısında çaresiz kaldılar. Emperyalistler tüm silahlarına karşın güçsüzdürler, çünkü örgütlü proletaryanın gücüne hiçbir silah erişemez.

İnsanlık diplomasilerin, toplantıların, barış yürüyüşlerinin vb. saldırgan savaşları önleyemediğini görmüştür/görmektedir. Savaşsız, sömürüsüz bir dünyayı yaratmak, proletaryanın öncülüğünde yürütülecek toplumsal kurtuluş savaşımıyla olanaklıdır. Kapitalistleri ve onların savaş makinalarını mezara gömmenin, yeniden dirilmelerine fırsat vermemenin biricik yolu sosyalizmin kuruluşunu gerçekleştirmektir.
F.Joliot Curie'nin dediği gibi;

"Barış kendiliğinden gelmez, onu kazanmak gerekiyor."

Kızıl Bayrak
15 Günlük Sosyalist Siyasal Gazete